

S T O

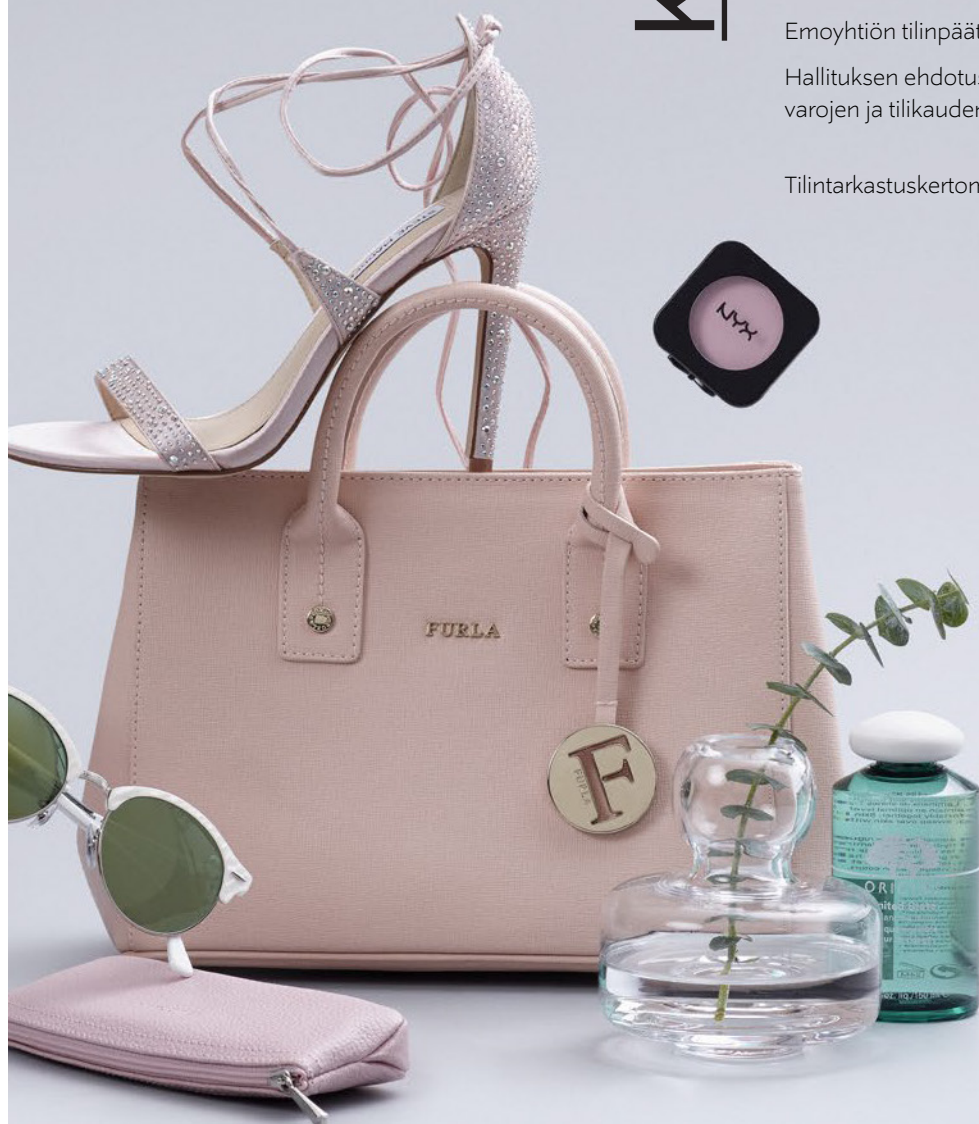
C K M

A V N

# TALOUS- KATSAUS 2016

## SISÄLTÖ

Hallituksen toimintakertomus	3
Tunnuslukuja	10
Osakkeet ja osakepääoma	13
<b>KONSERNITILINPÄÄTÖS</b>	
Konsernin tuloslaskelma	15
Konsernitase	16
Konsernin rahavirtalaskelma	17
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	18
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	19
<b>EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS</b>	
Emoyhtiön tuloslaskelma	64
Emoyhtiön tase	65
Emoyhtiön rahoituslaskelma	67
Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot	68
Hallituksen ehdotus jakokelpoisten varojen ja tilikauden tuloksen käytöstä	78
Tilintarkastuskertomus	79



# HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

*Stockmann-konsernin liikevaihto oli 1 303,2 miljoonaa euroa (1 434,8 miljoonaa euroa) vuonna 2016. Liikevaihto jatkuvilla tuote- ja liiketoiminta-alueilla laski 4,1 prosenttia. Suhteellinen myyntikate kasvoi 53,4 prosenttiin (50,6 prosenttia). Oikaistu liikevoitto oli 20,2 miljoonaa euroa (-28,5 miljoonaa euroa) ja raportoitu liikevoitto oli 17,6 miljoonaa euroa (-52,5 miljoonaa euroa). Osakekohtainen tulos oli -0,33 euroa (-1,24 euroa). Hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että vuoden 2016 tuloksesta ei makseta osinkoa.*

Venäjän tavarataloliiketoiminta on luokiteltu lopetetuksi toiminnoksi. Hallituksen toimintakertomuksen kommentit viittaavat ainoastaan jatkuviin toimintoihin. Hobby Hall, joka myytiin 31.12.2016, sisältyy vuoden 2016 tuloslaskelmassa Stockmann Retail -segmenttiin.

## STRATEGIA

Stockmann-konserni keskittyy kehittämään vähittäiskauppaa ja kiinteistöliiketoimintaa tavaratalokiinteistöissään Suomessa ja Baltiassa sekä Lindex-muotiketjun kehittämiseen ja laajentamiseen. Stockmann Retail ja Real Estate toimivat tiiviissä yhteistyössä, kun taas Lindexiä kehitetään itsenäisenä osana konsernia.

Stockmann luopui strategiansa mukaisesti useista kannattamattomista liiketoiminnoista ja tuotealueista sekä pienensi tavarataloverkosta ja myyntipinta-alaa vuoden 2016 aikana. Venäjän tavaratalotoiminnan myynti saatettiin päätökseen helmikuussa ja Hobby Hallin myynti vuoden lopussa. Stockmann harkitsee Pietarin Nevsky Centre -kauppakeskuksen myymistä. Mahdollisen myynnin selvitystyö on kesken.

Stockmann jatkaa muotiin, kauneuteen, ruokaan ja kodin tuotteisiin keskittyvän valikoimaansa kehittämistä, parantaa palvelujaan ja investoi tavaratalotilojensa uudistamiseen voidakseen tarjota entistä paremman asiakaskokemuksen. Uusi tavaratalo avataan vuokratiloissa Tapiolassa maaliskuussa 2017.

Uusi Stockmann-verkkokauppa julkaistiin vuoden 2016 viimeisellä neljänneksellä. Verkkokauppa toimii uudella alustalla, ja kauppaan tulee vaihteittain useita uusia ominaisuuksia, kuten tavaratalotuotteiden saatavuuden näyttäminen verkkokaupassa ja lisää toimituspaikkavaihtoehtoja. Uusi Hullut Päivät -verkkokauppa lanseerattiin kampanjan käynnistyessä lokakuussa 2016. Vuoden aikana siirryttiin entistä digitaaliseen, asiakastietoihin perustuvaan markkinointiin. Myös monikanavaista ostamista tukevien digitaalisten palveluiden kehittämistä jatkettiin.

## TEHOKKUUSOHJELMA

Stockmann käynnisti helmikuussa 2015 tehokkuusohjelman, jonka tavoitteena olivat 50 miljoonan euron vuosittaiset kustannussäästöt. Tavoitteen mukaiset säästöt näkyivät tuloksessa vuoden 2016 loppuun mennessä. Tehokkuusohjelman toimenpiteet sisälsivät Stockmannin tukitoimintojen uudistamisen ja henkilöstömäärän pienentämisen, tavarantoimittajien ehtojen uudelleenneuvotteluita ja myymälätilan vapauttamista Stockmannin omalta tavaratalotoiminnalta ulkopuolisille vuokralaisille. Kesällä 2016 käynnistettiin uusia säästötoimia, joiden seurauksena tukitoiminnoista vähentyi noin 300 työpaikkaa. Näillä toimenpiteillä saavutetaan vuonna 2017 noin 20 miljoonan euron vuosittaiset lisäsäästöt.

Stockmannin uusi, pitkälle automatisoitu jakelukeskus otettiin käyttöön toukokuussa 2016, ja toimintaa on vähitellen viety kohti täyttä kapasiteettia. Uusi jakelukeskus tehostaa toimintaa, nopeuttaa toimitusaikoja asiakkaille ja tuo noin 5,5 miljoonan euron vuosittaiset kustannussäästöt verrattuna vuoteen 2014. Säästöt saavutetaan pääosin vuonna 2017. Vuoden 2016 siirtymäkauden aikana Stockmann Retailin logistiikkakustannukset kasvoivat noin 2 miljoonaa euroa johtuen päällekkäisistä vuokra- ja muista kustannuksista.

Stockmann allekirjoitti marraskuussa viisivuotisen yhteistyösopimuksen Tech Mahindran kanssa, jonka mukaisesti osa Stockmannin ICT-palveluiden tuottamisesta siirtyy kumppanille. Stockmann keskitti Tech Mahindralla yli 20 toimittajan eri maissa tuottamat sovellusten ylläpito- ja kehityspalvelut. Noin 30 työntekijää Stockmannin ICT-toiminnosta siirtyi liikkeenluovutuksessa 1.1.2017 Tech Mahindran palvelukseen. Muutosten tavoitteena on alentaa Stockmannin vuotuisia tietohallintokustannuksia noin 4 miljoonalla eurolla vuodesta 2018 alkaen. Muutosten takia Stockmann kirjasi 2,3 miljoonan euron kertaluontoisen erän neljännen vuosineljänneksen tulokseen vuonna 2016.

## RAPORTOINTIKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Stockmannin Oulun tavaratalo suljettiin tammikuun 2017 lopussa. Päätös sulkemisesta tehtiin keväällä 2015.

## LIKEVAIHTO JA TULOS JATKUVISSA TOIMINNOISSA

Yleinen taloudellinen tilanne pysyi edelleen epävarmana Stockmannin päämarkkina-alueilla vuoden 2016 viimeisellä neljänneksellä. Suomessa kuluttajien luottamus parani kohti vuoden loppua ja vähittäiskaupan markkinatilanne alkoi kääntyä hieman parempaan suuntaan. Suomen muotimarkkinat laskivat 1,7 prosenttia vuonna 2016 (lähde: TMA). Ruotsissa muotimarkkinoiden kasvu hidastui vuoden loppua kohden ja kasvua oli tammi-joulukuussa yhteensä 0,4 prosenttia

(lähde: Stilindex). Vähittäiskaupan markkinat paranivat Baltian maissa, joskin kilpailu on lisääntynyt erityisesti Virossa.

Stockmann-konsernin liikevaihto tammi-joulukuussa oli 1 303,2 miljoonaa euroa (1 434,8 miljoonaa euroa). Jatkuvilla tuote- ja liiketoiminta-alueilla liikevaihto laski 4,1 prosenttia. Muotiketju Seppälän liikevaihto sisältyy vuoden 2015 vertailulukuihin myyntipäivään 1.4.2015 asti.

Liikevaihto Suomessa oli 631,9 miljoonaa euroa (743,2 miljoonaa euroa). Jatkuvilla tuote- ja liiketoiminta-alueilla liikevaihto laski 8,1 prosenttia. Liikevaihto ulkomailla oli 671,3 miljoonaa euroa (691,6 miljoonaa euroa). Jatkuvilla tuote- ja liiketoiminta-alueilla liikevaihto laski 0,5 prosenttia.

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 1,3 miljoonaa euroa (0,2 miljoonaa euroa), jotka muodostuivat kirjojen logistiikkayhtiön Kirjavälityksen ja Espoon Friisinkeskuksen liikekiinteistön osakkeiden myynnistä.

Konsernin tammi-joulukuun liiketoiminnan myyntikate oli 695,7 miljoonaa euroa (725,6 miljoonaa euroa) ja suhteellinen myyntikate oli 53,4 prosenttia (50,6 prosenttia). Suhteellinen myyntikate kasvoi sekä Stockmann Retailissa että Lindexissä.

Oikaistut toiminnan kulut laskivat 65,9 miljoonaa euroa ja olivat 616,3 miljoonaa euroa (682,2 miljoonaa euroa). Lasku johtui säästötoimenpiteistä kaikissa yksiköissä osana tehokkuusohjelmaa. Toiminnan kuluihin sisältyy 2,6 miljoonaa euroa (24,0 miljoonaa euroa) oikaisuja, jotka liittyivät pääosin päätökseen ulkoistaa osa Stockmannin ICT-palveluista.

Oikaistu liiketulos ennen poistoja (EBITDA) oli 79,4 miljoonaa euroa (43,3 miljoonaa euroa). Poistot pienivät 59,2 miljoonaan euroon (71,9 miljoonaa euroa). Tämä oli seurausta vähentyneistä investoinneista sekä Nevsky Centre -kauppakeskuksen uudelleenluokittelemisesta sijoituskiinteistöksi.

Vuoden 2016 oikaistu liikevoitto kasvoi ja oli 20,2 miljoonaa euroa (-28,5 miljoonaa euroa). Raportoitu liikevoitto oli 17,6 miljoonaa euroa (-52,5 miljoonaa euroa). Kaikki yksiköt paransivat liiketuloksiaan.

Tammi-joulukuun nettorahoituskulut olivat 23,1 miljoonaa euroa (21,2 miljoonaa euroa), jotka sisältävät 5,0 miljoonan euroa (3,3 miljoonaa euroa) oikaisuja. Kurssitappiot olivat 1,2 miljoonaa euroa (0,1 miljoonaa).

Tilikauden tulos ennen veroja oli -5,5 miljoonaa euroa (-73,7 miljoonaa euroa).

Verot vuonna 2016 olivat 12,7 miljoonaa euroa (15,1 miljoonaa euroa). Ne koostuivat Lindexin ja muiden tytäryhtiöiden veroista sekä 4,8 miljoonan euron oikaisusta Ruotsin veroviranomaisten verotuksen oikaisupäätöksen johdosta. Vertailuvuoden tuloveroissa oli mukana tappioiden laskennalliset verosaamiset ja verotukseen liittyvistä oikaisupäätöksistä johtuvat oikaisut.

Vuoden 2016 tulos oli -18,2 miljoonaa euroa (-88,9 miljoonaa euroa). Vuoden 2016 nettotulos, joka sisältää lopetetut toiminnot, oli -3,2 miljoonaa euroa (-175,0 miljoonaa euroa).

Tilikauden osakekohtainen tulos oli -0,33 euroa (-1,24 euroa) tai -0,12 euroa (-2,43 euroa) sisältäen lopetetut toiminnot. Oma pääoma osaketta kohti oli 14,99 euroa (14,53 euroa).

## LIKEVAIHTO JA TULOS LIIKETOIMINTAYKSIKÖITTÄIN

Stockmannin liiketoimintayksiköt ja raportoitavat segmentit ovat Stockmann Retail, Real Estate ja Lindex (Fashion Chains). Venäjän tavaratalotoiminnot, jotka olivat osa Stockmann Retailia niiden myymiseen saakka 1.2.2016, on luokiteltu lopetetuiksi toiminnoiksi. Stockmann on arvostanut 1.1.2015 alkaen omistamansa tavaratalokiinteistöt IAS 16 -standardin mukaisesti käypään arvoon. Nevsky Centre -kauppakeskus on luokiteltu IAS 40 -standardin mukaisesti sijoituskiinteistöksi 1.2.2016 lähtien, koska sitä ei enää käytetä yhtiön omaan liiketoimintaan. Sijoituskiinteistöistä ei tehdä poistoja, mutta kaikki voitot tai tappiot, jotka ovat seurausta muutoksista kiinteistön käyvässä arvossa, kirjataan voitoksi tai tappioksi sille tilikaudelle, jolloin ne aiheutuvat.

### Lindex

Lindexin liikevaihto laski tammi-joulukuussa 2,9 prosenttia ja oli 633,2 miljoonaa euroa (652,3 miljoonaa euroa). Liikevaihto laski vertailukelpoisin valuuttakurssein 1,4 prosenttia tai vertailukelpoisissa myymälöissä 0,5 prosenttia. Myynti kasvoi ensimmäisellä vuosipuoliskolla, mutta laski kesän jälkeen johtuen myymälöiden pienemmistä kävijämääristä.

Lindexin suhteellinen myyntikate oli 63,8 prosenttia (62,3 prosenttia). Myyntikate kasvoi pääasiassa varastojen vanhentumiseen liittyvän uudelleenmäärittelyn ja osin myyntihintojen nousun takia.

Toiminnan kulut laskivat 10,5 miljoonaa euroa johtuen Venäjän myymälöiden sulkemisesta ja alentuneista myymälä-kustannuksista muilla markkinoilla.

Lindexin vuoden 2016 liikevoitto oli 54,9 miljoonaa euroa (44,6 miljoonaa euroa).

Vuonna 2015 Muotiketjut-liiketoimintayksikköön kuului myös Seppälä, kunnes se myytiin 1.4.2015. Liiketoimintayksikön liikevaihto vuonna 2015 oli 668,4 miljoonaa euroa sisältäen Seppälän liikevaihdon 16,1 miljoonaa euroa. Liiketulos oli 30,5 miljoonaa euroa sisältäen Seppälän liiketuloksen -14,0 miljoonaa euroa.

## Stockmann Retail

Stockmann Retailin vuoden 2016 liikevaihto oli 635,7 miljoonaa euroa (740,8 miljoonaa euroa). Lasku johtui pääosin kannattamattomista tuotealueista luopumisesta. Jatkuvilla tuote- ja liiketoiminta-alueilla liikevaihto laski 8,6 prosenttia osin tuotevalikoiman muutosten ja myyntipinta-alan pienentymisen vuoksi.

Liikevaihto Suomessa oli 548,2 miljoonaa euroa (649,7 miljoonaa euroa), joka sisältää Hobby Hallin liikevaihdon 75,1 miljoonaa euroa. Jatkuvilla tuote- ja liiketoiminta-alueilla liikevaihto laski 9,7 prosenttia. Helsingin lippulaivatavaratalon uudistustyöt, rakennustyöt Tapiolan tavaratalon ympäristössä ja edellisvuotta vähäisempi määrä hintavetoisia kampanjoita vaikuttivat liikevaihtoon negatiivisesti. Tammikuussa 2017 suljetun Oulun tavaratalon liikevaihto laski kohti vuoden loppua ja oli 29,6 miljoonaa euroa vuonna 2016.

Liikevaihto ulkomailla eli kahdessa tavaratalossa Baltian maissa oli 87,5 miljoonaa euroa (91,1 miljoonaa euroa), mikä oli 13,8 prosenttia (12,3 prosenttia) liiketoimintayksikön kokonaisliikevaihdosta. Jatkuvilla tuote- ja liiketoiminta-alueilla liikevaihto laski 1,8 prosenttia.

Suhteellinen myyntikate oli tammi-joulukuussa 40,3 prosenttia (38,1 prosenttia) johtuen tehokkaammista ostoista, vähäisemmästä määrästä hintavetoisia kampanjoita ja tuotealueiden muutoksista.

Toiminnan kulut vuonna 2016 laskivat 51,8 miljoonaa euroa ja olivat 291,2 miljoonaa euroa (343,0 miljoonaa euroa). Lasku johtui tehokkuusohjelmasta, joka vähensi henkilöstö- ja vuokratulujä.

Yksikön liiketulos oli -49,8 miljoonaa euroa (-72,9 miljoonaa euroa, tai oikaistu liiketulos -68,6 miljoonaa euroa), josta tavaratalotoimintojen osuus oli -44,8 miljoonaa euroa (-67,2 miljoonaa euroa) ja Hobby Hallin osuus -5,0 miljoonaa euroa (-5,7 miljoonaa euroa). Hobby Hall myytiin 31.12.2016. Myyntihinnalla ei ollut merkittävää vaikutusta Stockmannin tulokseen.

## Real Estate

Stockmannin omistamien viiden kiinteistön vuokrattava kokonaispinta-ala on yhteensä 142 000 neliometriä. Kiinteistöjen vuokrausaste oli 99,1 prosenttia vuoden lopussa (98,5 prosenttia).

Stockmannin omissa kiinteistöissä 52 prosenttia vuokrattavasta kokonaispinta-alasta oli Stockmann Retailin käytössä vuoden päättyessä (67 prosenttia). Lasku johtui lähinnä Nevsky Centressä sijaitsevan tavaratalon siirrosta uudelle omistajalle 1.2.2016. Ilman Nevsky Centreä 76 prosenttia pinta-alasta oli Stockmannin Retailin käytössä.

Stockmannin kiinteistöjen käypä arvo oli 918,2 miljoonaa euroa 1.1.2016. Vuoden aikana tavaratalokiinteistöjen poistot vähennettiin käyvästä arvosta. Nevsky Centre -

kauppakeskuksesta, jota käsitellään sijoituskiinteistönä, ei tehdä poistoja. Kiinteistöt uudelleenarvioitiin 31.12.2016 ja tuolloin niiden käypä arvo oli 950,1 miljoonaa euroa.

Tavaratalokiinteistöjen arvo kasvoi 31,9 miljoonaa euroa ja oli 769,1 miljoonaa euroa (737,2 miljoonaa euroa). Nevsky Centren arvo oli edelleen 181,0 miljoonaa euroa. Käyvän arvon määrittelyssä käytetty keskimääräinen painotettu markkinatuottovaatimus oli 5,7 prosenttia (6,0 prosenttia).

Real Estate -liiketoimintayksikön vuoden 2016 liikevaihto oli 60,1 miljoonaa euroa (59,3 miljoonaa euroa). Keskimääräinen kuukausivuokra omissa kiinteistöissä oli 33,36 euroa/neliometri (33,07 euroa). Stockmannin omien kiinteistöjen nettotuotot olivat 44,4 miljoonaa euroa (44,9 miljoonaa euroa). Nettotuottoaste oli 4,9 prosenttia (5,0 prosenttia).

Tilikauden liikevoitto oli 21,1 miljoonaa euroa (16,3 miljoonaa euroa). Kasvu johtui pääosin alhaisemmista poistoista, mikä johtui Nevsky Centren luokittelemisesta sijoituskiinteistöksi.

Useita uusia myymälöitä ja palveluita avattiin Stockmannin kiinteistöissä vuoden 2016 aikana. Joe & the Juice, AKA Gastrobar ja Bar Primero aloittivat uusien ruoka- ja juomakokemusten tarjoamisen Helsingin lippulaiva-tavaratalossa. Technopolis avasi UMA Esplanadi -co-working-työtilan Kirjatalossa Helsingissä. XS Lelut avasi lelukaupat Riian, Tallinnan, Turun, Tampereen, Jumbon ja Itiksen tavarataloissa. Scandinavian Outdoor ja Halti avasivat ulkoilumyymälänsä Tampereen ja Turun tavarataloissa. Westerback avasi koru- ja kelloliikkeet Helsingissä, Jumbossa, Tampereella ja Itiksessä, ja myymälät Turun ja Tapiolan tavarataloissa avataan vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä.

Tallinnassa tavaratalon täysin uusittu viidennes kerros avattiin lokakuussa, ja tiloissa toimii useita uusia palveluntarjoajia ja myymälöitä. Riiassa useat yhteistyökumppanit avasivat liikkeitään tavaratalon toisessa kerroksessa lokakuussa.

## RAHOITUS JA SITOUTUNUT PÄÄOMA

Rahavarat olivat vuoden 2016 lopussa 20,21 miljoonaa euroa, kun ne vuotta aiemmin olivat 19,1 miljoonaa euroa. Liiketoiminnan rahavirta oli tilikaudella 41,5 miljoonaa euroa (17,2 miljoonaa euroa).

Nettokäyttöpääoma ilman rahavaroja oli vuoden lopussa 8,4 miljoonaa euroa, kun se vuotta aiemmin oli -4,2 miljoonaa euroa. Varastojen arvo oli 180,7 miljoonaa euroa (170,8 miljoonaa euroa) vuoden lopussa. Kasvu johtui Lindexin korkeammista varastoista.

Lyhytaikaiset saamiset olivat 60,3 miljoonaa euroa (55,5 miljoonaa euroa). Korottoman vieraan pääoman määrä oli 232,6 miljoonaa euroa (230,5 miljoonaa euroa).

Korollisen vieraan pääoman määrä oli vuoden lopussa 761,8 miljoonaa euroa (783,4 miljoonaa euroa), josta 525,3 miljoonaa euroa (534,7 miljoonaa euroa) oli pitkäaikaista velkaa. Lisäksi



konsernilla oli 295,0 miljoonaa euroa nostamattomia pitkäaikaisia komittoituja lainalimittejä ja 384,5 miljoonaa euroa komittoimattomia lyhytaikaisia lainalimittejä. Suurin osa lyhytaikaisesta velasta on hankittu yritystodistusmarkkinoilta. Stockmannilla on myös 84,3 miljoonan euron hybridilaina, jota käsitellään yhtiön omana pääomana. Hybridilainan 7,4 miljoonaa euron kertynyt korko maksettiin tammikuussa 2017 suoraan omasta pääomasta.

Omavaraisuusaste oli vuoden lopussa 48,3 prosenttia (46,1 prosenttia) ja nettovelkaantumisaste oli 68,3 prosenttia (72,1 prosenttia).

Sijoitetun pääoman tuotto oli 1,8 prosenttia (-7,6 prosenttia) vuonna 2016. Konsernin sijoitettu pääoma oli joulukuun lopussa 1 845,1 miljoonaa euroa, kun se vuotta aiemmin oli 1 835,1 miljoonaa euroa.

Varsinaisen yhtiökokouksen 2016 tekemät päätökset julkistettiin pörsstitiedotteessa 15.3.2016. Yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti vuodelta 2015 ei maksettu osinkoa.

## INVESTOINNIT

Tilikauden investoinnit olivat yhteensä 44,2 miljoonaa euroa (53,4 miljoonaa euroa). Poistot olivat 59,2 miljoonaa euroa (71,9 miljoonaa euroa).

Lindexin investoinnit olivat tilikaudella yhteensä 17,7 miljoonaa euroa (21,9 miljoonaa euroa). Lindex avasi vuoden aikana 13 myymälää ja sulki 25 myymälää, mukaan lukien loput Venäjän-myyvälänsä. Vuoden lopussa Lindexillä oli yhteensä 475 myymälää 16 maassa, joista 39 oli franchising-myymlöitä kuudessa maassa.

Stockmann Retailin investoinnit olivat tilikaudella yhteensä 21,2 miljoonaa euroa (25,8 miljoonaa euroa). Merkittävä osa tästä käytettiin uuteen jakelukeskukseen, Helsingin ja Turun tavaratalojen uudistuksiin, uuteen Tapiolan tavarataloon ja stockmann.comin uuteen verkkokauppa-alustaan.

Real Estaten vuoden 2016 investoinnit olivat 5,3 miljoonaa euroa (4,8 miljoonaa euroa). Ne aiheutuivat kiinteistöjen kunnossapidosta ja uudistamisesta uusia vuokralaisia varten pääosin Helsingin lippulaivatavaratalossa sekä Tallinnan tavaratalossa.

Konsernin muut investoinnit olivat yhteensä 0,1 miljoonaa euroa (1,0 miljoonaa euroa).

## KIINTEISTÖT

<b>STOCKMANN-KONSERNI</b>	Vuokrattava kokonaispinta-ala, m <sup>2</sup> 31.12.2016	Vuokrausaste, % 31.12.2016	Stockmann Retailin käytössä, % 1.1.2016	Stockmannin Retailin käytössä, % 31.12.2016
Helsingin tavaratalokiinteistö	51 000	99,8	80	78
Kirjatalo, Helsinki	9 000	100,0	30	30
Tallinnan tavaratalokiinteistö	22 000	99,8	85	84
Riiian tavaratalokiinteistö	15 000	100,0	88	86
Nevsky Centre, Pietari	46 000	97,6	44	0
<b>Kaikki omat kiinteistöt yhteensä</b>	<b>142 000</b>	<b>99,1</b>	<b>67</b>	<b>52</b>

## MYYMÄLÄVERKOSTO

<b>STOCKMANN-KONSERNI</b>	Yhteensä 31.12.2015	Uudet myymälät 2016	Suljetut/myydyt myymälät 2016	<b>Yhteensä 31.12.2016</b>
Lindex-myymlöitä	487	13	25	<b>475</b>
joista omia myymälöitä	450	5	19	<b>436</b>
joista franchising-myymlöitä	37	8	6	<b>39</b>
Tavaratalot*	16		7	<b>9*</b>
Outlet-myymlöitä	1			<b>0</b>
Hobby Hall -myymälöitä	1		1	<b>0</b>

\* Oulun tavaratalo suljettiin 31.1.2017.

## UUDET PROJEKTIT

Lindex jatkaa laajentumistaan avaamalla yli 15 uutta myymälää vuonna 2017. Myymälöiden nettomäärä ei kuitenkaan kasva yhtä paljon, sillä Lindex suunnittelee sulkevansa eräitä tappiollisia myymälöitään. Lindex aloittaa myös toiminnan kahdella uudella franchising-markkinalla, Qatarissa ja Tunisiassa, vuonna 2017.

Stockmann avaa uuden tavaratalon Espoon Tapiolassa maaliskuussa 2017. Myymälä sijaitsee vuokratiloissa täysin uudessa kauppakeskuksessa, nykyisen kiinteistön vieressä.

Vuoden 2017 investointien arvioidaan olevan noin 45–50 miljoonaa euroa. Suurin osa investoinneista käytetään Lindexin digitaalisten palveluiden ja myymälöiden uudistamiseen, uuden Tapiolan tavaratalon avaamiseen, muiden Stockmannin kiinteistöjen ja myymäläkonseptien uudistamiseen sekä tietojärjestelmien ja monikanavaisuuteen liittyvien järjestelmien uudistamiseen. Vuoden 2017 poistojen odotetaan olevan samalla tasolla kuin vuonna 2016 ja olevan investointeja suuremmat.

## OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

Stockmannilla on kaksi osakesarjaa. A-sarjan osakkeilla on 10 ääntä osaketta kohden ja B-sarjan osakkeilla yksi ääni osaketta kohden. Osakkeilla on yhtäläinen oikeus osinkoihin. Osakkeiden nimellisarvo on 2,00 euroa osakkeelta.

Vuoden 2016 lopussa Stockmannilla oli 30 530 868 A-sarjan osaketta ja 41 517 815 B-sarjan osaketta eli yhteensä 72 048 683 osaketta. Yhtiön osakkeiden tuottama äänimäärä oli 346 826 495.

Osakepääoma oli edelleen 144,1 miljoonaa euroa vuonna 2016. Osakekannan markkina-arvo oli vuoden lopussa 509,6 miljoonaa euroa (449,4 miljoonaa euroa).

Vuoden 2016 lopussa Stockmannin A-osakkeen kurssi oli 7,09 euroa, kun se vuoden 2015 lopussa oli 6,22 euroa, ja B-osakkeen kurssi oli 7,06 euroa, kun se vuoden 2015 lopussa oli 6,25 euroa. Osakkeita vaihdettiin vuoden aikana Nasdaq Helsingissä yhteensä 2,8 miljoonaa (2,2 miljoonaa) A-osaketta ja 12,2 miljoonaa (14,6 miljoonaa) B-osaketta. Tämä vastaa 9,1 prosenttia (7,2 prosenttia) keskimääräisestä A-osakkeiden määrästä ja 29,5 prosenttia (35,2 prosenttia) keskimääräisestä B-osakkeiden määrästä.

Yhtiöllä ei ole hallussaan omia osakkeita, eikä hallituksella ole voimassaolevia valtuuksia yhtiön osakkeiden ostamiseen tai osakeantoihin.

Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma teki Stockmannille liputusilmoituksen, kun yhtiön osuus Stockmann Oyj Abp:n äänimäärästä oli ylittänyt 5 prosentin rajan 24.11.2016.

Stockmannilla oli 49 813 osakkeenomistajaa vuoden 2016 lopussa, kun vuotta aiemmin osakkeenomistajia oli 52 415.

## HENKILÖSTÖ

Stockmann-konsernin keskimääräinen työntekijämäärä jatkuvissa toiminnoissa oli 9 006 (10 762) vuonna 2016. Lasku johtui pääosin Stockmann Retailin henkilöstövähennyksistä ja Seppälän myymisestä vuonna 2015. Kokoaikaiseksi muutettu keskimääräinen henkilömäärä oli 6 562 (7 643).

Vuoden 2016 lopussa konsernin palveluksessa oli 8 324 henkilöä (9 734) jatkuvissa toiminnoissa. Heistä 3 315 (4 455) työskenteli Suomessa. Ulkomailla työskenteli 5 009 (5 279) henkilöä ja heidän osuutensa koko henkilöstöstä oli 60 prosenttia (54 prosenttia). Stockmann Retail -yksikössä työskenteli 3 464 henkilöä (4 471), Real Estate -yksikössä 85 (71) henkilöä, Lindexillä 4 427 henkilöä (4 733), konsernin yhteisissä palvelutoiminnoissa Suomessa 216 (325) henkilöä ja Aasian ostokonttoreissa 132 (134) henkilöä.

Konsernin palkkakulut olivat 225,8 miljoonaa euroa vuonna 2016, kun vuotta aiemmin kulut olivat 251,6 miljoonaa euroa ja vuonna 2014 ne olivat 281,9 miljoonaa euroa. Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kokonaiskulut olivat 290,5 miljoonaa euroa (321,5 miljoonaa euroa) eli 22,3 prosenttia (22,4 prosenttia) liikevaihdosta.

## MUUTOKSET JOHDOSSA

Stockmannin hallitus nimitti Lauri Veijalaisen toimitusjohtajaksi 12.9.2016 alkaen. Hän toimi väliaikaisena toimitusjohtajana 4.4.2016 alkaen ja sitä ennen yhtiön talousjohtajana.

Susanna Ottila, Stockmann Herkun johtaja, nimitettiin johtoryhmän jäseneksi 13.6.2016 alkaen. Tove Westermarck nimitettiin toimitusketjun johtajaksi samasta päivästä alkaen. Westermarck toimi aiemmin kehitysjohtajana ja johtoryhmän jäsenenä.

Maiju Niskanen nimitettiin myymälätoimintojen johtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi 1.7.2016 alkaen. Mikko Huttunen nimitettiin henkilöstöjohtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi 15.8.2016 alkaen. Anna Salmi nimitettiin asiakkuusjohtajaksi (Chief Customer Officer) ja johtoryhmän jäseneksi 28.10.2016 alkaen.

Toimitusjohtaja Per Thelin lopetti yhtiön palveluksessa huhtikuussa 2016, ja Stockmann Retailin johtaja, johtoryhmän jäsen Jouko Pitkänen lopetti tehtävässään kesäkuussa 2016.

## YHTEISKUNTAVASTUU

Sitoutuminen vastuulliseen toimintaan on tärkeä osa Stockmannin arvoja ja päivittäistä toimintaa. Stockmann on sitoutunut YK:n Global Compact -aloitteeseen ja sen periaatteisiin. Yhtiön Code of Conduct -toimintaperiaatteet määrittävät poikkeuksetta kaikkien työntekijöiden ja johdon tavan toimia. Lindexin ja Stockmannin omien tuotemerkkien hankintaketjuun kuuluvien valmistajien on noudatettava Supplier Code of Conduct -toimintaohjetta, joka pohjautuu Business Social Compliance Initiativen (BSCI) periaatteisiin. Yhteiskuntavastuustrategiassa määritellään Stockmannin vastuullisuustyön painopistealueet ja tavoitteet. Nämä tavoitteet on asetettu tukemaan konsernin strategiaa ja liiketoimintaa parantamalla asiakaslähtöisyyttä ja lisäämällä tehokkuutta.

Lisätietoja Stockmannin yhteiskuntavastuunasioidista ja -tuloksista on saatavilla yhteiskuntavastuun katsauksessa, joka raportoidaan Global Reporting Initiativen (GRI) vaatimusten mukaisesti. Katsaus on julkaistu yhtiön verkkosivuilla [stockmanngroup.com](http://stockmanngroup.com).

## RISKITEKIJÄT

Stockmann on altis toimintaympäristöstä, yhtiön omasta toiminnasta ja taloudellisista riskitekijöistä aiheutuville riskeille.

Yleinen taloustilanne vaikuttaa kuluttajien ostokäyttäytymiseen ja ostovoimaan kaikilla konsernin markkina-alueilla. Kuluttajien ostokäyttäytymiseen vaikuttavat myös digitalisaatio, lisääntyvä kilpailu ja muuttuvat kulutustavat. Nopeat ja odottamattomat muutokset markkinoilla voivat vaikuttaa niin rahoitusmarkkinoiden kuin kuluttajienkin käyttäytymiseen. Kuluttajien ostovoimaan ja käyttäytymiseen liittyvät epävarmuustekijät nähdään ensisijaisina riskeinä, jotka voivat vaikuttaa Stockmannin toimintaan vuonna 2017.

Heikko toimintaympäristö voi myös vaikuttaa Stockmannin vuokralaisten toimintaan ja tämän myötä sillä voi olla negatiivinen vaikutus vuokratuloihin ja Stockmannin kiinteistöjen vuokrausteeseen. Näillä tekijöillä, erityisesti jos ne liittyvät kiinteistöjen suurimpiin vuokralaisiin, voi olla vaikutusta kiinteistöjen käypään arvoon.

Muodin osuus konsernin liikevaihdosta on yli kaksi kolmasosaa. Muotikauppaan liittyvät olennaisesti tuotteiden lyhyt elinkaari ja trendiriippuvuus, kalenteriin sidottu myynnin kausiluonteisuus sekä altius säätilan tavanomaisesta poikkeaville muutoksille. Toimitusketjun vastuullinen hallinta on tärkeää konsernin tavaramerkeille, jotta asiakkaiden luottamus Stockmanniin säilyy. Näihin tekijöihin reagoidaan osana konsernin jokapäiväistä liiketoiminnan johtamista.

Konsernin liiketoiminta perustuu joustavasti toimivaan logistiikkaan ja tehokkaisiin tavara- ja informaatiovirtoihin.

Tavara- tai tietoliikenteen viiveet tai häiriöt sekä logistiikkakumppaneihin liittyvät epävarmuudet voivat haitata liiketoimintaa. Näitä operatiivisia riskejä pyritään hallitsemaan kehittämällä tarkoituksenmukaisia varajärjestelmiä ja vaihtoehtoisia toimintatapoja sekä panostamalla tietojärjestelmien häiriöttömään toimintaan. Operatiivisia riskejä katetaan myös vakuutuksilla.

Konsernin liikevaihtoon, tulokseen ja taseeseen vaikuttavat valuuttakurssien muutokset konsernin raportointivaluutan euron ja Ruotsin kruunun, Norjan kruunun, Yhdysvaltojen dollarin, Venäjän ruplan sekä eräiden muiden valuuttojen välillä. Valuuttakurssien vaihtelut voivat vaikuttaa merkittävästi yhtiön liiketoimintaan. Konsernin velkojen suuren määrän takia rahoitusriskit, jotka aiheutuvat erityisesti korkotasojen vaihteluista, voivat vaikuttaa rahoituskuluihin ja yhtiön taloudelliseen asemaan. Korkotason vaihtelut voivat vaikuttaa myös tuottovaatimukseen, jotka liittyvät konsernin omistamiin kiinteistöihin ja näiden käypiin arvoihin. Rahoitusriskejä hallinnoidaan hallituksen vahvistaman riskipolitiikan mukaisesti.

## VUODEN 2017 NÄKYMÄT

Stockmann-konsernin päätoimintamaassa Suomessa talous on alkanut elpyä hitaasti. Bruttokansantuotteen ja vähittäiskaupan odotetaan kasvavan hieman vuonna 2017. Kuluttajien ostovoiman ei kuitenkaan odoteta kasvavan, ja ostokäyttäytyminen muuttuu digitalisaation ja kiristyvän kilpailun takia.

Ruotsin talouskehitys jatkui vakaana vuonna 2016 ja bruttokansantuotteen kasvuennuste vuodelle 2017 on edelleen korkeammalla tasolla kuin Suomessa. Muotimarkkinoiden tasainen kasvu pysähtyi vuonna 2016, ja kasvutahdin arvioidaan jatkavan samalla tasolla vuonna 2017.

Baltian maissa bruttokansantuotteen kasvun arvioidaan jatkuvan. Näiden markkinoiden näkymien odotetaan olevan parempia kuin konsernin muilla markkinoilla.

Venäjän talouden arvioidaan elpyvän vähitellen, mutta Venäjän kuluttajien ostovoima on edelleen alhaisella tasolla.

Stockmann jatkaa suunnanmuutostaan parantamalla konsernin pitkän aikavälin kilpailukykyä ja kannattavuutta. Vuonna 2015 käynnistetyn ja vuonna 2016 jatkettun tehokkuusohjelman vaikutukset näkyvät kokonaisuudessaan toiminnan kuluissa vuonna 2017. Liiketuloksen arvioidaan vuonna 2017 paranevan pääosin Stockmann Retail -liiketoimintayksikössä, joka on edelleen tappiollinen, ja Lindexin ja Real Estaten odotetaan jatkavan vakaata tuloskehitystään.

Vuoden 2017 investointien arvioidaan olevan noin 45–50 miljoonaa euroa, mikä on vähemmän kuin vuoden arvioidut poistot.



Stockmann arvioi konsemin vuoden 2017 liikevaihdon laskevan myymäläverkoston ja tuotevalikoiman muutosten takia. Oikaistun liikevoiton odotetaan paranevan vuoteen 2016 verrattuna. Normaalisti kausivaihtelusta johtuen ensimmäisen vuosineljänneksen liiketulos tulee olemaan negatiivinen.

## **SELVITYS HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄSTÄ**

Stockmann on julkaissut erillisen selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä vuodelle 2016 Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin suosituksen mukaisesti.

Helsingissä 14.2.2017

STOCKMANN Oyj Abp

Hallitus

# Tunnuslukuja

		2016	2015	2014	2013	2012
Liikevaihto *)	milj. euroa	<b>1 303,2</b>	1 434,8	1 605,5	2 037,1	2 116,4
Liikevaihdon muutos *)	%	<b>-9,2</b>	-10,6		-3,7	5,5
Liiketulos *)	milj. euroa	<b>17,6</b>	-52,5	-77,2	54,4	87,3
Liiketuloksen muutos *)	%	<b>-133,4</b>	-31,9		-37,7	24,6
Osuus liikevaihdosta *)	%	<b>1,3</b>	-3,7	-4,8	2,7	4,1
Oikaisut liiketulokseen	milj. euroa	<b>2,6</b>	24,0	39,3		
Oikaistu liiketulos (EBIT)	milj. euroa	<b>20,2</b>	-28,5	-37,8		
Tulos ennen veroja *)	milj. euroa	<b>-5,5</b>	-73,7	-77,2	26,8	54,9
Tulos ennen veroja, muutos *)	%	<b>-92,5</b>	-4,4		-51,2	54,0
Osuus liikevaihdosta *)	%	<b>-0,4</b>	-5,1	-4,8	1,3	2,6
Tilikauden tulos	milj. euroa	<b>-3,2</b>	-175,0	-99,8	48,4	53,6
Osakepääoma	milj. euroa	<b>144,1</b>	144,1	144,1	144,1	144,1
A-osakkeet	milj. euroa	<b>61,1</b>	61,2	61,2	61,3	61,3
B-osakkeet	milj. euroa	<b>83,0</b>	82,9	82,9	82,8	82,8
Osingot **)	milj. euroa				28,8	43,2
Oman pääoman tuotto	%	<b>-0,3</b>	-19,4	-12,1	5,4	6,1
Sijoitetun pääoman tuotto	%	<b>1,8</b>	-7,6	-4,9	3,4	5,1
Sijoitettu pääoma	milj. euroa	<b>1 858,3</b>	1 740,4	1 657,9	1 725,8	1 737,1
Pääoman kiertonopeus		<b>0,7</b>	0,9	1,1	1,2	1,2
Vaihto-omaisuuden kiertonopeus		<b>3,4</b>	4,8	4,1	3,7	3,8
Omavaraisuusaste	%	<b>48,3</b>	46,1	39,3	43,8	42,8
Nettovelkaantumisaste	%	<b>68,3</b>	72,1	105,4	87,3	90,9
Investoinnit	milj. euroa	<b>44,2</b>	53,4	53,8	56,9	60,3
Osuus liikevaihdosta *)	%	<b>3,4</b>	3,7	3,4	2,8	2,8
Korolliset saatavat	milj. euroa	<b>5,1</b>	10,7	5,2	43,2	43,8
Korollinen vieras pääoma	milj. euroa	<b>761,8</b>	783,4	833,9	814,8	848,5
Korollinen nettovelka	milj. euroa	<b>736,4</b>	753,6	799,4	737,8	768,6
Taseen loppusumma	milj. euroa	<b>2 241,2</b>	2 273,9	1 936,5	2 044,6	2 087,1
Henkilöstökulut *)	milj. euroa	<b>290,5</b>	321,5	356,3	397,8	405,1
Osuus liikevaihdosta *)	%	<b>22,3</b>	22,4	22,2	19,5	19,1
Henkilöstö keskimäärin *)	hlöä	<b>9 006</b>	10 763	12 157	14 963	15 603
Liikevaihto/henkilö *)	tuhatta euroa	<b>144,7</b>	133,3	132,1	136,1	135,6
Liiketulos/henkilö *)	tuhatta euroa	<b>2,0</b>	-4,9	-6,3	3,6	5,6
Henkilöstökulut/henkilö *)	tuhatta euroa	<b>32,3</b>	29,9	29,3	26,6	26,0

\*) 2016, 2015 ja 2014 sisältää vain jatkuvat toiminnot.

\*\*) Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että osinkoa ei jaeta.

# Osakekohtaisia tietoja

		2016	2015	2014	2013	2012
Osakekohtainen tulos, jatkuvat toiminnot	euroa	-0,33	-1,24	-1,34	0,67	0,74
Osakekohtainen tulos, lopetetut toiminnot	euroa	0,21	-1,20	-0,04		
Osakekohtainen tulos (laimentamaton ja laimennettu)	euroa	-0,12	-2,43	-1,39	0,67	0,74
Oma pääoma/osake	euroa	14,99	14,53	10,55	12,42	12,40
Osinko/osake*	euroa				0,40	0,60
Osinko tuloksesta*	%				59,5	80,6
Liiketoiminnan rahavirta/osake, osakeantikorjattu	euroa	0,58	0,24	0,41	1,74	1,72
Efektiiivinen osinkotuotto*	%					
A-osake					3,6	4,3
B-osake					3,6	4,4
Osakkeiden P/E luku						
A-osake		-60,4	-2,6	-4,6	16,5	18,9
B-osake		-60,2	-2,6	-4,6	16,4	18,3
Päätöskurssi 31.12.	euroa					
A-osake		7,09	6,22	6,42	11,06	14,08
B-osake		7,06	6,25	6,36	11,04	13,60
Tilikauden ylin kurssi	euroa					
A-osake		7,55	8,00	12,40	15,20	19,50
B-osake		7,31	8,41	12,58	14,92	18,68
Tilikauden alin kurssi	euroa					
A-osake		5,26	5,94	6,20	11,00	13,40
B-osake		5,06	5,98	6,21	10,75	12,12
Tilikauden keskipörssi	euroa					
A-osake		5,97	6,86	9,76	12,51	15,57
B-osake		6,33	7,10	10,00	12,50	15,19
Osakkeiden vaihto	1 000 kpl					
A-osake		2 791	2 188	933	447	436
B-osake		12 231	14 615	17 625	14 564	11 308
Osakkeiden vaihto	%					
A-osake		9,1	7,2	3,0	1,5	1,4
B-osake		29,5	35,2	42,5	35,1	27,3
Osakekannan markkina-arvo 31.12.	milj. euroa	509,6	449,4	460,1	796,0	994,6
Osakkeiden lukumäärä 31.12.	1 000 kpl	72 049	72 049	72 049	72 049	72 049
A-osake		30 531	30 553	30 596	30 596	30 628
B-osake		41 518	41 495	41 453	41 453	41 421
Osakkeiden määrä, laimentamaton, painotettu keskiarvo	1 000 kpl	72 049	72 049	72 049	72 049	71 945
A-osake		30 533	30 590	30 596	30 601	30 628
B-osake		41 515	41 459	41 453	41 448	41 318
Osakkeiden osakeantikorjattu lukumäärä, laimennettu painotettu keskiarvo	1 000 kpl	72 049	72 049	72 049	72 049	71 945
Osakkeenomistajien lukumäärä 31.12.	kpl	49 813	52 415	55 343	59 475	59 283

\*) Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että osinkoa ei jaeta.

# Tunnuslukujen laskentaperiaatteet

Oikaistu liiketulos	=	liiketulos -- oikaisuerät
Tulos ennen veroja	=	liiketulos + rahoitustuotot -- rahoituskulut
Oman pääoman tuotto-%	= 100 x	$\frac{\text{tilikauden tulos}}{\text{oma pääoma} + \text{määräysvallattomien osakkeenomistajien osuus (keskimäärin vuoden aikana)}}$
Sijoitetun pääoman tuotto-%	= 100 x	$\frac{\text{tulos ennen veroja} + \text{korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{sijoitettu pääoma}}$
Sijoitettu pääoma	=	taseen loppusumma -- laskennallinen verovelka ja muut korottomat velat (keskimäärin vuoden aikana)
Pääoman kiertonopeus	=	$\frac{\text{liikevaihto}}{\text{taseen loppusumma -- laskennallinen verovelka ja muut korottomat velat (keskimäärin vuoden aikana)}}$
Vaihto-omaisuuden kiertonopeus		$\frac{365}{\text{vaihto-omaisuuden kiertoaika}}$
Omavaraisuusaste	= 100 x	$\frac{\text{taseen oma pääoma} + \text{määräysvallattomien osuus}}{\text{taseen loppusumma -- saadut ennakot}}$
Nettovelkaantumisaste	= 100 x	$\frac{\text{korollinen vieras pääoma -- rahavarat -- korolliset saamiset}}{\text{oma pääoma yhteensä}}$
Korollinen nettovelka	=	korollinen vieras pääoma -- rahavarat -- korolliset saamiset
<b>Osakekohtaisten tietojen laskentaperiaatteet</b>		
Tulos/osake	=	$\frac{\text{emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos -- verovaiikutuksella oikaistu hybridilainan korko}}{\text{osakkeiden osakeantikorjattu keskimääräinen lukumäärä 1)}$
Oma pääoma/osake	=	$\frac{\text{oma pääoma -- omien osakkeiden rahasto}}{\text{osakkeiden lukumäärä tilinpäätöspäivänä 1)}$
Osinko/osake	=	osinko/osake
Osinko tuloksesta, %	= 100 x	$\frac{\text{osinko/osake}}{\text{tulos/osake osakeantikorjattu}}$
Rahavirta/osake	=	$\frac{\text{liiketoiminnan rahavirta}}{\text{osakkeiden osakeantikorjattu keskimääräinen lukumäärä 1)}$
Efekttiivinen osinkotuotto, %	= 100 x	$\frac{\text{osinko/osake}}{\text{pörssikurssi 31.12.}}$
Osakkeiden P/E-luku	=	$\frac{\text{pörssikurssi 31.12.}}{\text{tulos/osake, osakeantikorjattu}}$
Päätöskurssi 31.12.	=	osakkeiden kurssi tilinpäätöspäivänä
Tilikauden ylin kurssi	=	osakkeiden ylin kurssi tilikauden aikana
Tilikauden alin kurssi	=	osakkeiden alin kurssi tilikauden aikana
Tilikauden keskimääräinen vaihto	=	osakkeiden euromääräinen vaihto jaettuna vaihdettujen osakkeiden keskimääräisellä lukumäärällä tilikauden aikana
Osakkeiden vaihto	=	osakkeiden osakeantien vaikutuksella korjattu
Osakekannan markkina-arvo 31.12.	=	osakkeiden lukumäärä kerrottuna tilinpäätöspäivän
1) Ilman yhtiön omistamia omia osakkeita		

## Osakkeet ja osakepääoma

Stockmann Oyj Abp:n osakepääoma jakautuu A- ja B-osakkeisiin. A-sarjan osakkeella on kymmenen ääntä ja B-sarjan osakkeella yksi ääni. Molempien sarjojen osakkeiden nimellisarvo on 2,00 euroa osakkeelta, ja molemmilla on oikeus yhtä suureen osinkoon.

Yhtiön osakkeet ovat arvo-osuusjärjestelmässä sekä kaupankäynnin kohteena Nasdaq Helsingin pörssissä. A-osakkeen kaupankäyntitunnus on STCAS ja B-osakkeen STCBV. Yhtiöllä oli 31.12.2016 rekisteröityjä osakkeenomistajia 49 813 (52 415 osakkeenomistajaa 31.12.2015).

Stockmannin osakekannan markkina-arvo 31.12.2016 oli 509,6 miljoonaa euroa (449,4 miljoonaa euroa 31.12.2015).

### Optio-ohjelmat

Stockmannilla on käynnissä Stockmann-konsernin avainhenkilöille suunnattu Avainhenkilöoptio-ohjelma 2010. Lisätietoja konsernin liitetiedossa 21.

### Omat osakkeet

Yhtiöllä ei ole hallussaan omia osakkeita 31.12.2016, eikä hallituksella ole voimassaolevia valtuuksia omien osakkeiden ostamiseen.

### Osakkeiden kurssikehitys

	Päätöskurssit 31.12.2016 euroa	Päätöskurssit 31.12.2015 euroa	muutos %
Sarja A	7,09	6,22	14,0
Sarja B	7,06	6,25	13,0

### Osakkeiden vaihto 2016 Helsingin Pörssissä

	Kpl	% osake- määrästä	euroa	Keskihinta euroa
Sarja A	2 791 327	9,1	16 680 095	5,97
Sarja B	12 230 717	29,5	77 236 681	6,33
Yhteensä	15 022 044		93 916 776	

### Osakepääoma 31.12.2016

Sarja A	30 530 868	kpl à 2 euroa =	61 061 736	euroa
Sarja B	41 517 815	kpl à 2 euroa =	83 035 630	euroa
Yhteensä	72 048 683		144 097 366	euroa

### Osakemäärät 31.12.2016

	kpl	Osakkeen- omistajat %	Osuus osakkeista %	Osuus äänistä %
1-100	32 660	65,5	1,7	0,6
101-1000	14 296	28,7	6,7	4,7
1001-10000	2 628	5,3	9,0	5,9
10001-100000	188	0,4	7,2	3,6
100001-1000000	27	0,1	11,8	12,5
1000001-	14	0,0	63,6	72,7
Yhteensä	49 813	100,0	100,0	100,0

## Omistajaryhmät 31.12.2016

		Osakkeen- omistajat	Osuus osakkeista	Osuus äänistä
	kpl	%	%	%
Yksityishenkilöt	48 486	97,3	23,2	20,8
Yritykset	807	1,6	20,3	20,1
Säätiöt ja yhdistykset	316	0,6	45,5	56,1
Hallintarekisteröidyt (sis. ulkomaiset omistajat)	170	0,4	7,5	2,2
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	34	0,1	3,5	0,8
Rekisteröimättömät osakkeet		0,0	0,0	0,0
Yhteensä	49 813	100,0	100,0	100,0

## Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2016

	Osuus osakkeista	Osuus äänistä
	%	%
1 HTT STC Holding Oy Ab	11,7	10,7
2 Föreningen Konstsamfundet-ryhmä	9,4	15,1
3 Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	8,5	5,1
4 Svenska Litteratursällskapet i Finland r.f.	7,6	15,7
5 Niemistö Kari	5,8	9,4
6 Åbo Akademin säätiö	4,2	6,7
7 Etola-yhtiöt	4,2	6,1
8 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	2,4	1,0
9 Samfundet Folkhälsan i svenska Finland r.f.	2,2	2,7
10 Jenny ja Antti Wihurin rahasto	1,9	2,1
11 Valtion Eläkerahasto	1,6	0,3
12 Inez och Julius Polins Fond	1,5	0,8
13 Wilhelm och Else Stockmanns Stiftelse	1,1	2,2
14 Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Etera	0,9	0,2
15 Helene och Walter Grönqvists Stiftelse	0,7	1,5
16 William Thurings Stiftelse	0,5	0,7
17 Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne	0,4	0,8
18 Sijoitusrahasto Danske Invest Suomi Yhteisöosake	0,4	0,1
19 Sijoitusrahasto OP-Suomi arvo	0,4	0,1
20 Sijoitusrahasto Nordea Pro Suomi	0,3	0,1
Muut	34,3	18,6
Yhteensä	100,0	100,0



## Konsernin tuloslaskelma

Milj. euroa	Liitetieto	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Jatkuvat toiminnot			
<b>LIIVEVAIHTO</b>	2,4	<b>1 303,2</b>	1 434,8
Liiketoiminnan muut tuotot	5	<b>1,3</b>	0,2
Aineiden ja tarvikkeiden käyttö	6	<b>-608,8</b>	-709,3
Palkat ja työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	7,31	<b>-290,5</b>	-321,5
Poistot ja arvonalentumiset	2,8,13,14	<b>-59,2</b>	-71,9
Liiketoiminnan muut kulut	9	<b>-328,4</b>	-384,8
<b>Kulut yhteensä</b>		<b>-1 286,9</b>	-1 487,5
<b>LIIVEVOITTO/-TAPPIO</b>	2	<b>17,6</b>	-52,5
Rahoitustuotot	10	<b>0,8</b>	0,9
Rahoituskulut	10	<b>-23,9</b>	-22,1
<b>Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä</b>		<b>-23,1</b>	-21,2
<b>VOITTO/TAPPIO ENNEN VEROJA</b>		<b>-5,5</b>	-73,7
Tuloverot	11	<b>-12,7</b>	-15,1
<b>TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO, JATKUVAT TOIMINNOT</b>		<b>-18,2</b>	-88,9
Voitto/tappio lopetuista toiminnoista	3	<b>15,0</b>	-86,1
<b>TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO</b>		<b>-3,2</b>	-175,0
<b>Tilikauden voiton/tappion jakautuminen:</b>			
Emoyhtiön osakkeenomistajille		<b>-3,2</b>	-175,0
Määräysvallattomille omistajille			-0,0
<b>Osakekohtainen tulos, euroa:</b>	12		
Jatkuvista toiminnoista (laimentamaton ja laimennettu)		<b>-0,33</b>	-1,24
Lopetetuista toiminnoista (laimentamaton ja laimennettu)		<b>0,21</b>	-1,20
Tilikauden tuloksesta (laimennettu ja laimentamaton),		<b>-0,12</b>	-2,43

## Konsernin laaja tuloslaskelma

Milj. euroa	Liitetieto	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
<b>TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO</b>		<b>-3,2</b>	-175,0
<b>Muut laajan tuloksen erät:</b>			
<b>Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi</b>			
Etuuspohjaisen nettovelan uudelleen määrittämisestä johtuvat erät ennen veroja			0,0
Etuuspohjaisen nettovelan uudelleen määrittämisestä johtuvat erät, verovaikutus			0,0
Etuuspohjaisen nettovelan uudelleen määrittämisestä johtuvat erät verojen jälkeen			0,0
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden uudelleenarvostus (IAS 16) ennen veroja		<b>48,3</b>	473,0
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden uudelleenarvostus (IAS 16), verovaikutus		<b>-9,7</b>	-94,5
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden uudelleenarvostus (IAS 16) verojen jälkeen		<b>38,6</b>	378,5
<b>Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi</b>			
Muuntoerot ulkomaisista yksiköistä ennen veroja		<b>-2,9</b>	1,5
Muuntoerot ulkomaisista yksiköistä, verovaikutus			0,1
Muuntoerot ulkomaisista yksiköistä verojen jälkeen	11,21	<b>-2,9</b>	1,6
Rahavirran suojaus ennen veroja		<b>1,1</b>	-3,6
Rahavirran suojaus, verovaikutus		<b>-0,2</b>	0,8
Rahavirran suojaus verojen jälkeen	11,21	<b>0,8</b>	-2,8
<b>Muut laajan tuloksen erät, netto</b>		<b>36,6</b>	377,2
<b>TILIKAUDEN LAAJA TULOS YHTEENSÄ</b>		<b>33,4</b>	202,2
<b>Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen:</b>			
Emoyhtiön osakkeenomistajille, jatkuvat toiminnot		<b>18,3</b>	288,4
Emoyhtiön osakkeenomistajille, lopetetut toiminnot		<b>15,0</b>	-86,1
Määräysvallattomille osakkeenomistajille			-0,0

## Konsernitase

Milj. euroa	Liitetieto	31.12.2016	31.12.2015
<b>VARAT</b>			
<b>PITKÄAIKAISET VARAT</b>			
<b>Aineettomat hyödykkeet</b>			
Liikearvo		735,6	764,7
Tavaramerkki		95,2	98,9
Aineettomat oikeudet		45,3	48,7
Muut aineettomat hyödykkeet		3,2	3,7
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		3,7	1,9
<b>Aineettomat hyödykkeet yhteensä</b>	13	<b>883,1</b>	917,9
<b>Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet</b>			
Maa- ja vesialueet		114,3	140,4
Rakennukset ja rakennelmat		654,8	777,8
Koneet ja kalusto		81,0	63,2
Vuokrahuoneiston perusparannusmenot		6,1	5,5
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		8,7	29,3
<b>Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet yhteensä</b>	14	<b>864,9</b>	1 016,2
<b>Sijoituskiinteistöt</b>	15	<b>181,0</b>	
<b>Pitkäaikaiset saamiset</b>	26,29	<b>7,2</b>	9,7
<b>Myytavissä olevat sijoitukset</b>	17	<b>5,5</b>	5,4
<b>Laskennalliset verosaamiset</b>	25	<b>38,3</b>	45,2
<b>PITKÄAIKAISET VARAT YHTEENSÄ</b>		<b>1 980,0</b>	1 994,5
<b>LYHYTAIKAISET VARAT</b>			
<b>Vaihto-omaisuus</b>	18	<b>180,7</b>	170,8
<b>Lyhytaikaiset saamiset</b>			
Korolliset saamiset		1,6	1,6
Tuloverosaamiset		0,0	0,2
Korottomat saamiset		58,7	53,8
<b>Lyhytaikaiset saamiset yhteensä</b>	19	<b>60,3</b>	55,5
<b>Rahavarat</b>	20	<b>20,2</b>	19,1
<b>LYHYTAIKAISET VARAT YHTEENSÄ</b>		<b>261,2</b>	245,4
<b>MYYTÄVÄNÄ OLEVAT VARAT</b>	2,3		34,0
<b>VARAT YHTEENSÄ</b>		<b>2 241,2</b>	2 273,9
<b>Milj. euroa</b>	<b>Liitetieto</b>	<b>31.12.2016</b>	<b>31.12.2015</b>
<b>OMA PÄÄOMA JA VELAT</b>			
<b>OMA PÄÄOMA</b>			
Osakepääoma		144,1	144,1
Ylikurssirahasto		186,1	186,1
Uudelleenarvostusrahasto		398,3	368,9
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		250,4	250,4
Muut rahastot		45,4	44,6
Muuntoerot		-7,2	-4,3
Kertyneet voittovarot		-21,1	-27,1
Hybridilaina		84,3	84,3
<b>Emoyhtiön omistajien oman pääoman osuus</b>	21	<b>1 080,3</b>	1 046,9
<b>OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ</b>		<b>1 080,3</b>	1 046,9
<b>PITKÄAIKAISET VELAT</b>			
Laskennalliset verovelat	25	163,6	163,9
Pitkäaikaiset korolliset rahoitusvelat	22	525,3	534,7
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma ja pitkäaikaiset varaukset	24,26,29	3,1	4,8
<b>PITKÄAIKAISET VELAT YHTEENSÄ</b>		<b>691,9</b>	703,4
<b>LYHYTAIKAISET VELAT</b>			
<b>Lyhytaikaiset korolliset rahoitusvelat</b>	23	<b>236,5</b>	248,7
<b>Lyhytaikaiset korottomat velat</b>			
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	23,29	203,3	207,5
Tuloverovelat	23	24,9	20,5
Lyhytaikaiset varaukset	24	4,4	2,5
<b>Lyhytaikaiset korottomat velat yhteensä</b>		<b>232,6</b>	230,5
<b>LYHYTAIKAISET VELAT YHTEENSÄ</b>		<b>469,0</b>	479,2
<b>MYYTÄVÄNÄ OLEVIIN VAROIHIN LIITTYVÄT VELAT</b>	3		44,4
<b>VELAT YHTEENSÄ</b>		<b>1 161,0</b>	1 227,0
<b>OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ</b>		<b>2 241,2</b>	2 273,9

## Konsernin rahavirtalaskelma

Milj. euroa	Liitetieto	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
<b>LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA</b>			
Tilikauden voitto/tappio		-3,2	-175,0
<b>Oikaisut:</b>			
Poistot ja arvonalentumiset		59,2	89,1
Pysyvien vastaavien myyntivoitot (-) ja -tappiot (+)		-1,1	1,1
Korkokulut ja muut rahoituskulut		23,9	27,0
Korkotuotot		-0,8	-1,1
Tuloverot		12,7	15,1
Muut oikaisut		0,7	-24,1
<b>Käyttöpääoman muutokset:</b>			
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) / vähennys (+)		-2,8	73,0
Lyhytaikaisten liikesaamisten lisäys (-) / vähennys (+)		-4,1	47,0
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)		-15,5	-11,2
Maksetut korot		-16,6	-17,8
Saadut korot liiketoiminnasta		0,8	0,8
Muut rahoituserät liiketoiminnasta		-1,4	-1,5
Maksetut verot liiketoiminnasta		-10,3	-5,1
<b>Liiketoiminnan nettorahavirta</b>		<b>41,5</b>	<b>17,2</b>
<b>INVESTOINTIEN RAHAVIRTA</b>			
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin		-40,2	-53,9
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot		7,0	0,9
Tytäryritysten hankinnat, vähennettynä hankintahetken rahavaroilla			-0,3
Myönnettyt lainat			-7,0
Saadut osingot investoinneista		0,1	0,1
<b>Investointien nettorahavirta</b>		<b>-33,2</b>	<b>-60,3</b>
<b>RAHOITUKSEN RAHAVIRTA</b>			
Hybridilainan liikkeeseen laskusta saadut maksut			84,3
Lyhytaikaisten lainojen nostot		230,5	218,0
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut		-217,9	-207,4
Pitkäaikaisten lainojen nostot		105,7	51,2
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut		-127,1	-112,9
Rahoitusleasingvelkojen takaisinmaksut		-0,2	-0,6
<b>Rahoituksen nettorahavirta</b>		<b>-8,9</b>	<b>32,7</b>
<b>RAHAVAROJEN MUUTOS</b>			
Rahavarat tilikauden alussa		-0,5	-10,4
Rahavarat tilikauden alussa		19,1	29,3
Luotollinen shekkitili		-4,1	-4,1
<b>Rahavarat tilikauden alussa</b>		<b>15,0</b>	<b>25,3</b>
Rahavarojen muutos		-0,5	-10,4
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		0,0	0,2
Rahavarat tilikauden lopussa		20,2	19,1
Luotollinen shekkitili		-5,7	-4,1
<b>Rahavarat tilikauden lopussa</b>	20	<b>14,5</b>	<b>15,0</b>

Sisältää jatkuvat ja lopetetut toiminnot

## Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

Milj. euroa	Osakepääoma	Ylikurssirahasto	Uudelleenarvostus- rahasto	Suojausinstrumenttien rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muut rahastot	Muuntoero	Kertyneet voittovarot	Hybridilaina	Yhteensä	Määräysvallattomien osakkeenomistajien osuus	Yhteensä
<b>OMA PÄÄOMA 1.1.2015</b>	144,1	186,1		3,4	250,4	43,9	-5,9	138,3		<b>760,4</b>	0,0	<b>760,4</b>
Tilikauden voitto/tappio								-175,0		<b>-175,0</b>	0,0	<b>-175,0</b>
Etuuspohjaisen nettovelan uudelleen määrittämisestä johtuvat erät								0,0		<b>0,0</b>		<b>0,0</b>
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden uudelleenarvostus (IAS 16)			378,5							<b>378,5</b>		<b>378,5</b>
Muuntoerot ulkomaisista yksiköistä 2)							1,6			<b>1,6</b>		<b>1,6</b>
Rahavirran suojaus 2)				-2,8						<b>-2,8</b>		<b>-2,8</b>
<b>Laaja tulos yhteensä, netto</b>			378,5	-2,8			1,6	-175,1		<b>202,2</b>		<b>202,2</b>
Hybridilainan nosto									85,0	<b>85,0</b>		<b>85,0</b>
Hybridilainan kulut									-0,7	<b>-0,7</b>		<b>-0,7</b>
Muut muutokset 1)			-9,6					9,6		<b>0,0</b>		<b>0,0</b>
<b>Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä</b>			-9,6					9,6	84,3	<b>84,3</b>		<b>84,3</b>
<b>OMA PÄÄOMA 31.12.2015</b>	144,1	186,1	368,9	0,6	250,4	43,9	-4,3	-27,1	84,3	<b>1 046,9</b>		<b>1 046,9</b>

Milj. euroa	Osakepääoma	Ylikurssirahasto	Uudelleenarvostus- rahasto	Suojausinstrumenttien rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muut rahastot	Muuntoero	Kertyneet voittovarot	Hybridilaina	Yhteensä	Määräysvallattomien osakkeenomistajien osuus	Yhteensä
<b>OMA PÄÄOMA 1.1.2016</b>	144,1	186,1	368,9	0,6	250,4	43,9	-4,3	-27,1	84,3	<b>1 046,9</b>		<b>1 046,9</b>
Tilikauden voitto/tappio								-3,2		<b>-3,2</b>		<b>-3,2</b>
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden uudelleenarvostus (IAS 16)			38,6							<b>38,6</b>		<b>38,6</b>
Muuntoerot ulkomaisista yksiköistä 2)							-2,9			<b>-2,9</b>		<b>-2,9</b>
Rahavirran suojaus 2)				0,8						<b>0,8</b>		<b>0,8</b>
<b>Laaja tulos yhteensä, netto</b>			38,6	0,8			-2,9	-3,2		<b>33,4</b>		<b>33,4</b>
Muut muutokset 1)			-9,2					9,2		<b>0,0</b>		<b>0,0</b>
<b>Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä</b>			-9,2					9,2		<b>0,0</b>		<b>0,0</b>
<b>OMA PÄÄOMA 31.12.2016</b>	144,1	186,1	398,3	1,5	250,4	43,9	-7,2	-21,1	84,3	<b>1 080,3</b>		<b>1 080,3</b>

1) Vuositainen siirto uudelleenarvostukseen perustuvan ja alkuperäiseen hankintameno perustuvan poiston erosta.

2) Liitetiedot 11,21

Sisältää jatkuvat ja lopetetut toiminnot

# Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

## 1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

### Yrityksen perustiedot

Konsernin emoyhtiö on suomalainen julkinen osakeyhtiö Stockmann Oyj Abp, jonka kotipaikka on Helsinki ja rekisteröity osoite Aleksanterinkatu 52, 00100 Helsinki. Konsernin päätoimiala on vähittäiskauppa. Emoyhtiön osakkeet on listattu Helsingin pörssissä (Nasdaq Helsinki Oy). Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa Internet-osoitteessa [www.stockmanngroup.com](http://www.stockmanngroup.com) tai emoyhtiöstä.

### Yleistä

Stockmannin konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti, ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2016 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä IFRIC- ja SIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaissa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyt standardit ja niistä annettu tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisen, IFRS-säännöksiä täydentävän kirjanpito- ja yhteisöainsäädännön mukaiset. Tilinpäätöstiedot perustuvat alkuperäisiin hankintamenoihin, jollei laatimisperiaatteissa ole muuta kerrottu. Tilinpäätös esitetään miljoonina euroina.

Konserni on soveltanut 1.1.2016 alkaen seuraavia uusia ja uudistettuja standardeja ja tulkintoja:

Vuosittaiset parannukset IFRS-standardeihin, muutoskokoelma 2012–2014, joita on sovellettava 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutokset koskevat neljää standardia. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain, mutta ne eivät ole merkittäviä.

Muutokset IAS 1:een Tilinpäätöksen esittäminen - Tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista koskeva hanke, jota on

sovellettava 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Muutokset selventävät IAS 1:n ohjeistusta olennaisuuteen, tuloslaskelma- ja tase-erien yhdistämiseen, väliotsikoiden esittämiseen sekä tilinpäätöksen rakenteeseen ja laadintaperiaatteisiin liittyen. Standardimuutokset eivät ole vaikuttaneet konsernitilinpäätöksen esittämiseen.

Muutokset IFRS 11:een Yhteisjärjestelyt - Kirjanpitoikäisyyden hankintaosuus yhteisissä toiminnoissa, joita on sovellettava 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Standardimuutokset edellyttävät liiketoimintojen yhdistämisen kirjanpitoperiaatteiden soveltamista yhteisten toimintojen hankintoihin silloin kun kyseessä on liiketoiminta. Muutoksilla ei ole ollut vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

### Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Kun konsernitilinpäätös laaditaan kansainvälisen tilinpäätöskäytännön mukaan, joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia. Toteumat voivat poiketa arvioista ja oletuksista. Tilinpäätöksen sisältämät arviot ja oletukset perustuvat johdon parhaaseen näkemykseen tilinpäätöshetkellä. Nämä arviot ja oletukset vaikuttavat taseen omaisuus- ja velkamääriin, esitettyihin ehdollisiin eriin sekä tilikauden tuottoihin ja kuluihin. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa, kun tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sovelletaan.

Merkittävimmät osa-alueet, joissa johto on käyttänyt harkintaa laatimisperiaatteita soveltaessaan, liittyvät poistoaikojen määrittämiseen ja omaisuuserien luokiteltuun myytävänä oleviksi tai lopetettaviksi toiminnoiksi sekä kun hybridilaina on luokiteltu omaksi pääomaksi ja yhteisjärjestelyjä on luokiteltu yhteisiksi toiminnoiksi.

Johto on käyttänyt tilikaudella harkintaa muuttaessa Venäjällä olevan konsernin kiinteistöliiketoiminnan toiminnallisen valuutan aiemmin käytetyn euron sijasta ruplaan. Muutos toteutettiin 1.2.2016 alkaen, kun tavarataloliiketoiminnan myynti Venäjällä toteutui. Toimintavaluutan muutoksen vaikutusta käsiteltiin eitäkautuvasti, toisin sanoen kaikki erät muunnettiin euroista rupliksi toimintavaluutan muutoksen tapahtumispäivän kurssia käyttäen. Näin syntyneitä ei-monetaarisia eräitä käsitellään niiden alkuperäisinä hankintamenoihin perustuvina määrinä. Muutoksella ei ollut vaikutusta konsernin omaan pääomaan.

Lisäksi harkintaa on käytetty luokiteltaessa omassa käytössä oleva kiinteistö sijoituskiinteistöksi. Venäjän vähittäiskauppaliiketoiminnan myymisen toteututtua Pietarissa sijaitsevaa Nevsky Centre -kauppakeskuskiinteistöä ei ole enää käytetty konsernin omassa vähittäiskauppa- tai hallinnollisessa toiminnassa

vaan konserni pitää kiinteistöä hallussaan hankkiakseen vuokratuottoa ja omaisuuden arvonnousua. Tämän johdosta konserni on 1.2.2016 luokitellut Nevsky Centre -kauppakeskuskiinteistön IAS 40:n mukaiseksi sijoituskiinteistöksi. Sijoituskiinteistö kirjataan käypään arvoon taseeseen. Sijoituskiinteistön käypä arvo on se hinta, johon kiinteistö voitaisiin vaihtaa asiaa tuntevien, liiketoimeen halukkaiden, toisistaan riippumattomien osapuolten välillä. Sijoituskiinteistöstä ei lasketa poistoja, mutta käyvän arvon muutoksesta johtuva voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti sillä kaudella, jonka aikana se syntyy.

Keskeiset tulevaisuutta koskevat oletukset ja sellaiset raportointikauden päättymispäivän arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät, jotka aiheuttavat merkittävimmät riskit konsernin varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen muuttumisesta olennaisesti seuraavan tilikauden aikana, koskevat kiinteistöjen käypiä arvoja, vaihto-omaisuuden kysyntää ja kiertonopeutta sekä varauksia ja liikearvon ja Lindex tavaramerkin arvon alentumistestausta. Näistä on annettu tarkemmat selvitykset liitetiedoissa 13,14,18 ja 24.

## Yhdistelyperiaatteet

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiön, Stockmann Oyj Abp:n, sekä kaikki tytäryritykset, joissa emo-yhtiöllä on suoraan tai välillisesti yli 50 prosentin osuus osakkeiden äänimäärästä tai joissa emoyhtiöllä on muutoin määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni olemalla osallisena yhteisössä altistuu yhteisön muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yhteisöä koskevaa valtaansa.

Konsernin keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu hankintamenetelmällä, jonka mukaan luovutettu vastike ja hankitun yrityksen yksilöitävissä olevat varat ja velat arvostetaan hankintahetkellä käypään arvoon. Liikearvo kirjataan määrään, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa ja aiemmin omistettu osuus yhteenlaskettuina ylittävät hankitun nettovarallisuuden käyvän arvon. Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat, realisoitumattomat katteet ja sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöksessä. Tilikauden voitto tai tappio sekä tilikauden laaja tulos jaetaan emoyhtiön omistajille ja määräysvallattomille omistajille. Määräysvallattomien omistajien osuus esitetään omana eränä konsernin omassa pääomassa. Hankitut tytäryritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan, ja luovutetut tytäryritykset siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa. Emoyrityksellä tytäryrityksessä olevan omistuosuuden muutokset, jotka eivät johda määräysvallan menettämiseen, käsitellään omaa pääomaa koskevinä liiketoimina.

Yhteiset järjestelyt, joissa Stockmannilla ja toisella osapuolella on sopimuksen tai yhtiöjärjestyksen perusteella järjestelyyn liittyviä varoja koskevia oikeuksia ja velkoja koskevia veloitteita, käsitellään yhteisinä toimintoina. Konserniyhtiöiden yhteisen toiminnon kriteerit täyttäviä osuuksia kiinteistöyhtiöissä on käsitelty konsernitilinpäätöksessä yhteisinä toimintoina. Konsernitilinpäätös sisältää Stockmannin osuuden yhteisten toimintojen tuotoista, kuluista ja muun laajan tuloksen eristä sekä varoista ja veloista, siitä päivästä lähtien, jona yhteinen määräysvalta on syntynyt, siihen päivään saakka, kun se päättyy. Stockmann-konsernilla ei ole yhteisyhtiöitä eikä osakkuusyhtiöitä.

## Segmenttiraportointi

Stockmann-konsernin raportoivat segmentit ovat muotikauppaa harjoittava Fashion Chains (Lindex), tavarataloliiketoimintaa ja etäkauppaa harjoittava Stockmann Retail, sekä Real Estate -segmentti, jonka tavoitteena on tilankäytön tehostaminen konsernin omistamissa kiinteistöissä. Kohdistamattomiin eriin kuuluvat koko konsernia palvelevat toiminnot.

Konsernin esittämä segmentti-informaatio perustuu johdon sisäiseen raportointiin, jossa varojen ja velkojen arvostusperiaatteet ovat IFRS-säännösten mukaiset. Ylin operatiivinen päätöksentekijä, joka säännöllisesti tarkastelee toimintasegmenttien toiminnan tulosta, on konsernin toimitusjohtaja.

## Ulkomaan rahan määräiset erät

Konsernitilinpäätös on esitetty euroina, joka on konsernin emoyhtiön toiminta- ja esittämisvaluutta.

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat kirjataan kunkin yrityksen toimintavaiheen määräisinä käyttämällä tapahtumapäivän kurssia. Tilinpäätöshetkellä saamiset ja velat muunnetaan tilinpäätöspäivän kurssiin. Muuntamisen aiheuttamat kurssierot kirjataan tulosvaikutteisesti.

Ulkomaisten konserniyritysten tuloslaskelmat ja muut laajan tuloksen erät on muunnettu euroiksi tilikauden keskikurssin mukaan ja taseet tilinpäätöspäivän kurssin mukaan. Kurssiero, joka johtuu tilikauden tuloksen ja muiden laajan tuloksen erien muuntamisesta tuloslaskelmassa keskikurssin mukaan ja taseessa tilinpäätöspäivän kurssin mukaan, on kirjattu omana eränä muihin laajan tuloksen eriin. Ulkomaisen yksikön hankinnasta syntyvä liikearvo ja ulkomaalaisen yksikön varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen käypien arvojen oikaisut, joita tehdään ulkomaalaisen yksikön hankinnan yhteydessä, on käsitelty ulkomaisten yksikköjen varoina ja velkoina sekä muunnettu euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Kun ulkomainen tytäryritys tai yhteisyritys myydään kokonaan tai osittain tai yhteisjärjestelyssä



luovutaan, kertynyt muuntoero kirjataan tuloslaskelmaan myyntivoiton tai -tappion osaksi.

IFRS 1 -standardin salliman helpotuksen mukaisesti ennen IFRS-siirtymispäivää kertyneet kumulatiiviset muuntoerot on kirjattu kertyneisiin voittovaroihin.

## Tuloutusperiaatteet ja liikevaihto

Tuotot tavaroiden myynnistä kirjataan, kun tavaroiden omistamista koskevat merkittävät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle. Pääosa konsernin tuotoista muodostuu tavaroiden vähittäismyynnistä, jossa maksuvälineenä käytetään joko käteistä tai luottokorttia. Tuotot kirjataan tavaran myyntihetkellä.

Etämyynnin palautuksiin varaudutaan tekemällä tilinpäätökseen kokemusperäisesti määritelty palautusjaksotus, jolla oikaistaan myyntiä. Etäkaupan kertaluottoihin sisältyvä korko on osa myyntihintaa, ja se kirjataan liikevaihtoon.

Kanta-asiakasyhteistyöhön liittyvät tuotot kirjataan liikevaihdoksi. Käyttämättömien asiakkaille kertyneiden bonuspisteiden käypää arvoa vastaava määrä kirjataan myyntiä vähentäen lyhytaikaiseksi korottomaksi velaksi asiakkaille. Velka on kirjattu samalle tilikaudelle kuin myynti, jota se koskee. Kun asiakas käyttää ansaitsemiaan pisteitä maksuvälineenä myymälässä, kirjataan käytettyjen pisteiden käypä arvo myynniksi ja lyhytaikaisen velan vähennykseksi. Jos bonuspisteitä ei ole käytetty niiden päättymispäivään mennessä, käyttämättömien pisteiden käypä arvo kirjataan myynniksi ja lyhytaikaisen velan vähennykseksi.

Muiksi vuokrasopimuksiksi luokiteltujen vuokrasopimusten mukaiset vuokratuotot sijoitus- ja muista kiinteistöistä kirjataan tulosvaikutteisesti liikevaihtoon tasaerinä vuokra-ajan kuluessa. Vuokralaisen liikevaihtoon sidotut vuokrat kirjataan vuokralaisen toteutuneen liikevaihdon perusteella.

Tuotot palveluista kirjataan silloin, kun palvelu on suoritettu.

Kun liikevaihtoa lasketaan, myynnistä vähennetään välilliset verot ja myönnetyt alennukset sekä myönnettyjen kanta-asiakasoptioiden käypää arvoa vastaava kulu.

## Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muina tuottoina esitetään mm. sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutoksesta johtuva voitto, käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot ja liiketoiminnan luovutuksista saatavat tuotot.

## Liiketoiminnan muut kulut

Liiketoiminnan muut kulut sisältävät sijoituskiinteistön käyvän arvon muutoksesta johtuvan tappion, käyttöomaisuushyödykkeiden myyntitappiot sekä muut kuin varsinaiseen suoritemyyntiin liittyvät kulut. Korollisista myyntisaamisista saadut korkotuotot kirjataan liiketoiminnan muiden kulujen vähennykseksi.

## Työsuhde-etuudet

### Eläkevelvoitteet

Eläkejärjestelyt luokitellaan maksupohjaisiksi ja etuuspohjaisiksi järjestelyiksi. Stockmann-konsernin toimintamaissa lakisääteiset ja vapaaehtoiset eläkejärjestelmät ovat maksupohjaisia.

Maksupohjaisista eläkejärjestelyistä eläkemaksut suoritetaan eläkevakuutusyhtiölle. Suoritukset maksupohjaisiin järjestelyihin kirjataan kuluiksi sen tilikauden tuloslaskelmaan, johon ne kohdistuvat.

Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt perustuvat auktorisoitujen vakuutusmatemaatikkojen laatiin laskelmiin. Kauden työsuorituksen perustuva eläkemeno ja etuuspohjaisen järjestelyn nettovelan nettokorko kirjataan tulosvaikutteisesti ja esitetään työsuhte-etuuksista aiheutuvissa kuluissa. Taseeseen merkitään etuuspohjaisen eläkejärjestelyn nettovelka. Konsernissa ei ollut tilikaudella 2016 etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä.

### Muut pitkäaikaiset työsuhte-etuudet

Stockmann-konsernissa on käytössä palvelusvuosipalkitsemisjärjestelmä, joka on luonteeltaan muu pitkäaikainen työsuhte-etuus. Järjestelmässä sovittujen palvelusvuosien täytyessä työntekijä on oikeutettu ylimääräiseen palkalliseen lomaan. Pitkäaikaisesta työsuhte-etuudesta merkitään velaksi taseeseen järjestelystä johtuvan veloitteen nykyarvo raportointikauden päättymispäivänä. Näiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät kirjataan tulosvaikutteisesti.

### Omaan pääomaan sidotut etuudet ja osakeperusteiset maksut

Konsernin avainhenkilöille myönnetty osakeoptiot arvostetaan käypään arvoon optioiden myöntämishetkellä ja kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan tasaerinä oikeuden syntymisjakson kuluessa. Myönnettyjen avainhenkilöoptioiden käypää arvoa vastaava kulu kirjataan henkilöstökuluihin ja vastaavan suuruinen erä kirjataan omaan pääomaan. Myönnettyjen optioiden käypä arvo määritetään käyttäen Black-Scholes-mallia, joka huomioi myöntämishetken option hinnoitteluun vaikuttavat markkinaehdot. Lisäksi optioiden myöntämishetkellä arvioidaan lopullisesti toteutuvien optioiden määrä ja voimassaoloaika. Konserni päivittää

oletuksen lopullisesta optioiden määrästä jokaisena raportointikauden päättymispäivänä. Arvion muutos kirjataan tuloslaskelmaan..

Kun optio-oikeuksia käytetään, rahasuoritukset kirjataan mahdollisilla transaktiomenoilla oikaistuin järjestelyn ehtojen mukaisesti osakepääomaan ja sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

## Tuloverot

Tuloslaskelman verokulut muodostuvat kauden verotettavaan tuloon perustuvista veroista ja laskennallisista veroista. Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot lasketaan verotettavasta tulosta kunkin konserniyhtiön sijaintimaan voimassa olevalla verokannalla. Veroa oikaistaan mahdollisilla edellisiin kausiin kohdistuvilla veroilla. Tuloverot esitetään tuloslaskelmassa, jollei verot aiheuttavaa liiketapahtumaa esitetä suoraan omassa pääomassa tai muissa laajan tuloksen erissä, minkä seurauksena myös verovaikutus esitetään omassa pääomassa tai muissa laajan tuloksen erissä.

Laskennalliset verot lasketaan väliaikaisista eroista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä. Suurimmat väliaikaiset erot syntyvät sijoituskiinteistöjen ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpidon ja verotuksellisten arvojen välisistä eroista, käyttämättömistä verotuksellisista tappioista sekä liiketoimintojen yhdistämisessä varoihin ja velkoihin tehdyistä käypiin arvoihin perustuvista oikaisuista ja johdannaispöytäkirjojen käypään arvoon arvostamisesta. Laskennallinen verovelka sijoituskiinteistöjen kirjanpidon ja verotuksen välisestä erosta kuvastaa verovaikutuksia sijoituskiinteistön kirjanpitoarvoa vastaavan määrän kertymistä kokonaan sijoituskiinteistön myynnistä.

Verotuksessa vähennyskeltomasta liikearvon arvonalentumisesta ei kirjata laskennallista veroa. Laskennalliset verot on laskettu käyttämällä verokantoja, jotka on säädetty, tai jotka on käytännössä hyväksytty tilinpäätöspäivään mennessä.

Laskennalliset verovelat kirjataan täysimääräisesti, paitsi Viron tytäryrityksen voitoista, koska konserni pystyy määräämään väliaikaisen eron purkautumisajankohdan, eikä tämä ero purkaudu ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa. Laskennalliset verosaamiset kirjataan siihen määrään asti kun on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan laskennallinen verosaamisen voi hyödyntää.

Konserni vähentää laskennalliset verosaamiset ja -velat toisistaan siinä tapauksessa, että konsernilla on laillisesti toimeenpantavissa oleva oikeus kuitata kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset ja -velat keskenään, ja laskennalliset verosaamiset ja -velat liittyvät saman veronsaajan perimiin tuloveroihin joko samalta

verovelvolliselta tai eri verovelvolliselta, jotka aikovat kuitata kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset ja -velat keskenään tai realisoida saamiset ja suorittaa velat samanaikaisesti.

## Varaukset

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja velvoitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti.

## Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet

Konsernin liikearvo on käypään arvoon arvostetun luovutetun vastikkeen sekä hankittujen käypiin arvoihin arvostettujen yksilöitävissä olevien nettovarojen erotus. Liikearvosta ja Lindex-tavaramerkistä ei tehdä poistoja. Tavaramerkillä katsotaan olevan rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika sen tunnettuuden vuoksi. Liikearvo ja tavaramerkki arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä arvonalentumisilla. Muita aineettomia hyödykkeitä ovat aineettomat oikeudet ja ohjelmistot, jotka arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon. Muut aineettomat hyödykkeet poistetaan tasapoistoina niiden arvioituna taloudellisena vaikutusaikana.

Aineettomien hyödykkeiden poistoajat:	
asiakassuhteet	5 vuotta
ohjelmistot	5–10 vuotta
muut aineettomat oikeudet	5 vuotta

Aineettomiin hyödykkeisiin liittyvät, myöhemmin toteutuvat menot aktivoitetaan vain siinä tapauksessa, että ne kasvattavat hyödykkeen taloudellista hyötyä. Muussa tapauksessa menot kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi niiden syntymishetkellä.

## Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Maa-alueet, rakennukset sekä koneet ja kalusto muodostavat suurimman osan aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä. Maa-alueisiin ja rakennuksiin sisältyvät arvonorotukset ovat olleet osa aiemman tilinpäätösnormiston mukaista kirjanpitoarvoa, ja ne on katsottu osaksi IFRS:n mukaista hankintamenoa. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet sisältävät myös vuokratilojen muutos- ja perusparannusmenot, jotka muodostuvat mm. vuokratiloissa sijaitsevien liikehuoneistojen sisätilojen viimeistelytoista.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu taseessa alkuperäiseen hankintamenoon, josta on vähennetty kertyneet poistot sekä mahdolliset arvonalentumiset. Itse valmistettujen hyödykkeiden hankintameno sisältää materiaalit ja välittömän työn. Jos käyttöomaisuushyödyke koostuu useista osista, joilla on eripituiset taloudelliset vaikutusajat, osat käsitellään

erillisinä hyödykkeinä. Myöhemmin hyödykkeeseen kohdistuvat menot aktivoidaan silloin, kun ne lisäävät vastaista taloudellista hyötyä. Muut kulut, kuten normaalit huolto- ja korjaustoimenpiteet, kirjataan tuloslaskelmaan kuluiksi niiden syntyhetkellä.

Omassa käytössä olevat maa-alueet ja rakennukset, jotka on merkitty taseeseen standardin IAS 16 mukaisesti aineelliseksi käyttöomaisuushyödykkeiksi, on arvostettu IAS 16 kohdan 31 mukaisesti uudelleenarvostukseen perustuvaan arvoon. Maa-alueet ja rakennukset merkitään taseeseen uudelleenarvostukseen perustuvaan arvoon, joka on uudelleenarvostuspäivän käypä arvo vähennettynä sen jälkeen kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla. Kunkin kauden poisto uudelleenarvostukseen perustuvasta rakennuksen arvosta kirjataan tulosvaikutteisesti. Uudelleenarvostaminen tehdään säännöllisesti niin, että maa-alueiden ja rakennusten kirjanpitoarvo ei poikkea olennaisesti raportointikauden päättymispäivän käyvästä arvosta. Jos maa-alueiden tai rakennusten kirjanpitoarvo lisääntyy uudelleenarvostamisen seurauksena, esitetään lisäksi muissa laajan tuloksen erissä ja kertynyt lisäys oman pääoman uudelleenarvostusrahastossa. Jos lisäys kuitenkin kumoaa uudelleenarvostuksesta johtuvan vähennyksen, joka on aikaisemmin esitetty tulosvaikutteisesti, myös lisäys esitetään tulosvaikutteisesti. Jos omaisuuserän kirjanpitoarvo vähenee uudelleenarvostamisen seurauksena, vähennys esitetään tulosvaikutteisesti. Vähennys esitetään kuitenkin muissa laajan tuloksen erissä uudelleenarvostusrahaston määrään saakka. Uudelleenarvostusrahastosta siirretään vuosittain voittovaroihin määrä, jolla uudelleenarvostukseen perustuvasta rakennusten arvosta laskettavat poistot eroavat rakennusten alkuperäisestä hankintamenoista lasketuista poistoista.

Aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä tehdään tasapoistot taloudellisen vaikutusajan mukaisesti. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden poistoajat:

rakennukset ja rakennelmat	20–50 vuotta
vuokratilojen muutos- ja perusparannusmenot	5–20 vuotta
koneet ja kalusto	4–10 vuotta
ATK-laitteet ja kevyt myymäläkalusto	3–5 vuotta

## Sijoituskiinteistöt

Kun konserni pitää hallussaan maa-aluetta tai rakennusta vuokratuottoa tai omaisuuden arvonnousua hankkiakseen ennemmin kuin käyttääkseen sitä omassa vähittäiskauppa- tai hallinnollisessa toiminnassaan, luokitellaan kiinteistö IAS 40 standardin mukaisesti sijoituskiinteistöksi.

Sijoituskiinteistö arvostetaan alun perin hankintamenoon. Ostetun sijoituskiinteistön hankintameno sisältää ostohinnan sekä hankinnasta välittömästi johtuvat menot. Itse rakennetun sijoituskiinteistön hankintameno on sille kertynyt hankintameno sinä päivänä, jona sen rakentamiseksi tai kunnostamistyö saadaan valmiiksi. Valmistuspäivään saakka sijoituskiinteistöön sovelletaan standardia IAS 16 ja valmistuspäivästä alkaen standardia IAS 40.

Stockmann-konserni soveltaa sijoituskiinteistöihinsä käyvän arvon mallia. Sijoituskiinteistön käypä arvo on se hinta, johon kiinteistö voitaisiin vaihtaa asiaa tuntevien, liiketoimeen halukkaiden, toisistaan riippumattomien osapuolten välillä. Sijoituskiinteistön käypä arvo kuvastaa raportointikauden päättymispäivän markkinaolosuhteita eikä siitä ole vähennetty mahdollisia transaktiomenoja, joita syntyisi myynnin tai muun luovutuksen yhteydessä.

Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon määrittelyn suorittavat konsernin ulkopuoliset ammatillisesti pätevät ja toisistaan riippumattomat arvioitsijat kaikilla markkina-alueilla kiinteistökohtaisesti. Kiinteistöjen uudelleenarvostus käypään arvoon perustuu kunakin arvostusajankohtana voimassa oleviin markkinastandardeihin, jotka on määrittänyt The International Valuation Standard Committee.

Sijoituskiinteistöistä ei kirjata poistoa vaan sijoituskiinteistön käyvän arvon muutoksesta johtuva voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti sillä kaudella, jonka aikana se syntyy.

Kun konsernin omassa käytössä olevasta kiinteistöistä tulee käypään arvoon taseeseen merkittävä sijoituskiinteistö sovelletaan standardia IAS 16 siihen päivään asti, jona käyttötarkoitus muuttuu. Kiinteistön kirjanpitoarvon ja sen käyvän arvon välillä tuona ajankohtana oleva ero kirjataan muun laajan tuloksen eriin. Kiinteistöistä kirjataan poistot ja mahdolliset arvonalentumistappiot siihen päivään asti, jona omassa käytössä olevasta kiinteistöistä tulee käypään arvoon taseeseen merkittävä sijoituskiinteistö.

Venäjän vähittäiskauppa- ja liiketoiminnan myymisen toteuttua Pietarissa sijaitsevaa Nevsky Centre -kauppakeskuskiinteistöä ei ole enää käytetty konsernin omassa vähittäiskauppa- tai hallinnollisessa toiminnassa vaan konserni pitää kiinteistöä hallussaan hankkiakseen vuokratuottoa ja omaisuuden arvonnousua. Tämän johdosta konserni on 1.2.2016 luokitellut Nevsky Centre -kauppakeskuskiinteistön IAS 40:n mukaiseksi sijoituskiinteistöksi.

## Vieraan pääoman menot

Jos omaisuuserän saattaminen valmiiksi sille aiottuun käyttötarkoitukseen vaatii välttämättä huomattavan pitkän ajan sen hankkimisesta, rakentamisesta tai

valmistamisesta, omaisuuserästä välittömästi johtuvat vieraan pääoman menot muodostavat osan sen hankintamenosta. Muut vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi.

## Arvon alentumiset

Omaisuuserien kirjanpitoarvoja arvioidaan säännöllisesti mahdollisten arvonalentumisen viitteiden havaitsemiseksi. Jos viitteitä arvonalentumisesta havaitaan, määritetään omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Liikearvo ja tavaramerkki on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille, ja ne testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Arvon alentumistappio syntyy, jos omaisuuserän tai rahavirtaa tuottavan yksikön tasearvo ylittää omaisuuserän kerrytettävissä olevan rahamäärän. Arvon alentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan.

Rahavirtaa tuottavan yksikön arvonalentumistappio kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa, toiseksi vähentämään tasasuhteisesti muita yksikön omaisuuseriä.

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden kerrytettävissä oleva rahamäärä määritetään niin, että se on joko käypä arvo vähennettynä hyödykkeen myynnistä aiheutuvilla menoilla tai tätä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvoa määritettäessä arvioidut vastaiset rahavirrat diskontataan nykyarvoonsa sellaisten diskonttauskorkeiden perusteella, jotka kuvastavat kyseisen rahavirtaa tuottavan yksikön keskimääräistä pääomakustannusta ennen veroja.

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sekä muihin aineettomiin hyödykkeisiin, paitsi liikearvoon liittyvä arvonalentumistappio peruutetaan, jos omaisuuserästä kerrytettävissä olevaa rahamäärää määritettäessä käytetyt arviot ovat muuttuneet. Arvon alentumistappio peruutetaan korkeintaan siihen määrään asti, joka omaisuuserälle olisi määritetty kirjanpitoarvoksi, jos siitä ei olisi aikaisempina vuosina kirjattu arvonalentumistappiota.

## Vuokrasopimukset

IAS 17 Vuokrasopimukset -standardin periaatteiden mukaisesti vuokrasopimus, jossa yhtiölle siirtyvät olennaisilta osin hyödykkeen omistamiselle ominaiset riskit ja edut luokitellaan rahoitusleasingisopimukseksi. Rahoitusleasingisopimuksella vuokrattu omaisuus vähennettynä kertyneillä poistoilla kirjataan aineellisiin tai aineettomiin käyttöomaisuushyödykkeisiin, ja sopimuksesta johtuvat veloitteet kirjataan korollisiin velkoihin. Rahoitusleasingisopimuksesta johtuvat vuokrat jaetaan korkokuluun sekä velan vähennykseen.

IAS 17:a mukainen rahoitusleasingisopimus merkitään taseeseen ja arvostetaan määrään, joka on yhtä suuri kuin hyödykkeen käypä arvo sopimuksen alkamisajankohtana tai sitä alempana vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Rahoitusleasingisopimuksella hankitusta hyödykkeistä

tehdään suunnitelman mukaiset poistot ja kirjataan mahdolliset arvonalentumistappiot. Poistot tehdään konsernin käyttöomaisuushyödykkeiden poistoaikojen mukaisesti tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan aikana.

Vuokrasopimus, jossa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokranantajalle, käsitellään muuna vuokrasopimuksena. Muun vuokrasopimuksen perusteella saadut tai maksetut vuokrat kirjataan tuotoiksi tai kuluiksi tuloslaskelmaan.

## Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on arvostettu hankintamenoon tai sitä alempana nettorealisointiarvoon. Nettorealisointiarvo on vaihto-omaisuuden arvioitu myyntihinta, joka saadaan tavanomaisessa liiketoiminnassa ja josta on vähennetty arvioidut valmiiksi saattamisesta johtuvat menot sekä arvioidut myynnin toteutumiseksi välttämättömät menot.

Vaihto-omaisuuden kiertonopeutta ja nettorealisointiarvon mahdollista pienentymistä alle hankintameno arvioidaan säännöllisesti ja tarvittaessa kirjataan vaihto-omaisuuden arvonalentuminen. Index kirjaa epäkuranttiusvarauksen, joka on prosenttiosuus myymälöissä olevien tavaroiden hankintahinnasta. Indexin keskusvarastosta ei kirjata erikseen epäkuranttiusvarausta, koska kaikki tavarat toimitetaan keskusvarastosta myymälöihin. Retail kirjaa epäkuranttiusvarauksen, joka on prosenttiosuus keskusvarastossa ja tavarataloissa olevien hitaasti kiertäneiden tavaroiden hankintahinnasta.

Vaihto-omaisuuden arvo on määritetty painotetun keskihinnan menetelmää käyttämällä, ja se sisältää hankinnasta aiheutuneet välittömät menot. Vaihto-omaisuuden hankintameno ei sisällä vieraan pääoman menoja.

## Myytävänä olevat omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetettuihin toimintoihin liittyvät omaisuuserät arvostetaan IFRS 5 -standardin mukaisesti kirjanpitoarvoon tai sitä alempana käypään arvoon, vähennettynä menoilla, joiden arvioidaan syntyvän hyödykkeen myynnistä. Kun omaisuuserä on luokiteltu myytävänä olevaksi pitkäaikaiseksi omaisuuseräksi tai luovutettavien erien ryhmäksi, siitä ei tehdä poistoja. Myytävänä olevaksi luokiteltu pitkäaikainen omaisuuserä sekä luovutettavien erien ryhmään kuuluvat omaisuuserät esitetään taseessa omana eränään. Myös velat, jotka liittyvät luovutettavina olevien erien ryhmään esitetään taseessa omana eränään.

Lopetettu toiminto on konsernin osa, josta on luovuttu tai joka on luokiteltu myytävänä olevaksi ja joka täyttää IFRS 5:n mukaiset lopetetun toiminnon luokittelukriteerit.

Lopetettujen toimintojen tulos esitetään omana eräänä konsernin laajassa tuloslaskelmassa.

## Rahoitusinstrumentit

Rahoitusinstrumentit on luokiteltu IAS 39:n mukaisesti seuraaviin ryhmiin: lainat ja muut saamiset, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat, myytävissä olevat rahoitusvarat ja muut velat.

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteät tai määritettävissä ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla. Niiden arvostusperuste on jaksotettu hankintameno. Ne sisältyvät taseessa luonteensa mukaisesti lyhyt- tai pitkäaikaisiin varoihin. Laina tai saaminen on pitkäaikainen, jos se erääntyy yli 12 kuukauden kuluttua. Myyntisaamiset kirjataan taseeseen alun perin käypään arvoon. Epävarmojen saamisten määrä arvioidaan kokemuseräisen kertymän perusteella. Epävarmoina saamisina kirjataan arvonalennuksena kuluksi tuloslaskelmaan kunkin saatavakannan alkuperäisen arvon ja kerytettävissä olevan diskontatun rahamäärän välinen erotus.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat -ryhmään on luokiteltu kaikki sijoitukset lukuun ottamatta myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokiteltuja osakkeita. Ryhmän erät arvostetaan käypään arvoon käyttämällä tilinpäätöspäivän markkinahintoja, kassavirtojen nykyarvomenetelmiä tai muita soveltuvia arvostusmalleja. Käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, jotka on nimenomaan luokiteltu tähän ryhmään tai joita ei ole luokiteltu muuhun ryhmään. Ne sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin, jollei niitä ole tarkoitus pitää alle 12 kuukautta tilinpäätöspäivästä lähtien, jolloin ne sisällytetään lyhytaikaisiin varoihin. Tähän ryhmään sisältyvät konsernin osakesijoitukset, ja ne arvostetaan käypään arvoon. Julkisesti noteerattujen osakkeiden käypä arvo on tilinpäätöspäivän markkinahinta. Käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään käyvän arvon rahastossa omassa pääomassa. Käyvän arvon muutokset siirretään omasta pääomasta tuloslaskelmaan silloin, kun sijoitus myydään tai kun sen arvo on alentunut siten, että sijoituksesta tulee kirjata arvonalentumistappio. Noteeraamattomat osakkeet esitetään hankintahintaisena, mikäli niiden käypiä arvoja ei ole luotettavasti määritettävissä. Mikäli osakesijoituksen käypä arvo on merkittävästi tai pitkäaikaisesti alempi kuin hankintahinta, kirjataan arvonalentumistappio.

Rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivänä eli päivänä, jona yhtiö sitoutuu ostamaan tai myymään omaisuuserän. Rahoitusvaroihin kuuluva erä kirjataan pois taseesta silloin, kun yhtiö luopuu erän sopimusperusteisista oikeuksista, oikeudet raukeavat tai kun yhtiö menettää erän määräysvallan.

Korolliset velat luokitellaan muihin velkoihin, ja ne merkitään alun perin kirjanpitoon saadun vastikkeeseen perusteella käypään arvoon. Transaktiomenot sisällytetään korollisten velkojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Myöhemmin korolliset velat arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenuun. Pitkäaikaiset velat erääntyvät yli 12 kuukauden kuluttua, ja lyhytaikaisten velkojen maturiteetti on alle 12 kuukautta.

Johdannaisopimukset on luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin tai -velkoihin, ja niiden käyvän arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti lukuun ottamatta johdannaisia, joihin sovelletaan rahavirran suojauslaskentaa ja jotka täyttävät IAS 39:ssä määritellyt suojauslaskennan ehdot.

Koronvaihtosopimusten käypä arvo määritellään tulevien kassavirtojen nykyarvon perusteella käyttämällä raportointipäivän markkinahintoja. Koronvaihtosopimusten käyvän arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti rahoituseriin. Konsernissa ei tilinpäätöshetkellä ole ollut ulkona olevia koronvaihtosopimuksia.

Valuuttatermiinien ja valuuttavaihtosopimusten käypä arvo lasketaan arvostamalla ne raportointihetken markkinahintoihin. Valuuttaoptioiden käypä arvo lasketaan käyttämällä Black & Scholes -mallia. Valuuttajohdannaisten arvostustulokset kirjataan tulosvaikutteisesti lukuun ottamatta niitä johdannaisia, joihin sovelletaan IAS 39:ssä määriteltyä rahavirran suojauslaskentaa.

Suojauslaskentaa sovelletaan valuuttajohdannaisiin, joilla suojataan ennakoituja valuuttamääräisiä myyntejä ja ostoja ja jotka täyttävät IAS 39:ssä määritellyt suojauslaskennan ehdot. Suojatun rahavirran täytyy olla erittäin todennäköinen, ja sillä täytyy viime kädessä olla tulosvaikutus. Rahavirtojen suojausta varten tehtyjen johdannaisopimusten käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään käyvän arvon rahastossa omassa pääomassa ja mahdollinen tehoton osa kirjataan tulosvaikutteisesti. Omaan pääomaan kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti myynnin tai ostojen oikaisueriin samalla kaudella kun suojauslaskennan kohteena olevat ennakoituvat tapahtumat kirjataan tuloslaskelmaan. Mikäli suojatun rahavirran ei enää odoteta toteutuvan, siihen liittyvä suojausinstrumentista omaan pääomaan kertynyt käyvän arvon muutos siirretään tuloslaskelmaan.

Suojauslaskentaa sovelletaan valuuttamääräisiin lainoihin, jotka suojaavat ulkomaisiin yksiköihin tehtyjä valuuttamääräisiä nettosijoituksia. Suojausinstrumentin käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään oman pääoman muuntoeroissa. Nettosijoituksen suojauksesta muuntoeroihin kirjatut voitot ja tappiot siirretään tuloslaskelmaan silloin, kun nettosijoituksesta luovutaan kokonaan tai osittain.

Suojattavan kohteen ja suojausinstrumentin välinen suojaussuhde dokumentoidaan suojaukseen ryhdyttäessä. Dokumentointi sisältää tiedot suojausinstrumentista ja suojattavasta erästä, suojattavan riskin luonteen, riskienhallinnan tavoitteet ja tehokkuuslaskelmat. Suojaussuhteen tulee olla tehokas, ja tehokkuutta tarkastellaan sekä etu- että jälkikäteen. Tehokkuuden testaus tehdään jokaisella tilinpäätöshetkellä.

## Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisvaroista, lyhytaikaisista pankkitalletuksista sekä muista lyhytaikaisista, erittäin likvideistä sijoituksista, joiden maturiteetti on korkeintaan kolme kuukautta hankinta-ajankohdan jälkeen. Rahavarojen käyvän arvon oletetaan vastaavan kirjanpitoarvoa niiden lyhyen maturiteetin johdosta.

Luotollinen shekkitali, joka on vaadittaessa maksettavissa ja on osa konsernin kassanhallintaa on esitetty osana rahavaroja rahavirtalaskelmassa.

## Oman pääoman ehtoinen joukkovelkakirjalaina (hybridilaina)

Oman pääoman ehtoinen joukkovelkakirjalaina on hybridilaina, joka esitetään konsernitilinpäätöksessä omana pääomana. Hybridilaina on heikommassa etusija-asemassa kuin konsernin muut velkasitoumukset. Sen etusija-asema on kuitenkin muita omaan pääomaan luettavia erää parempi. Hybridilainan korot maksetaan, jos konserni jakaa osinkoa. Jos osinkoa ei jaeta, päättää konserni mahdollisesta koron maksusta erikseen. Maksamattomat korot kumuloituvat. Hybridilainan haltijoilla ei ole osakkeenomistajalle kuuluvia oikeuksia, määräysvaltaa tai äänestysvoimaa yhtiökokouksessa.

## Omat osakkeet

Jos Stockmann Oyj Abp tai sen tytäryritykset hankkivat yhtiön omia osakkeita, vähennetään omaa pääomaa määrällä, joka muodostuu maksetusta vastikkeesta, mukaan lukien transaktiomenot verolla vähennettynä. Jos osakkeet, jotka on hankittu, myydään tai luovutetaan vastikkeena, merkitään saatu suorite omaan pääomaan.

## Maksettavat osingot

Hallituksen ehdotusta osingonjaosta ei ole kirjattu tilinpäätökseen. Osingot kirjataan yhtiökokouksen päätöksen perusteella.

## Uusien tai muutettujen IFRS-standardien soveltaminen

Konserni ottaa käyttöön kunkin standardin, standardimuutoksen ja tulkinnan voimaantulopäivänä, tai jos voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden

ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien. IASB on julkistanut seuraavat uudet tai uudistetut standardit ja tulkinnat, joita konserni ei ole vielä soveltanut.

IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista, jota on sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Uusi standardi korvaa nykyiset IAS 18- ja IAS 11-standardit ja niihin liittyvät tulkinnat. IFRS 15 sisältää viisivaiheisen ohjeistuksen siitä, mihin määrään ja milloin myyntituotot kirjataan. Uuden standardin mukaan myynti kirjataan määräysvallan siirtymisen perusteella joko ajan kuluessa tai yhtenä ajankohtana. Standardi lisää myös esitettävien liitetietojen määrää.

Konserni on tilikauden 2016 aikana arvioinut uuden standardin vaikutuksia konsernitilinpäätökseen. Pääosa konsernin myyntituotoista muodostuu tavaroiden vähittäismyynnistä, jossa maksuvälineenä käytetään joko käteistä rahaa tai luottokorttia ja myyntituotot kirjataan tavaran myyntihetkellä määräysvallan siirtyessä ostajalle. Konsernissa on käynnissä uuden standardin vaikutusten analysointi koskien erilaisten kanta-asiakasohjelmien ja kampanjoiden kirjanpitoikäntöjä. Uudella standardilla voi olla vaikutusta myynnin ajalliseen kohdistamiseen, jos myyntiin liittyy useampia suoritevelvoitteita tai muuttuvia vastikemääriä, mutta konserni arvioi, että uudella standardilla ei tule olemaan merkittävää vaikutusta laskentaperiaatteisiin. Nykyisen käytännön mukaisen etämyynnin kokemuksesta määrittävän palautusjaksotuksen, jolla oikaistaan myyntiä ja hankintahintaa, katsotaan vastaavan uuden standardin kirjaamisperiaatteita.

Stockmann-konserni tulee soveltamaan uutta standardia 1.1.2018 alkaen. Konserni tulee alustavan suunnitelman mukaan valitsemaan IFRS 15 C3 b) mukaisen ns. kertyneen vaikutuksen lähestymistavan mukaisen siirtymävaihtoehdon, jonka mukaan siirtymän vaikutus omaan pääomaan tullaan kirjaamaan 1.1.2018 avaavaan taseen voittovarojen oikaisuksi. Vertailuvuotta ei oikaista, vaan uutta standardia tullaan soveltamaan sopimuksiin, joita ei ole kokonaan toteutettu IFRS 15:n soveltamisen aloittamisajankohdaksi.

Muutokset IFRS 15:een Myyntituotot asiakassopimuksista - Clarifications to IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers, jota on sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Selvennykset on sisällytetty edellä kuvattuun IFRS 15:n vaikutusten arviointiin. Säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2016.

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit ja siihen tehdyt muutokset, joita on sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. IFRS 9 korvaa nykyisen IAS 39-standardin. Uuteen standardiin sisältyy uudistettu ohjeistus rahoitusinstrumenttien kirjaamisesta ja arvostamisesta.



Tämä kattaa myös uuden, odotettuja luottotappioita koskevan kirjanpitokäsittelyn mallin, jota sovelletaan rahoitusvaroista kirjattavien arvonalentumisten määrittämiseen. Standardin yleistä suojauslaskentaa koskevat säännökset on myös uudistettu. IAS 39:n säännökset rahoitusinstrumenttien taseeseen kirjaamisesta ja taseesta pois kirjaamisesta on säilytetty. Standardilla ei ole olennaista vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

IFRS 16 Vuokrasopimukset, jota on sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Uusi standardi korvaa IAS 17-standardin ja siihen liittyvät tulkinnat. IFRS 16 -standardi edellyttää vuokralle ottajilta vuokrasopimusten merkitsemistä taseeseen vuokranmaksuvelvoitteena sekä siihen liittyvänä omaisuuseränä. Taseeseen merkitseminen muistuttaa paljon IAS 17:n mukaista rahoitusleasingin kirjanpitokäsittelyä. Taseeseen merkitsemisestä on kaksi helpotusta, jotka koskevat lyhytaikaisia enintään 12 kuukautta kestäviä vuokrasopimuksia sekä arvoltaan enintään USD 5 000 olevia hyödykkeitä. Vuokralle antajien kirjanpitokäsittely tulee säilymään suurelta osin nykyisen IAS 17:n mukaisena. Konsermissa on aloitettu standardin vaikutusten arviointi. Kun vuokrasopimukset tullaan esittämään konsernin taseessa, kasvavat konsernin varat ja velat merkittävästi. Säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2016.

Muutos IAS 7:ään Rahavirtalaskelmat- Disclosure Initiative, jota on sovellettava 1.1.2017 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Muutoksilla pyritään siihen, että tilinpäätöksen käyttäjät voisivat arvioida rahoitustoiminnasta syntyvien rahavirtavaikutteisten ja ei-rahavirtavaikutteisten velkojen muutoksia. Standardimuutos vaikuttaa konsernitilinpäätöksen liitetietoihin. Säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2016.

Muutos IAS 12:een Tuloverot - Recognition of Deferred Tax Assets for Unrealised Losses, jota on sovellettava 1.1.2017 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Muutokset selventävät, että vähennyskelpoisen väliaikaisen eron olemassa olo riippuu yksinomaan omaisuuserän ja sen verotusarvon vertaamisesta tilinpäätöshetkellä, eikä siihen vaikuta mahdolliset tulevat muutokset omaisuuserän kirjanpitoarvossa tai siinä tavassa, kuinka kirjanpitoarvoa vastaava määrä kertyy tulevaisuudessa. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen. Säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2016.

Muutokset IFRS 2:een Osakeperusteiset maksut - Clarification and Measurement of Sharebased Payment Transactions, jota on sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Muutokset selventävät tietyn tyyppisten järjestelyjen kirjanpitokäsittelyä. Ne koskevat kolmea osaluokkaa: käteisvaroina maksettavien maksujen arvostaminen, osakeperusteiset maksut, joista on vähennetty lähdevero sekä osakeperusteisten maksujen

muuttaminen käteisvaroina maksettavasta omana pääomana maksettavaksi. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen. Säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2016.

Tulkinta IFRIC 22 Foreign Currency Transactions and Advance Consideration, jota on sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Kun ulkomaanrahan määräinen - omaisuuserään, kuluun tai tuottoon liittyvä - ennakosuoritus maksetaan tai vastaanotetaan, IAS 21 Valuuttakurssien muutosten vaikutukset ei ota kantaa siihen, miten kyseisen erän muuttamisen toteutumispäivä määritetään. Tulkinta selventää, että toteutumispäivä on se päivä, jolloin yhteisö alun perin kirjaa ennakosuorituksesta ennakkomaksun tai tuloennakon. Liiketoimen muodostuessa useista ennakosuorituksista, toteutumispäivä määritetään erikseen kullekin yksittäiselle suoritukselle. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen. Säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2016.

Muutokset IAS 40:ään Sijoituskiinteistöt - Transfers of Investment Property, joita on sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Muutokset selventävät, että johdon aikomusten muuttuminen ei yksinään osoita sijoituskiinteistön käyttötarkoituksen muuttumista. Käyttötarkoituksen muutosta osoittavat esimerkit standardissa on myös muutettu niin, että ne viittaavat myös rakenteilla olevaan kiinteistöön samoin kuin valmiiseen kiinteistöön. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen. Säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2016.

Vuosittaiset parannukset IFRS-standardeihin, muutoskokoelma 2014–2016, joita on sovellettava IFRS 12:n osalta 1.1.2017 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla, IFRS 1:n ja IAS 28:n osalta 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutokset koskevat kolmea standardia. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain, mutta ne eivät ole merkittäviä. Säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2016.

## 2. Segmenttiedot

### Toimintasegmentit

Organisaatio- ja raportointirakenne uudistettiin 1.1.2015 alkaen. Aiemmin Stockmann Retail ja Real Estate raportoitiin yhtenä tavarataloryhmä-liiketoimintayksikkönä ja konsernin raportoitavia segmenttejä olivat Tavarataloryhmä ja Muotiketjut. Tilikauden 2015 alusta Stockmann-konsernin raportoivat segmentit ovat olleet Fashion Chains, Stockmann Retail ja Real Estate. Segmentit ovat konsernin liiketoimintayksiköitä, joita

johdetaan ja seurataan erillisinä yksiköinä, jotka myyvät erilaisia tuotteita ja palveluita. Konsernin esittämä segmentti-informaatio perustuu johdon sisäiseen raportointiin, jossa johdon arvio segmenttien tuloksellisuudesta perustuu segmenttien liikevoiton seurantaan ja jossa varojen ja velkojen arvostusperiaatteet ovat IFRS-säännösten mukaiset.

## Fashion Chains

Muotikaupan myymäläketju Lindexillä on yhteensä 475 myymälää 16 maassa. Lindexin liikeidea on tarjota inspiroivaa muotia sopivaan hintaan. Naistenvaatteissa, alusvaatteissa, lastenvaatteissa ja kosmetiikassa on useita eri konsepteja. Fashion Chains -segmenttiin sisältyi muotiketju Seppälä 1.4.2015 asti.

## Stockmann Retail

Stockmannin 9 tavarataloa kolmessa maassa ja Stockmannin verkkokauppa Suomessa tarjoavat laajan ja

laadukkaan tuotevalikoiman, hyvän hinta-laatu -suhteen sekä asiantuntevaa ja erinomaista asiakaspalvelua korkeatasoisessa ja kansainvälisessä ostosympäristössä. Hobby Hallin etäkauppa on myös osa Stockmann Retail -segmenttiä. Venäjällä sijaitsevat 7 tavarataloa on tilinpäätöksessä luokiteltu lopetetuksi toiminnoksi. Venäjän tavaratalotoiminnan myynti saatettiin päätökseen helmikuussa ja Hobby Hallin myynti vuoden lopussa.

## Real Estate

Real Estate -liiketoimintayksikkö koostuu konsernin kiinteistöomistuksista Helsingissä, Pietarissa, Tallinnassa ja Riiassa. Kiinteistöt ovat Stockmann-tavaratalojen ja ulkopuolisten vuokralaisten käytössä.

## Maantieteellisiä alueita koskevat tiedot

Konserni toimii Suomen lisäksi kahdella maantieteellisellä alueella, jotka ovat Ruotsi ja Norja sekä Baltia, Venäjä ja muut maat.

## Toimintasegmentit, milj. euroa

	2016	2015
<b>Liikevaihto</b>		
Fashion Chains	633,2	668,4
Stockmann Retail	635,7	740,8
Real Estate	60,1	59,3
<b>Segmentit yhteensä</b>	<b>1 329,0</b>	<b>1 468,5</b>
Jakamaton	0,0	0,3
Eliminoinnit	-25,8	-34,0
<b>Konserni yhteensä</b>	<b>1 303,2</b>	<b>1 434,8</b>
<b>Liikevoitto</b>		
Fashion Chains	54,9	30,5
Stockmann Retail	-49,8	-72,9
Real Estate	21,1	16,3
<b>Segmentit yhteensä</b>	<b>26,2</b>	<b>-26,1</b>
Jakamaton	-8,6	-26,4
Konserni yhteensä	17,6	-52,5
<b>Täsmäytys erään voitto/tappio ennen veroja:</b>		
Rahoitustuotot	0,8	0,9
Rahoituskulut	-23,9	-22,1
<b>Voitto/tappio ennen veroja, konserni yhteensä</b>	<b>-5,5</b>	<b>-73,7</b>
<b>Poistot</b>		
Fashion Chains	19,9	22,3
Stockmann Retail	14,7	17,8
Real Estate	21,6	27,4
<b>Segmentit yhteensä</b>	<b>56,2</b>	<b>67,5</b>
Jakamaton	3,0	4,4
Konserni yhteensä	59,2	71,9

Investoinnit, brutto	2016	2015
Fashion Chains	17,7	21,9
Stockmann Retail	21,2	25,8
Real Estate	5,3	4,8
<b>Segmentit yhteensä</b>	<b>44,1</b>	<b>52,5</b>
Jakamaton	0,1	1,0
<b>Konserni yhteensä</b>	<b>44,2</b>	<b>53,4</b>

Varat	2016	2015
Fashion Chains	1 008,9	1 038,4
Stockmann Retail	217,2	209,6
Real Estate	947,9	917,3
<b>Segmentit yhteensä</b>	<b>2 174,0</b>	<b>2 165,3</b>
Jakamaton	67,2	74,6
Myytävänä olevat pitkäaikaiset varat		34,0
<b>Konserni yhteensä</b>	<b>2 241,2</b>	<b>2 273,9</b>

### Tietoa markkina-alueista, milj. euroa

Liikevaihto	2016	2015
Suomi	631,9	743,2
Ruotsi* ja Norja	503,4	512,6
Baltia, Venäjä ja muut maat	167,9	179,0
<b>Konserni yhteensä</b>	<b>1 303,2</b>	<b>1 434,8</b>
Suomi, %	48,5	51,8
Ulkomaat, %	51,5	48,2

Liikevoitto	2016	2015
Suomi	-49,9	-102,9
Ruotsi ja Norja	59,5	55,4
Baltia, Venäjä ja muut maat	7,9	-5,0
<b>Konserni yhteensä</b>	<b>17,6</b>	<b>-52,5</b>

Pitkäaikaiset varat	2016	2015
Suomi	801,0	771,4
Ruotsi ja Norja	843,6	878,6
Baltia, Venäjä ja muut maat	297,2	299,9
<b>Konserni yhteensä</b>	<b>1 941,7</b>	<b>1 949,9</b>
Suomi, %	41,3	39,6
Ulkomaat, %	58,7	60,4

\* sisältävät Lindexin tavara- ja palvelumyynnin franchising -kumppaneille Keski-Eurooppaan ja Lähi-itään

### 3. Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

Stockmann myi 1.2.2016 Venäjän tavaratalotoimintansa Reviva Holdings Limited -yhtiölle. 31.12.2016 päättyneen tilikauden ja vertailukauden 2015 tilinpäätöksessä Venäjän tavarataloliiketoiminta on luokiteltu lopetetuksi toiminnoksi. Tuloslaskelmassa lopetetut toiminnot esitetään erikseen jatkuvista toiminnoista.

Stockmann myi Hobby Hallin liiketoiminnan SGN Groupille 31.12.2016. Myyntihinnalla ei ollut merkittävää vaikutusta Stockmannin tulokseen.

Venäjän tavarataloliiketoiminnan ja Hobby Hallin omaisuuserät ja niihin liittyvät velat on luokiteltu myytävänä oleviksi omaisuuseriksi vertailuvuoden 2015 taseessa.

**Myytävänä olevat omaisuuserät ja lopetetut toiminnot**

Milj. euroa	2016	2015
<b>Lopetetut toiminnot</b>		
<b>Tilikauden tulos lopetetuista toiminnoista</b>		
Tuotot	13,2	177,4
Kulut	12,8	186,4
<b>Tulos ennen ja jälkeen verojen</b>	<b>0,4</b>	<b>-9,0</b>
Konsernin sisäiset veloitukset ja vuokratuotot on eliminoitu eivätkä ne näin ollen sisälly tuottoihin ja kuluihin.		
Retail Venäjän myyntiin liittyvä tulos verojen jälkeen	14,6	-77,2
<b>Tulos lopetuista toiminnoista</b>	<b>15,0</b>	<b>-86,1</b>
<b>Lopetettujen toimintojen rahavirrat</b>		
Liiketoiminnan rahavirrat	0,0	-11,7
Investointien rahavirrat	6,0	1,1
Rahoituksen rahavirrat		8,3
<b>Rahavirrat yhteensä</b>	<b>6,0</b>	<b>-2,3</b>
<b>Lopetetut toiminnot, myytäväksi luokitellut varat ja velat</b>		
Lyhytaikaiset saamiset		13,3
Lyhytaikaiset velat		23,4
<b>Nettovarot</b>		<b>-10,1</b>
<b>Muut myytäväksi luokitellut varat ja velat</b>		
Aineettomat ja aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		0,6
Vaihto-omaisuus		10,9
Muut saamiset		8,5
Rahavarat		0,7
Muut velat		21,0
<b>Nettovarot</b>		<b>-0,3</b>

**4. Liikevaihto**

Milj. euroa	2016	2015
Tuotot tavaroiden myynnistä	1 241,6	1 385,7
Vuokra- ja palvelutuotot	61,5	49,0
<b>Yhteensä</b>	<b>1 303,2</b>	<b>1 434,8</b>
Josta		
Vuokratuotot ja käyttökorvaukset sijoituskiinteistöstä	19,5	

**5. Liiketoiminnan muut tuotot**

Milj. euroa	2016	2015
Myyntivoitot aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä	1,3	0,2
<b>Yhteensä</b>	<b>1,3</b>	<b>0,2</b>

## 6. Liiketoiminnan myyntikate

Milj. euroa	2016	2015
Liikevaihto	1 303,2	1 434,8
Aineiden ja tarvikkeiden käyttö	608,7	709,4
<b>Myyntikate</b>	<b>694,4</b>	<b>725,4</b>
Myyntikateprosentti liikevaihdosta	53.3%	50.6%

## 7. Palkat ja muut työsuhte-etuuksista aiheutuneet kulut

Milj. euroa	2016	2015
Palkat	225,8	251,6
Eläkekulut, maksupohjaiset järjestelyt	25,0	30,3
Muut henkilösivukulut	39,7	39,6
Kulut optioetuuksista		0,0
<b>Yhteensä</b>	<b>290,5</b>	<b>321,5</b>

Useimmissa ulkomaisissa tytäryrityksissä maksupohjaisten eläkejärjestelyjen eläkekulut sisältyvät muihin henkilösivukuluihin. Tiedot johdon työsuhte-etuuksista esitetään liitetiedossa 31, Lähipiiritapahtumat.

## 8. Poistot ja arvonalentumiset

Milj. euroa	2016	2015
Aineettomat hyödykkeet	11,3	11,3
Rakennukset ja rakennelmat	22,3	26,7
Sijoituskiinteistöt	-0,8	
Koneet ja kalusto	25,2	28,2
Vuokratilojen muutos- ja perusparannustyöt	1,2	5,7
<b>Poistot yhteensä</b>	<b>59,2</b>	<b>71,9</b>

## 9. Liiketoiminnan muut kulut

Milj. euroa	2016	2015
Liikepaikkakulut	195,1	209,1
Markkinointikulut	53,6	59,0
Tavarankäsittelykulut	14,5	16,7
Luottotappiot	0,3	1,5
Vapaaehtoiset henkilöstösivukulut	4,6	4,6
Välittömät hoitokulut sijoituskiinteistöstä	2,3	
Tappio sijoituskiinteistön käyvän arvon muutoksesta	0,3	
Muut kulut	57,5	93,9
<b>Yhteensä</b>	<b>328,4</b>	<b>384,8</b>

## Tilintarkastajien palkkiot

Milj. euroa	2016	2015
Tilintarkastus	0,4	0,5
Todistukset ja lausunnot	0,1	0,1
Veroneuvonta	0,3	0,5
Muut palvelut	0,1	0,2
<b>Yhteensä</b>	<b>0,9</b>	<b>1,3</b>

## 10. Rahoitustuotot ja -kulut

### Rahoitustuotot

Milj. euroa	2016	2015
Osinkotuotot myytävissä olevista sijoituksista	0,1	0,1
Korkotuotot pankkitalletuksista, muista sijoituksista ja valuuttajohdannaisista	0,7	0,6
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen käyvän arvon muutos		0,2
<b>Yhteensä</b>	<b>0,8</b>	<b>0,9</b>

### Rahoituskulut

Milj. euroa	2016	2015
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoön arvostetuista rahoitusveloista	-17,5	-19,0
Arvon alentumistappiot lainoista ja saamisista	-5,0	0,0
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen käyvän arvon muutos	-0,2	
Muut rahoituskulut		-2,9
Valuuttakurssierot	-1,2	-0,1
<b>Yhteensä</b>	<b>-23,9</b>	<b>-22,1</b>

### Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä

Milj. euroa	2016	2015
<b>Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä</b>	<b>-23,1</b>	<b>-21,2</b>

## 11. Tuloverot

Milj. euroa	2016	2015
Tuloverot tilikaudelta	-10,1	-8,2
Tuloverot edellisiltä tilikausilta	-4,8	-19,3
Laskennallisen verovelan / -saamisen muutos	2,2	12,3
<b>Yhteensä</b>	<b>-12,7</b>	<b>-15,1</b>



## Tuloslaskelman verokulun ja konsernin kotimaan verokannalla 20 % laskettujen verojen välinen täsmäytyslaskelma

Milj. euroa	2016	2015
Voitto ennen veroja	-5,5	-73,7
Tuloverot voimassaolevalla verokannalla	0,8	14,7
Tuloverot edellisiltä tilikausilta	-4,8	-19,3
Verovapaat tulot	0,8	0,5
Ulkomaisten tytäryhtiöiden poikkeavat verokannat	-0,4	0,7
Vähennyskelvottomat kulut	-4,6	-11,6
Verotuksellisista tappioista kirjaamattomat laskennalliset verosaamiset	-4,5	0,0
Edellisinä tilikausina kirjatun laskennallisen verosaamisen peruutus		-0,3
<b>Verot tuloslaskelmassa</b>	<b>-12,7</b>	<b>-15,1</b>

Stockmann-konserni on saanut Suomen ja Ruotsin veroviranomaisilta verotukseen liittyvät oikaisupäätökset, joiden mukaan konsernin yhtiöt ovat veloitettuja maksamaan lisäveroja ja veronkorotuksia 21,3 miljoonaa euroa ja niihin liittyviä korkoja 1,0 miljoonaa euroa. Stockmann pitää oikaisupäätöksiä perusteettomina ja on hakenut niihin muutosta. Verot on kirjattu kokonaisuudessaan tilikauden tulokseen vuosina 2015 ja 2016.

## 12. Osakekohtainen tulos

Osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto vähennettynä verovaikutuksella oikaistu hybridilainan korko ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla tilikauden aikana. Ulkona olevat osakkeet eivät sisällä konsernin hallussa olevia omia osakkeita. Kun laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta lasketaan, osakkeiden lukumäärän painotetussa keskiarvossa otetaan huomioon kaikkien optioiden osakkeiksi muunnosta aiheutuva laimentava vaikutus. Optioilla on laimentava vaikutus, kun optioiden merkintähinta on alempi kuin osakkeen käypä arvo. Osakkeen käypä arvo perustuu osakkeiden kauden keskimääräiseen hintaan.

eur	2016	2015
Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos	-3 196 896	-175 013 006
Hybridilainan kertynyt korko	-6 841 700	-269 980
Verovaikutus	1 368 340	53 996
Nettovaikutus	-5 473 360	-215 984
	<b>-8 670 256</b>	<b>-175 228 990</b>
Ulkona olevien osakkeiden osakeantikorjattu lukumäärä, painotettu keskiarvo / 1000 kpl	72 048 683	72 048 683
Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden osakekohtainen tulos		
Jatkuvista toiminnoista (laimentamaton ja laimennettu)	-0,33	-1,24
Lopetetuiista toiminnoista (laimentamaton ja laimennettu)	0,21	-1,20
Tilikauden tuloksesta (laimentamaton ja laimennettu)	-0,12	-2,43

## 13. Aineettomat hyödykkeet

### Liikearvo

Milj. euroa	2016	2015
Hankintameno 1.1.	764,7	748,1
Muuntoero +/-	-29,1	16,6
Hankintameno 31.12.	735,6	764,7
<b>Kirjanpitoarvo 1.1.</b>	<b>764,7</b>	<b>748,1</b>
<b>Kirjanpitoarvo 31.12.</b>	<b>735,6</b>	<b>764,7</b>

### Tavaramerkki

Milj. euroa	2016	2015
Hankintameno 1.1.	99,3	97,1
Muuntoero +/-	-3,8	2,2
Hankintameno 31.12.	95,5	99,3
Kertyneet poistot 1.1.	-0,3	-0,3
Kertyneet poistot 31.12.	-0,3	-0,3
<b>Kirjanpitoarvo 1.1.</b>	<b>98,9</b>	<b>96,8</b>
<b>Kirjanpitoarvo 31.12.</b>	<b>95,2</b>	<b>98,9</b>

### Arvonalentumistestaus

Stockmann-konsernin IFRS 8:n mukaiset raportoivat segmentit muotikauppaliiketoimintaa harjoittava Lindex ja tavaratalo- ja verkkokauppaliiketoimintaa harjoittava Stockmann Retail ovat rahavirtaa tuottavia yksiköitä, joiden kerryttämät rahavirrat ovat pitkälti riippumattomia muiden omaisuuserien tai omaisuuseryhmien kerryttämistä rahavirroista. Arvonalentumistestausta varten liikearvosta on kohdistettu Lindex -segmentille 710,6 miljoonaa euroa ja Stockmann Retail -segmentille 25 miljoonaa euroa.

Lindex-tavaramerkki, 95,2 miljoonaa euroa, on kohdistettu kokonaisuudessaan Lindex-segmentille. Lindex-tavaramerkillä katsotaan olevan rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika sen tunnettuuden vuoksi. Lindex-tavaramerkki on ollut olemassa yli 60 vuotta, ja konserni tulee käyttämään sitä jatkossakin sekä nykyisillä markkinoilla että Lindexin tuotevalikoiman ja liiketoimintamallin viemisessä uusille markkinoille.

Arvonalentumistestauksessa Lindexin ja Stockmann Retail-segmentin rahavirtaennusteet pohjautuvat johdon hyväksymiin markkina-aluekohtaisiin ennusteisiin, jotka kattavat tulevan viiden vuoden ajanjakson ja jotka vaikuttavat myös terminaalikauteen. Tilikauden aikana päivitettyissä pitkän aikavälin ennusteissa on otettu huomioon suhdannetilanteen muutokset edelliseen

vuoteen verrattuna. Johdon hyväksymän ennustejakson jälkeiset Lindexin rahavirrat on ekstrapoloitu käyttämällä tasaista 1,7 prosentin kasvutekijää ja ennustejakson jälkeiset Stockmann Retailin rahavirrat on ekstrapoloitu käyttämällä tasaista 1,5 prosentin kasvutekijää.

Käyttöarvon laskennassa käytetyt keskeiset muuttujat:

1. Volyymin kasvu, joka perustuu arvioon olemassa olevien tavaratalojen ja myymälöiden myynnin kehityksestä.
2. Diskonttauskorko, joka on määritetty optimaaliseen tai saman toimialan verrokkiyritysten keskimääräiseen rahoitusrakenteeseen pohjautuvan keskimääräisen painotetun pääomakustannuksen avulla, joka kuvaa oman ja vieraan pääoman kokonaiskustannusta. Diskonttauskoron osatekijät ovat:
  - markkinakohtainen riskitön korko
  - markkinariskipreemio
  - toimialakohtainen beta, jonka arvioidaan kuvaavan markkinoiden näkemystä yksikön riskipreemiosta
  - vieraan pääoman kustannus
  - omavaraisuusaste, joka vastaa konsernin tavoitepääomarakenteen mukaista optimaalista rahoitusrakennetta

Diskonttauskorko on määritetty ennen veroja. Lindexin diskonttauskorko perustuu Ruotsin ja Suomen markkinakorkoihin ja maarisktiin, diskonttauskorkona on

Lindexillä käytetty 8,1 prosenttia (6,5% vuonna 2015). Stockmann Retailin diskonttauskorko perustuu Suomen markkinakorkoon ja maariskiiin. Diskonttauskorkona on käytetty Stockmann Retailissa 8,0 prosenttia (6,7% vuonna 2015).

Haasteellisenä jatkuvan kilpailutilanteen ja kuluttajien ostokäyttäytymiseen ja ostovoimaan vaikuttavan yleisen taloustilanteen sekä vuoden 2016 diskonttauskoron nousun seurauksena jonkin keskeisen muuttujan epäsuotuisa muutos voi johtaa tilanteeseen, jossa sekä Stockmann Retailin että Lindexin kerrytettävissä olevat rahamäärät alittaisivat niiden kirjanpitoarvon, mikä aiheuttaisi arvonalentumistappion kirjaamisen..

Lindexille ja Stockmann Retailille on tehty herkkyyksianalyysit käyttämällä downside-skenaariota.

Skenaarioissa myynnin kasvua pienennettiin johdon arviosta tai korkokantaa korotettiin. Jos Lindexin myynti kasvaisi 12 prosenttia ennustettua vähemmän ennusteperiodin aikana heijastuen myös terminaalikauden arvoon tai diskonttauskorko nousisi 1,2 prosenttiyksikköä, pitkäaikaisten varojen kirjanpitoarvo ja käyttöpääoma yhteensä ylittäisi yksikön kerytettävissä oleva rahamäärän. Jos Stockmann Retailin myynti kasvaisi 10 prosenttia ennustettua vähemmän ennusteperiodin aikana heijastuen myös terminaalikauden arvoon tai diskonttauskorko nousisi 1,1 prosenttiyksikköä, pitkäaikaisten varojen kirjanpitoarvo ja käyttöpääoma yhteensä ylittäisi yksikön kerytettävissä oleva rahamäärän. Arvonalentumistestausten perusteella ei ole tarvetta arvonalentumiskirjauksiin.

### Aineettomat oikeudet

Milj. euroa	2016	2015
Hankintameno 1.1.	89,2	95,7
Muuntoero +/-	-1,0	0,5
Lisäykset 1.1.-31.12.	3,7	3,6
Vähennykset 1.1.-31.12.	-10,5	-11,4
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	4,3	2,3
Siirto myytävänä oleviksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin		-1,4
Hankintameno 31.12.	85,8	89,2
Kertyneet poistot 1.1.	-40,5	-35,6
Muuntoero +/-	0,2	-0,4
Vähennysten poistot	10,7	11,0
Kertyneet poistot siirrosta myytävänä oleviksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin		1,6
Tilikauden poisto	-10,8	-17,1
Kertyneet poistot 31.12.	-40,5	-40,5
<b>Kirjanpitoarvo 1.1.</b>	<b>48,7</b>	<b>60,0</b>
<b>Kirjanpitoarvo 31.12.</b>	<b>45,3</b>	<b>48,7</b>

### Muut aineettomat hyödykkeet

Milj. euroa	2016	2015
Hankintameno 1.1.	8,7	8,3
Muuntoero +/-	-0,3	0,2
Lisäykset 1.1.-31.12.		0,2
Vähennykset 1.1.-31.12.	-0,2	
Hankintameno 31.12.	8,3	8,7
Kertyneet poistot 1.1.	-7,5	-7,2
Muuntoero +/-	0,2	-0,1
Vähennysten poistot	0,1	1,6
Tilikauden poisto	-0,2	-1,8
Kertyneet poistot 31.12.	-7,3	-7,5
<b>Kirjanpitoarvo 1.1.</b>	<b>1,2</b>	<b>1,1</b>
<b>Kirjanpitoarvo 31.12.</b>	<b>1,0</b>	<b>1,2</b>

## Muut aineettomat hyödykkeet, rahoitusleasing

Milj. euroa	2016	2015
Hankintameno 1.1.	3,2	3,2
<b>Hankintameno 31.12.</b>	<b>3,2</b>	<b>3,2</b>
Kertyneet poistot 1.1.	-0,7	-0,4
Muuntoero +/-		0,0
Vähennysten poistot		0,0
Tilikauden poisto	-0,3	-0,3
Kertyneet poistot 31.12.	-1,0	-0,7
<b>Kirjanpitoarvo 1.1.</b>	<b>2,5</b>	<b>2,8</b>
<b>Kirjanpitoarvo 31.12.</b>	<b>2,2</b>	<b>2,5</b>

## Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

Milj. euroa	2016	2015
Hankintameno 1.1.	1,9	3,3
Lisäykset 1.1.-31.12.	6,2	3,1
Vähennykset 1.1.-31.12.	-0,1	-0,3
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	-4,3	-4,3
Hankintameno 31.12.	3,7	1,9
<b>Kirjanpitoarvo 1.1.</b>	<b>1,9</b>	<b>3,3</b>
<b>Kirjanpitoarvo 31.12.</b>	<b>3,7</b>	<b>1,9</b>

Milj. euroa	2016	2015
<b>Aineettomat hyödykkeet yhteensä</b>	<b>883,1</b>	<b>917,9</b>

Vuonna 2016 aineettomien hyödykkeiden ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat sisälsivät seuraavat olennaiset erät:

- ICT kehitysinvestoinnit
- Stockmann.com etäkauppaliiketoiminnan kehitysinvestoinnit

Vuonna 2015 aineettomien hyödykkeiden ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat sisälsivät seuraavat olennaiset erät:

- Stockmann.com etäkauppaliiketoiminnan kehitysinvestoinnit

## 14. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

### Maa- ja vesialueet

Milj. euroa	2016	2015
Hankintameno 1.1.	140,4	43,1
Kiinteistöjen arvostus käypään arvoon 1.1.		96,0
Hankintameno kauden alussa yhteensä	140,4	139,1
Kiinteistöjen arvostus käypään arvoon 31.12.	4,9	1,1
Muuntoero +/-		0,0
Lisäykset 1.1.-31.12.		0,3
Vähennykset 1.1.-31.12.	-1,0	-0,1
Uudelleenluokittelu sijoituskiinteistöön	-30,0	
Hankintameno 31.12.	114,3	140,4
<b>Kirjanpitoarvo 1.1.</b>	<b>140,4</b>	<b>43,1</b>
<b>Kirjanpitoarvo 31.12.</b>	<b>114,3</b>	<b>140,4</b>

Käyvän arvon arvostuksen osuus oli 94,1 (97,1) miljoonaa euroa.

## Rakennukset ja rakennelmat

Milj. euroa	2016	2015
Hankintameno 1.1.	929,4	554,2
Kiinteistöjen arvostus käypään arvoon 1.1.		342,3
Hankintameno kauden alussa yhteensä	929,4	896,5
Kiinteistöjen arvostus käypään arvoon 31.12.	43,4	33,6
Muuntoero +/-	0,0	0,0
Lisäykset 1.1.-31.12.	0,0	0,2
Vähennykset 1.1.-31.12.	-2,7	-2,5
Uudelleenluokittelu sijoituskiinteistöön	-173,2	
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	7,8	1,6
Hankintameno 31.12.	804,6	929,4
Kertyneet poistot 1.1.	-151,6	-127,3
Muuntoero +/-	0,0	0,0
Vähennysten poistot	1,8	2,4
Uudelleenluokittelu sijoituskiinteistöön	22,2	
Tilikauden poisto	-22,3	-26,7
Kertyneet poistot 31.12.	-149,9	-151,6
<b>Kirjanpitoarvo 1.1.</b>	<b>777,8</b>	<b>426,9</b>
<b>Kirjanpitoarvo 31.12.</b>	<b>654,8</b>	<b>777,8</b>

Käyvän arvon arvostuksen osuus oli 395,3 (375,9) miljoonaa euroa.

Maa-alueet ja rakennukset on esitetty IAS 16 -standardin mukaisesti uudelleenarvostettuun arvoon. Uudelleenarvostus suoritetaan säännöllisesti siten, että maa-alueiden ja rakennusten kirjanpitoarvo ei olennaisesti poikkea niiden käyvästä arvosta tilikauden lopussa. Auktorisoidut kiinteistöarvioijat kullakin markkina-alueella suorittavat arvioinnin perustuen kymmenen vuoden diskontattuihin kassavirtoihin. Käyvän arvon määrittelyssä käytetty keskimääräinen painotettu markkinatuottovaatimus kaikista kiinteistöistä mukaan lukien sijoituskiinteistö oli 5,7 prosenttia (6,0 prosenttia). Käyvän arvon hierarkiassa maa-alueiden ja rakennusten arvostus on luokiteltu tasolle 3.

Uudelleenarvostus perustuu International Valuation Standard Committeeen määrittämiin standardeihin. Riippumattomat arvioijat laskevat kunkin maa-alueen ja rakennuksen käyvän arvon käyttäen Stockmannin antamia tietoja:

- kiinteistöliiketoiminnan liikevaihto ja liikevoitto sisältäen vuokratuotot ja kiinteistöjen ylläpitokulut
- kiinteistöliiketoiminnan budjetti
- voimassaolevat vuokralaisten vuokrasopimukset
- kiinteistöjen investointihistoria
- laskelma uusia vuokralaisia varten tarvittavista investoinneista
- kymmenen vuoden suunnitelma tulevista perusparannustoista

Uudelleenarvostus tehdään vuosittain tai jos on viitteitä siitä, että käypä arvo poikkeaa maa-alueiden ja rakennusten kirjanpitoarvosta. Useat riippumattomat, ammatillisesti pätevät arvioijat suorittavat arvostukset ja Stockmannin Real Estate käy ne läpi ja esittää suosituksensa käyviksi arvoiksi Stockmannin hallitukselle. Hallitus arvioi käyviä arvoja ja vahvistaa käytettävät käyvät arvot. Rakennuksista kirjataan tasapoistot niiden käyttöaikana. Maa-alueista ei kirjata poistoja.

## Koneet ja kalusto

Milj. euroa	2016	2015
Hankintameno 1.1.	226,4	284,2
Muuntoero +/-	-0,3	-0,4
Lisäykset 1.1.-31.12.	14,4	19,8
Vähennykset 1.1.-31.12.	-8,6	-19,7
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	30,2	8,7
Siirto myytävänä oleviksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin		-66,2
Hankintameno 31.12.	262,2	226,4
Kertyneet poistot 1.1.	-163,2	-203,4
Muuntoero +/-	-0,9	0,7
Vähennysten poistot	8,0	13,8
Kertyneet poistot siirrosta myytävänä oleviksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin		59,5
Tilikauden poisto	-25,2	-33,8
Kertyneet poistot 31.12.	-181,2	-163,2
<b>Kirjanpitoarvo 1.1.</b>	<b>63,2</b>	<b>80,9</b>
<b>Kirjanpitoarvo 31.12.</b>	<b>81,0</b>	<b>63,2</b>

## Vuokratilojen muutos- ja perusparannusmenot

Milj. euroa	2016	2015
Hankintameno 1.1.	39,3	110,2
Muuntoero +/-	0,0	0,0
Lisäykset 1.1.-31.12.	0,4	0,3
Vähennykset 1.1.-31.12.	-4,5	-12,3
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	2,2	1,6
Siirto myytävänä oleviksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin		-60,4
Hankintameno 31.12.	37,5	39,3
Kertyneet poistot 1.1.	-33,8	-83,7
Muuntoero +/-	0,0	
Vähennysten poistot	3,7	10,7
Kertyneet poistot siirrosta myytävänä oleviksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin		48,6
Tilikauden poisto	-1,2	-9,4
Kertyneet poistot 31.12.	-31,3	-33,8
<b>Kirjanpitoarvo 1.1.</b>	<b>5,5</b>	<b>26,5</b>
<b>Kirjanpitoarvo 31.12.</b>	<b>6,1</b>	<b>5,5</b>

## Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

Milj. euroa	2016	2015
Hankintameno 1.1.	29,3	13,2
Lisäykset 1.1.-31.12.	20,3	25,9
Vähennykset 1.1.-31.12.	-0,4	0,0
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	-40,5	-9,8
Siirto myytävänä oleviksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin		0,0
Hankintameno 31.12.	8,7	29,3
<b>Kirjanpitoarvo 1.1.</b>	<b>29,3</b>	<b>13,2</b>
<b>Kirjanpitoarvo 31.12.</b>	<b>8,7</b>	<b>29,3</b>

Milj. euroa	2016	2015
<b>Aineelliset hyödykkeet yhteensä</b>	<b>864,9</b>	<b>1 016,2</b>

Vuonna 2016 aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat sisälsivät seuraavat olennaiset erät:

- Tapiolan tavaratalon rakentamis- ja muutuskustannuksia Suomessa
- Suomen jakelukeskuksen laiteinvestointeja
- Suomen muiden tavaratalojen ja kiinteistöjen muutos- ja perusparannusmenoja

Vuonna 2015 aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat sisälsivät seuraavat olennaiset erät:

- Suomen jakelukeskuksen rakentamiskustannuksia
- Suomen tavaratalojen ja kiinteistöjen muutos- ja perusparannusmenoja

## 15. Sijoituskiinteistöt

Milj. euroa	2016	2015
Uudelleenluokittelu maa-alueista	30,0	
Uudelleenluokittelu rakennuksista	151,0	
Arvostus käypään arvoon	0,5	
Muut muutokset	-0,6	
<b>Käypä arvo 31.12.</b>	<b>181,0</b>	

Käyvän arvon arvostuksen osuus oli 31,9 miljoonaa euroa. Uudelleenarvostus on tehty euroissa, koska suurin osa Nevsky Centren vuokratuotoista perustuu vuokrasopimuksiin, jotka on määritelty euroissa.

Kun konserni pitää hallussaan maa-aluetta tai rakennusta vuokratuottoa tai omaisuuden arvonnousua hankkiakseen ennemmin kuin käyttääkseen sitä omassa vähittäiskauppa- tai hallinnollisessa toiminnassaan, luokitellaan kiinteistö IAS 40 standardin mukaiseksi sijoituskiinteistöksi.

Stockmann-konserni soveltaa sijoituskiinteistöihinsä käyvän arvon mallia. Sijoituskiinteistön käypä arvo on se hinta, johon kiinteistö voitaisiin vaihtaa asiaa tuntevien, liiketoimeen halukkaiden, toisistaan riippumattomien osapuolten välillä. Sijoituskiinteistön käypä arvo kuvastaa raportointikauden päättymispäivän markkinaolosuhteita eikä siitä ole vähennetty mahdollisia transaktiomenoja, joita syntyisi myynnin tai muun luovutuksen yhteydessä. Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon määrittelyn suorittavat konsernin ulkopuoliset ammatillisesti pätevät ja toisistaan riippumattomat arvioitsijat kaikilla markkina-alueilla kiinteistökohtaisesti.

Kiinteistöjen uudelleenarvostus käypään arvoon perustuu kunakin arvostusajankohtana voimassa oleviin markkinastandardeihin, jotka on määrittänyt The International Valuation Standard Committee. Riippumattomat arvioijat laskevat maa-alueiden ja rakennusten käyvän arvon käyttäen Stockmannin antamia tietoja:

- kiinteistöliiketoiminnan liikevaihto ja liikevoitto sisältäen vuokratuotot ja kiinteistöjen ylläpitokulut
- kiinteistöliiketoiminnan budjetti
- voimassaolevat vuokralaisten vuokrasopimukset
- kiinteistön investointihistoria
- laskelma uusia vuokralaisia varten tarvittavista investoinneista
- kymmenen vuoden suunnitelma tulevista perusparannustöistä

Käyvän arvon määrittelyssä käytetty keskimääräinen painotettu markkinatuottovaatimus kaikista kiinteistöistä mukaan lukien kiinteistöt, jotka on arvostettu IAS 16 -standardin mukaisesti oli 5,7 prosenttia. Käyvän arvon hierarkiassa maa-alueiden ja rakennusten arvostus on luokiteltu tasolle 3.

Venäjän vähittäiskauppaliiiketoiminnan myymisen toteuduttua Pietarissa sijaitsevaa Nevsky Centre -kauppakeskuskiinteistöä ei ole enää käytetty konsernin omassa vähittäiskauppa- tai hallinnollisessa toiminnassa vaan konserni pitää kiinteistöä hallussaan hankkiakseen vuokratuottoa ja omaisuuden arvonnousua. Tämän johdosta konserni on 1.2.2016 luokitellut Nevsky Centre -kauppakeskuskiinteistön IAS 40:n mukaiseksi sijoituskiinteistöksi.

## 16. Yhteisjärjestelyt

### Yhteiset toiminnot

Konserni omistaa 37,8 % Kiinteistö Oy Tapiolan Säästötammi Fastighets Ab:n osakkeista. Kiinteistöosakeyhtiö sijaitsee Espoossa. Yhteinen toiminto ei ole Stockmannille olennainen.

Konserni omistaa 67 % kiinteistöyhtiö SIA Stockmann Centrsin osakkeista, joka oikeuttaa 63 %:n hallintaan kiinteistöosakeyhtiön tiloista, minkä takia konserni

osallistuu yhteiseen toimintoon 63 %:lla. SIA Stockmann Centrs omistaa kauppakeskuskiinteistön Latviassa. Stockmannin osuus yhteisistä toiminnosta käsittää Stockmannin Latvian tavaratalon liiketilat. Yhteinen toiminto on Stockmannille olennainen.

Konsernitilinpäätökseen on sisällytetty konsernin omistusosuutta vastaava osuus sekä yhteisten toimintojen varoista ja veloista että tuotoista ja kuluista.

### Yhteisten toimintojen varat ja velat

Milj. euroa	2016	2015
Pitkäaikaiset varat	16,0	16,6
Lyhytaikaiset varat	0,5	0,6
Pitkäaikaiset velat	5,3	7,2
Lyhytaikaiset velat	0,2	0,2

Pitkäaikaisten varojen kiinteistöjen uudelleenarvostuksen mukaiset käyvät arvot 31.12.2016 olivat 46,2 miljoonaa euroa (44,2 miljoonaa euroa 31.12.2015).

### Yhteisten toimintojen tuotot ja kulut

Milj. euroa	2016	2015
Tuotot	3,3	3,3
Kulut	2,0	2,1

## 17. Myytävissä olevat sijoitukset

Milj. euroa	2016	2015
Kirjanpitoarvo 1.1.	5,4	7,8
Muuntoero +/-	0,3	0,0
Osakkeiden myynti	-0,2	-0,1
Käyvän arvon muutos		-1,6
Siirto myytäviksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin	0,0	-0,6
<b>Yhteensä</b>	<b>5,5</b>	<b>5,4</b>

Myytävissä olevat sijoitukset ovat sijoituksia listaamattomien yhtiöiden osakkeisiin, joiden arvo määritellään johdon harkintaan perustuvien menetelmien perusteella.

## 18. Vaihto-omaisuus

Milj. euroa	2016	2015
Aineet ja tarvikkeet	180,7	170,7
Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta	0,0	0,0
<b>Yhteensä</b>	<b>180,7</b>	<b>170,8</b>



Vaihto-omaisuuden arvoa on alennettu epäkurantin omaisuuden osalta 7,5 miljoonalla eurolla (11,1 milj. euroa).

## 19. Lyhytaikaiset saamiset

Milj. euroa	Kirjanpitoarvo 2016	Käypä arvo 2016	Kirjanpitoarvo 2015	Käypä arvo 2015
Korolliset myyntisaamiset	1,6	1,6	1,6	1,6
Korottomat myyntisaamiset	14,3	14,3	16,7	16,7
Johdannaissopimuksiin perustuvat saamiset	7,5	7,5	1,7	1,7
Muut saamiset	4,0	4,0	2,2	2,2
Siirtosaamiset	32,9	32,9	33,1	33,1
Tuloverosaamiset	0,0	0,0	0,2	0,2
<b>Lyhytaikaiset saamiset yhteensä</b>	<b>60,3</b>	<b>60,3</b>	<b>55,5</b>	<b>55,5</b>

Myyntisaamisten kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa. Myyntisaamisiin ja muihin lyhytaikaisiin saamisiin liittyvän luottoriskin enimmäismäärä on niiden kirjanpitoarvo.

Korolliset myyntisaamiset 1,6 milj. euroa koostuvat pelkästään etäkaupan kertaluotoista vuonna 2016 (1,6 milj.

euroa vuonna 2015). Näiden saamisten myyntihintaan sisältyvät korkotuotot kirjataan korkotuottojen sijasta liikevaihtoon.

Siirtosaamisten olennaisin erä on vuokraennakot.

## 20. Rahavarat

Milj. euroa	2016	2015
Käteinen raha ja pankkitilit	18,5	16,6
Lyhytaikaiset talletukset	1,7	2,5
<b>Yhteensä</b>	<b>20,2</b>	<b>19,1</b>

### Rahavarat rahavirtalaskelmassa

Milj. euroa	2016	2015
Rahavarat	20,2	19,1
Luotollinen shekkitali	-5,7	-4,1
<b>Yhteensä</b>	<b>14,5</b>	<b>15,0</b>

## 21. Oma pääoma

milj. euroa	Osakkeiden lukumäärä			Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Yhteensä
	Osakepääoma	Ylikurssirahasto			
31.12.2014	72 048 683	144,1	186,1	250,4	580,6
-					
31.12.2015	72 048 683	144,1	186,1	250,4	580,6
-					
31.12.2016	72 048 683	144,1	186,1	250,4	580,6

## Osakepääoma

Stockmann Oyj Abp:n osakepääoma jakautuu A- ja B-osakkeisiin. A-osakkeita on vähintään 18 000 000 kappaletta ja enintään 80 000 000 kappaletta ja B-osakkeita vähintään 18 000 000 kappaletta ja enintään 100 000 000 kappaletta.

Yhtiöjärjestyksen mukainen vähimmäisosakepääoma on 75 000 000,00 euroa ja enimmäisosakepääoma on 300 000 000,00 euroa. Osakkeiden nimellisarvo on 2,00 euroa per osake. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

### Osakkeiden kokonaismäärä 31.12.2016, rekisteröity

kpl	2016	2015
A-osakkeet	30 530 868	30 553 216
B-osakkeet	41 517 815	41 495 467
<b>Yhteensä</b>	<b>72 048 683</b>	<b>72 048 683</b>

### A- ja B-osakkeiden äänivaltaerot

Jokainen A-osake oikeuttaa yhtiökokouksessa äänestämään kymmenellä (10) äänellä ja B-osake yhdellä (1) äänellä.

### Osakkeen muuntaminen

A-osake voidaan muuntaa B-osakkeeksi osakkeenomistajan vaatimuksesta, mikäli muuntaminen voi tapahtua osakelajien vähimmäis- ja enimmäismäärien puitteissa. Yhtiön osakkeiden muuntamista koskeva kirjallinen vaatimus on osoitettava yhtiön hallitukselle yhtiöjärjestyksessä määritellyllä tavalla.

Stockmann Oyj:n hallitus hyväksyi 18.12.2015 kokouksessaan 22 348 Stockmannin A-osakkeen muuntamisesta B-osakkeiksi. Osakemuunnot merkittiin kaupparekisteriin 10.2.2016.

### Lunastusvelvollisuus

Osakkeenomistaja, jonka osuus yhtiön kaikista osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänimäärästä joko yksin tai yhdessä toisten osakkeenomistajien kanssa saavuttaa tai ylittää 33 1/3 prosenttia tai 50 prosenttia on velvollinen lunastamaan muiden osakkeenomistajien vaatimuksesta näiden osakkeet yhtiöjärjestyksessä määritellyllä tavalla.

### Ylikurssirahasto

Ylikurssirahasto sisältää osakemerkinnöistä saadut, nimellisarvon ylittävät rahasuoritukset transaktiomenoilla vähennettynä.

### Uudelleenarvostusrahasto

Stockmann on soveltanut 1.1.2015 alkaen omistamiinsa kiinteistöihin IAS 16 -standardin mukaista uudelleenarvostusmallia. Uudelleenarvostuksesta johtuva lisäys, laskennallisella verovelalla vähennettynä, esitetään oman pääoman uudelleenarvostusrahastossa.

### Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan transaktiomenoilla vähennettynä siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaisesti merkitä osakepääomaan.

### Muuntoerot

Muuntoerot sisältävät ulkomaisten tytäryhtiöiden tilinpäätösten konsolidoinnissa syntyneet oman pääoman muuntoerot ja valuuttamääräisten nettosijoitusten konsolidoinnista syntyneet muuntoerot.

## Muut rahastot

Milj. euroa	2016	2015
Vararahasto	0,2	0,2
Suojausinstrumenttien rahasto	1,5	0,6
Muut rahastot	43,7	43,7
<b>Yhteensä</b>	<b>45,4</b>	<b>44,6</b>

Muut rahastot sisältävät

- vararahaston, joka sisältää paikallisiin säännöksiin perustuvan vapaasta omasta pääomasta siirretyn osuuden.
- suojausinstrumenttien rahaston, joka sisältää rahavirran suojauksena käytettävien johdannaisinstrumenttien käyvän arvon muutokset laskennallisella verovelalla vähennettynä
- muut yhtiökokouksen päätöksellä vapaasta omasta pääomasta muodostetut rahastot, jotka ovat voitonjakokelpoista omaa pääomaa.

## Hybridilaina

Joulukuussa 2015 laskettiin liikkeelle 85 milj. euron hybridilaina. Omaan pääomaan kirjattiin kulujen jälkeen 84,3 milj. euroa. Lainan vuotuinen korko on 7,75 prosenttia 31.1.2020 asti. Stockmannilla on oikeus viivästyttää hybridilainan koronmaksu, mikäli se ei maksa osinkoa tai muuta hyvitystä osakepääomalle. Lainalla ei ole eräpäivää, mutta yhtiöllä on oikeus lunastaa se takaisin aikaisintaan 31.1.2020. Hybridilaina on vakuudeton ja muita velkasitoumuksia heikommassa asemassa. Hybridilainan haltijalla ei ole osakkeenomistajalle kuuluvia oikeuksia. Lainan kertynyt, kirjaamaton korko vuoden 2016 lopussa oli 6,8 milj. euroa (0,3 milj. euroa vuonna 2015). Kertynyt korko 7,4 milj. euroa maksettiin tammikuussa 2017.

## Osingot

Tilinpäätöspäivän jälkeen hallitus on 14.2.2017 ehdottanut, että vuodelta 2016 ei makseta osinkoa.

## Osakeperusteiset maksut

IFRS 2 Osakeperusteiset maksut -standardia on sovellettu vuoden 2010 avainhenkilöiden optio-ohjelmaan.

## Optio-ohjelmat

Stockmannilla on käynnissä Stockmann-konsernin avainhenkilöille suunnattu Avainhenkilöoptio-ohjelma 2010.

### Avainhenkilöoptiot 2010

Varsinainen yhtiökokous hyväksyi 16.3.2010 hallituksen ehdotuksen optio-oikeuksien antamisesta Stockmann-konsernin avainhenkilöille. Yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti Stockmannin ja sen tytäryhtiöiden avainhenkilöille voidaan antaa yhteensä 1 500 000 kappaletta optio-oikeuksia. Optio-oikeuksista 500 000 kappaletta merkitään tunnuksella 2010A, 500 000 kappaletta tunnuksella 2010B ja 500 000 kappaletta tunnuksella 2010C. Osakkeiden merkintäaika on optio-oikeudella 2010A 1.3.2013–31.3.2015, optio-oikeudella 2010B 1.3.2014–31.3.2016 ja optio-oikeudella 2010C 1.3.2015–31.3.2017.

Jokainen optio-oikeus oikeuttaa merkitsemään yhden Stockmannin B-sarjan osakkeen. Osakkeen merkintähinta optio-oikeuksilla 2010A on B-sarjan osakkeen vaihdolla painotettu keskikurssi Helsingin pörssissä 1.–28.2.2010 lisättyä 20 prosentilla eli 26,41 euroa, optio-oikeuksilla 2010B B-sarjan osakkeen vaihdolla painotettu keskikurssi Helsingin pörssissä 1.–28.2.2011 lisättyä 10 prosentilla eli 25,72 euroa ja optio-oikeuksilla 2010C B-sarjan osakkeen vaihdolla painotettu keskikurssi Helsingin pörssissä 1.–29.2.2012 lisättyä 10 prosentilla eli 18,00 euroa. Optio-oikeuksilla merkittävän osakkeen merkintähintaa alennetaan merkintähinnan määräytymisjakson alkamisen jälkeen ja ennen osakemerkintää mahdollisesti päätettävien osinkojen määrällä kunkin osingonjaon täsmäytyspäivänä. Hallituksen ehdotuksen mukaan vuodelta 2016 ei makseta osinkoa, joten osakkeiden merkintähinta on 2010C optio-oikeudelle 16,50 euroa.

## Optioiden kauden aikaiset muutokset

	2016 Optioiden määrä	Merkintä- hintä painotettuna keskiarvona euroa/osake	Merkintäjak- son vaihdolla painotettu keskikurssi euroa/osake	2015 Optioiden määrä	Merkintä- hintä painotettuna keskiarvona euroa/osake	Merkintäjak- son vaihdolla painotettu keskikurssi euroa/osake
<b>Avainhenkilöoptiot 2010 Sarja A</b>						
Kauden alussa ulkona olleet				418 000		
Kaudella rauenneet				418 000		
<hr/>						
Kauden lopussa ulkona olevat						
<b>Avainhenkilöoptiot 2010 Sarja B</b>						
Kauden alussa ulkona olleet	273 000			273 000		
Kaudella rauenneet	273 000					
<hr/>						
Kauden lopussa ulkona olevat				273 000		
<b>Avainhenkilöoptiot 2010 Sarja C</b>						
Kauden alussa ulkona olleet	279 400			279 400		
Kauden lopussa ulkona olevat	279 400			279 400		
<hr/>						
Kauden lopussa ulkona olevat						
<b>Kanta-asiakasoptiot 2012</b>						
Kauden alussa ulkona olleet				1 166 134		
Kaudella rauenneet				1 166 134		
<hr/>						
Kauden lopussa ulkona olevat						
<b>Optiot yhteensä</b>						
Kauden alussa ulkona olleet	552 400			2 136 534		
Kaudella rauenneet	273 000			1 584 134		
<hr/>						
Kauden lopussa ulkona olevat	279 400			552 400		

Vuoden 2010 avainhenkilöoptio-ohjelman keskeiset ehdot on esitetty seuraavassa taulukossa:

	2010C
Merkintäaika	1.3.15–31.3.17
Optioiden maksimimäärä	500 000
Myönnettyjen optioiden määrä 31.12.16	279 400
Merkintahinta, euroa 1)	16,50
Oikeuden syntymisjakso	18.5.12– 28.2.15
Sopimuksen syntymisehdot	–

1) Merkintahinta hallituksen ehdotettua, että vuodelta 2016 ei makseta osinkoa.

Myönnettyjen optioiden käypä arvo myöntämispäivänä on määritelty Black-Scholes-optiohinnoittelumallilla. Optio-ohjelman keskeiset ehdot on huomioitu arvostuksessa. Käypä arvo kirjataan kuluksi oikeuden syntymisjaksolle. Tilikaudella 1.1.–31.12.2016 optioilla ei ollut vaikutusta konsernin tulokseen eikä vuodelle 2017 ei ole arvioitu kirjattavan kuluja.

Seuraavassa taulukossa esitetään Black-Scholes-arvonmäärittymällä käytetyt keskeiset oletukset:

	2010C
Optiot myönnetty	18.5.2012
Riskitön korko, %	1,0 %
Volatiliteetti, %	37,1 %
Optioiden voimassaoloaika (vuosina)	4,9
Osakehintaa myöntämishetkellä, euroa	14,25
Myöntämispäivänä määritetty option käypä arvo, euroa	3,65

Volatiliteetti on arvioitu osakkeen historiallisesta volatilitteetista.

## 22. Pitkäaikaiset velat, korollinen

Milj. euroa	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo 2016	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo 2015
	2016		2015	
Joukkovelkakirjalaina	149,7	153,4	149,5	149,3
Lainat rahoituslaitoksilta	373,7	374,4	382,5	382,8
Muut lainat	1,9	1,9	2,7	2,7
<b>Yhteensä</b>	<b>525,3</b>	<b>529,7</b>	<b>534,7</b>	<b>534,9</b>

Rahoituslaitoslainojen, joukkovelkakirjalainojen ja muiden lainojen kirjanpitoarvo on laskettu käyttämällä efektiivisen koron menetelmää ja käypä arvo on määritelty diskontatun kassavirran menetelmällä diskonttaamalla tilinpäätöshetken markkinakorolla.

## 23. Lyhytaikaiset velat

Milj. euroa	Kirjanpitoarvo 2016	Käypä arvo 2016	Kirjanpitoarvo 2015	Käypä arvo 2015
Luotollinen shekkitili	5,7	5,7	4,1	4,1
Lyhytaikaiset rahoitusleasingvelat			0,1	0,1
Muut korolliset velat	230,7	231,3	244,5	245,2
Ostovelat	69,7	69,7	83,4	83,4
Muut lyhytaikaiset velat	41,3	41,3	22,9	22,9
Siirtovelat	93,8	93,8	97,9	97,9
Johdannaiset	2,9	2,9	5,9	5,9
Tuloverovelka	24,9	24,9	20,5	20,5
<b>Yhteensä</b>	<b>469,0</b>	<b>469,6</b>	<b>479,2</b>	<b>479,9</b>
joista korollisia	236,5	237,0	248,7	249,4

Rahoituslaitoslainojen ja liikkeelle laskettujen emissioiden käypä arvo on määritelty diskontatun kassavirran menetelmällä diskontaamalla tilinpäätöshetken markkinakorolla. Muiden lyhytaikaisten velkojen käypä arvo vastaa niiden kirjanpitoarvoa.

Siirtovelkojen olennaisin erä on jaksotetut henkilökulut.

### Rahoitusleasingvelkojen eräntymisajat

Milj. euroa	2016	2015
<b>Rahoitusleasingvelkojen vähimmäisvuokrien nimellisarvo</b>		
Yhden vuoden kuluessa		0,1
<b>Yhteensä</b>		<b>0,1</b>
<b>Rahoitusleasingvelkojen vähimmäisvuokrien nykyarvo</b>		
Yhden vuoden kuluessa		0,1
<b>Yhteensä</b>		<b>0,1</b>
<b>Tulevaisuudessa kertyvät rahoituskulut leasingsopimuksista</b>		<b>0,0</b>
<b>Rahoitusleasingvelkojen kokonaismäärä</b>		<b>0,1</b>

Rahoitusleasingsopimuksella vuokratuiksi hyödykkeiksi luokitellaan käyttöomaisuushyödykkeet, joiden omistamiseen kuuluvat riskit ja edut ovat olennaisilta osin konsernilla.

Vuoden 2016 lopussa konsernilla ei ole voimassa olevia rahoitusleasingsopimuksia.

## 24. Varaukset

Milj. euroa	2016	2015
<b>Pitkäaikaiset varaukset</b>		
<b>Varaus tappiollisista sopimuksista</b>		
Varaus tappiollisista sopimuksista, kauden alussa	4,2	
Varausten lisäykset		
Siirto lyhytaikaisista varauksista		4,2
Käytetty tilikauden aikana	-1,4	
Varaus tappiollisista sopimuksista, kauden lopussa	2,8	4,2
<b>Muut varaukset</b>		
Muut varaukset, kauden alussa	0,3	0,2
Varausten lisäykset		0,0
Käytetty tilikauden aikana	-0,1	
<b>Muut varaukset, kauden lopussa</b>	<b>0,2</b>	<b>0,3</b>
<b>Pitkäaikaiset varaukset yhteensä</b>	<b>3,0</b>	<b>4,5</b>
<b>Lyhytaikaiset varaukset</b>		
<b>Uudelleenjärjestelyvaraus</b>		
Uudelleenjärjestelyvaraus, kauden alussa		17,7
Varausten lisäykset	2,3	
Käytetty tilikauden aikana		-17,7
<b>Uudelleenjärjestelyvaraus, kauden lopussa</b>	<b>2,3</b>	
<b>Varaus tappiollisista sopimuksista</b>		
Varaus tappiollisista sopimuksista, kauden alussa	1,5	13,1
Varausten lisäykset		
Käytetty tilikauden aikana	-0,5	-7,3
Siirto pitkäaikaisiin varauksiin		-4,2
<b>Varaus tappiollisista sopimuksista, kauden lopussa</b>	<b>1,0</b>	<b>1,5</b>
<b>Muut varaukset</b>		
Muut varaukset, kauden alussa	1,0	0,1
Varausten lisäykset		1,0
Käytetty tilikauden aikana	-0,2	-0,1
Siirrot muista eristä	0,4	
<b>Muut varaukset, kauden lopussa</b>	<b>1,1</b>	<b>1,0</b>
<b>Lyhytaikaiset varaukset yhteensä</b>	<b>4,4</b>	<b>2,5</b>

Varaukset sisältävät konsernin strategian mukaisiin rakennejärjestelyihin liittyviä kuluja.

## 25. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

### Laskennallisten verojen muutos 2016

#### Laskennalliset verosaamiset

Milj. euroa	1.1.2016	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Kurssierot	31.12.2016
Vahvistetut tappiot	40,5	-5,9		0,0	34,6
Johdannaisten ja muiden rahoitusinstrumentt ien arvostaminen käypään arvoon	0,0	0,0			0,0
Käyttöomaisuuden kirjanpidon ja verotuksen arvojen erot	3,5	-1,5		0,0	2,0
Rahoitusleasing		0,0			0,0
Muut väliaikaiset erot	1,3	0,2		0,2	1,7
<b>Yhteensä</b>	<b>45,2</b>	<b>-7,1</b>		<b>0,2</b>	<b>38,3</b>

#### Laskennalliset verovelat

Milj. euroa	1.1.2016	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Kurssierot	31.12.2016
Kertyneet poistoerot	33,6	-6,7		-0,3	26,7
Käyttöomaisuuden kirjanpidon ja verotuksen arvojen erot	8,5	-1,6		0,0	6,9
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon	119,7	-0,9	9,7	-0,7	127,8
Muut väliaikaiset erot	1,9	0,0	0,2	0,0	2,2
<b>Yhteensä</b>	<b>163,9</b>	<b>-9,2</b>	<b>9,9</b>	<b>-0,9</b>	<b>163,6</b>

Verotukselliset tappiot, joista ei ole tilikaudella kirjattu laskennallista verosaatavaa, ovat 22,6 milj. euroa (2015: 18,4 milj. euroa). Viron tytäryhtiön kertynyt jakokelpoinen voitto, josta ei IAS 12 -standardin 52 A kohdan mukaan ole kirjattu laskennallista verovelkaa, on 31,0 milj. euroa (2015: 31,8 milj. euroa).



## Laskennallisten verojen muutos 2015

### Laskennalliset verosaamiset

Milj. euroa	1.1.2015	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Kurssierot	31.12.2015
Vahvistetut tappiot	18,7	21,8			40,5
Johdannaisten ja muiden rahoitusinstrumentt ien arvostaminen käypään arvoon	0,0	0,0			0,0
Käyttöomaisuuden kirjanpidon ja verotuksen arvojen erot	3,7	0,0		-0,2	3,5
Muut väliaikaiset erot	3,4	-1,6		-0,6	1,3
<b>Yhteensä</b>	<b>25,9</b>	<b>20,1</b>		<b>-0,8</b>	<b>45,2</b>

### Laskennalliset verovelat

Milj. euroa	1.1.2015	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Kurssierot	31.12.2015
Kertyneet poistoerot	33,8	-0,3		0,1	33,6
Käyttöomaisuuden kirjanpidon ja verotuksen arvojen erot	8,4	0,1		0,1	8,5
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon	17,3	7,5	94,5	0,4	119,7
Muut väliaikaiset erot	2,5	0,3	-0,8	-0,1	1,9
<b>Yhteensä</b>	<b>62,0</b>	<b>7,7</b>	<b>93,8</b>	<b>0,5</b>	<b>163,9</b>

## 26. Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot ja käyvät arvot IAS 39:n mukaan ryhmiteltynä sekä käypien arvojen ja hierarkkinen luokittelu

Konserni käyttää seuraavaa arvostusmenetelmien hierarkiaa käyvän arvon määrittämisessä ja esittämisessä:

Taso 1: Vastaavien omaisuususerien tai velkojen noteeratut (oikaisemattomat) hinnat toimivilla markkinoilla.

Taso 2: Menetelmät, joissa käytetään syöttötietona markkinahintanoteerauksia, jotka ovat säännöllisesti saatavissa pörssistä, välittäjältä tai markkinahinnoittelun palveluntuottajalta. Tason 2 rahoitusinstrumentit ovat: Ei-pörssinoteerattuja (OTC) johdannaisia, jotka on luokiteltu joko käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi tai suojauslaskettaviksi.

Taso 3: Menetelmät, jotka vaativat eniten johdon harkintaa.

Tilikauden aikana ei ole ollut siirtoja tasojen välillä.

Rahoitusvarat, milj. euroa	Taso	Kirjanpitoarvo 2016	Käypä arvo 2016	Kirjanpitoarvo 2015	Käypä arvo 2015
Johdannaissopimukset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa	2	2,0	2,0	1,2	1,2
Käypään arvoon tulosvaikutteiset kirjattavat rahoitusvarat					
Johdannaissopimukset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa					
Valuuttajohdannaiset	2	5,5	5,5	0,5	0,5
Jaksotettuun hankintamenuon kirjatut rahoitusvarat					
Pitkäaikaiset saamiset		7,2	7,2	9,7	9,7
Lyhytaikaiset saamiset, korolliset		1,6	1,6	1,6	1,6
Lyhytaikaiset saamiset, korottomat		51,1	51,1	52,1	52,1
Rahavarat		20,2	20,2	19,1	19,1
Myytävissä olevat rahoitusvarat	3	5,5	5,5	5,4	5,4
<b>Rahoitusvarat yhteensä</b>		<b>93,2</b>	<b>93,2</b>	<b>89,6</b>	<b>89,6</b>

Rahoitusvelat, milj. euroa	Taso	Kirjanpitoarvo 2016	Käypä arvo 2016	Kirjanpitoarvo 2015	Käypä arvo 2015
Johdannaissopimukset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa	2	0,1	0,1	0,3	0,3
Käypään arvoon tulosvaikutteiset kirjattavat rahoitusvarat					
Johdannaissopimukset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa					
Valuuttajohdannaiset	2	2,7	2,7	5,3	5,3
Sähköjohdannaiset	1	0,2	0,2	0,5	0,5
Jaksotettuun hankintamenuon kirjatut rahoitusvelat					
Pitkäaikaiset velat, korolliset	2	525,3	529,7	534,7	534,9
Lyhytaikaiset velat, korolliset	2	236,5	237,0	248,7	249,4
Lyhytaikaiset velat, korottomat		200,4	200,4	201,6	201,6
<b>Rahoitusvelat yhteensä</b>		<b>965,1</b>	<b>970,1</b>	<b>991,2</b>	<b>992,1</b>

Taseessa johdannaissopimukset sisältyvät seuraaviin ryhmiin: pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset, korottomat sekä pitkä- ja lyhytaikaiset velat, korottomat.

Tason 3 rahoitusvarat ovat sijoituksia listaamattomien yhtiöiden osakkeisiin, joiden käypä arvo määritellään johdon harkintaan perustuvien menetelmien perusteella. Sijoitusten voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin, koska sijoitusten hankinta- ja luovutus päätökset tehdään liiketoiminnallisin perustein. Seuraavassa laskelmassa on esitetty tason 3 käypään arvoon arvostettujen rahoitusvarojen muutos raportointikauden aikana.

Myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutos, milj. euroa	2016	2015
Kirjanpitoarvo 1.1.	5,4	7,8
Muuntoero +/-	0,3	0,0
Osakkeiden myynti	-0,2	-0,1
Käyvän arvon muutos		-1,6
Siirto myytäväksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin	0,0	-0,6
<b>Yhteensä</b>	<b>5,5</b>	<b>5,4</b>

## 27. Muut vuokrasopimukset

### Konserni vuokralle ottajana

#### Sitovien liiketilojen vuokrasopimusten perusteella maksettavat minimivuokrat

Milj. euroa	2016	2015
Yhden vuoden kuluessa	127,8	158,7
Yli vuoden ja enintään viiden vuoden kuluessa	318,1	391,6
Yli viiden vuoden kuluttua	263,1	335,0
<b>Yhteensä</b>	<b>708,9</b>	<b>885,3</b>

Retail Venäjän liiketilojen vuokravastuut olivat 31.12.2016 0,0 milj. euroa (31.12.2015 94,0 milj. euroa). Vuokravastuut Venäjällä siirtyivät Reviva Holdingille, jolle Stockmann myi tavarataloliiketoimintansa Venäjällä.

### Leasingsopimusten maksut

Milj. euroa	2016	2015
Yhden vuoden kuluessa	0,7	0,7
Yli vuoden ja enintään viiden vuoden kuluessa	0,9	1,0
<b>Yhteensä</b>	<b>1,6</b>	<b>1,7</b>

### Konserni vuokralle antajana

Tärkeimmät Stockmannin omistamat kiinteistöt ovat tavaratalo ja kirjatalo Helsingissä Suomessa, Nevsky Centre kauppakeskus Pietarissa Venäjällä sekä tavaratalokiinteistö Tallinnassa Virossa. Stockmann on enemmistöomistaja kiinteistöyhtiössä, joka omistaa tavaratalokiinteistön Riassa Latviassa. Näiden kiinteistöjen kokonaispinta-ala on 142 000 neliometriä, josta 42 prosenttia koostuu suomalaisista kiinteistöistä. Vuokrattavasta kokonaispinta-alasta noin 52 prosenttia oli Stockmann Retailin käytössä ja loppu ulkoisten vuokralaisten käytössä.

## 28. Vastuusitoumukset

### Omasta puolesta annetut vakuudet

Milj. euroa	2016	2015
Annetut kiinnitykset	1,7	1,7
Takaukset	5,3	7,5
Kiinteistöinvestointien arvonlisäveron tarkistusvastuu	15,4	17,6
<b>Yhteensä</b>	<b>22,3</b>	<b>26,9</b>

### Vastuut yhteensä

Milj. euroa	2016	2015
Kiinnitykset	1,7	1,7
Takaukset	11,4	8,0
Kiinteistöinvestointien arvonlisäveron tarkistusvastuu	15,4	17,6
<b>Yhteensä</b>	<b>28,5</b>	<b>27,3</b>

### Hybridilaina

Stockmann on laskenut liikkeelle 85 milj. euron hybridilainan 17.12.2015. Lainan kertynyt, kirjaamaton korko vuoden 2016 lopussa oli 6,8 milj. euroa (0,3 milj. euroa 2015). Liitteestä 21 löytyy lisätietoja hybridilainasta.

## Kiinteistöinvestoinnit

Stockmann-konserniin kuuluvat yhtiöt ovat velvollisia tarkistamaan vuosina 2008–2016 valmistuneista kiinteistöinvestoinneista tekemiään vähennyksiä, jos kiinteistön arvonlisäverovelvollinen käyttö vähenee tarkistuskauden aikana. Viimeinen tarkistusvuosi on 2026. Vastuun enimmäismäärä on 15,4 milj. euroa (17,6 milj. euroa 2015).

## 29. Johdannaissopimukset

### Johdannaissopimusten nimellisarvot

Milj. euroa	2016	2015
Johdannaissopimukset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa		
Valuuttatermiinit	54,9	64,3
<b>Yhteensä</b>	<b>54,9</b>	<b>64,3</b>
Ilman suojauslaskentaa olevat johdannaissopimukset		
Valuutanvaihtosopimukset	414,4	459,1
Sähkötermiinit	1,8	1,8
<b>Yhteensä</b>	<b>416,3</b>	<b>460,9</b>

### Johdannaissopimusten käyvät arvot 2016

#### Johdannaissopimukset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa

Milj. euroa	Positiivinen	Negatiivinen	Netto
Valuuttatermiinit	2,0	-0,1	1,9
<b>Yhteensä</b>	<b>2,0</b>	<b>-0,1</b>	<b>1,9</b>

#### Ilman suojauslaskentaa olevat johdannaissopimukset

Milj. euroa	Positiivinen	Negatiivinen	Netto
Valuutanvaihtosopimukset	5,5	-2,7	2,9
Sähkötermiinit		-0,2	-0,2
<b>Yhteensä</b>	<b>5,5</b>	<b>-2,8</b>	<b>2,7</b>

### Johdannaissopimusten käyvät arvot 2015

#### Johdannaissopimukset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa

Milj. euroa	Positiivinen	Negatiivinen	Netto
Valuuttatermiinit	1,2	-0,3	0,9
<b>Yhteensä</b>	<b>1,2</b>	<b>-0,3</b>	<b>0,9</b>

#### Ilman suojauslaskentaa olevat johdannaissopimukset

Milj. euroa	Positiivinen	Negatiivinen	Netto
Valuutanvaihtosopimukset	0,5	-5,3	-4,8
Sähkötermiinit		-0,5	-0,5
<b>Yhteensä</b>	<b>0,5</b>	<b>-5,9</b>	<b>-5,4</b>

Kaikki tilinpäätöshetkellä 31.12.2016 avoinna olevat johdannaiset, paitsi sähköjohdannaiset, erääntyvät 1 vuoden kuluessa.

Valuutanvaihtosopimukset ja valuuttatermiinit on arvostettu käypään arvoon tilinpäätöspäivän markkinahintoihin. Valuuttajohdannaisten käypien arvojen muutokset on kirjattu joko omaan pääomaan tai tuloslaskelmaan riippuen siitä, onko niihin sovellettu suojauslaskentaa. Valuuttajohdannaissopimuksista ei aiheutunut tulosvaikutteisesti kirjattavaa suojauslaskentaan liittyvää tehottomuutta vuonna 2016. Sähköjohdannaisten käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän markkinahintoihin ja käypien arvojen muutokset on kirjattu tuloslaskelmaan.

### 30. Netotusjärjestelyn piirissä olevat rahoitusinstrumentit

Konsernilla on johdannaissopimuksia, joihin sisältyy master netting -järjestely. Sopimukset määräävät, että tietyissä olosuhteissa, esimerkiksi maksujen laiminlyöntitilanteessa, kaikki sopimuksen mukaiset avoimet tapahtumat irtisanotaan, ja ne selvitetään maksamalla yksittäinen nettosumma.

Netotussopimusten nojalla avoimia johdannaissopimuksia ei voida esittää taseessa netotettuna.

Seuraavassa taulukossa esitetään yllämainittujen sopimusten mukaisesti kirjatut rahoitusinstrumentit:

31.12.2016

Rahoitusvarat, milj. euroa	Kirjanpitoarvo	Netotusjärjestelyn piirissä olevat erät	Netto
Valuuttajohdannaiset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa	2,0	-0,1	1,9
Valuuttajohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa	5,5	-2,6	2,9
Sähköjohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa			
Rahoitusvarat yhteensä	7,5	-2,7	4,8
<b>Rahoitusvelat, milj. euroa</b>			
Valuuttajohdannaiset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa	-0,1	0,1	
Valuuttajohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa	-2,7	2,6	-0,1
Sähköjohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa	-0,2		-0,2
Rahoitusvelat yhteensä	-3,0	2,7	-0,3

31.12.2015

Rahoitusvarat, milj. euroa	Kirjanpitoarvo	Netotusjärjestelyn piirissä olevat erät	Netto
Valuuttajohdannaiset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa	1,2	-0,3	0,9
Valuuttajohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa	0,5	-0,1	0,4
Sähköjohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa			
Rahoitusvarat yhteensä	1,7	-0,4	1,3
<b>Rahoitusvelat, milj. euroa</b>			
Valuuttajohdannaiset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa	-0,3	0,3	0,0
Valuuttajohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa	-5,3	0,1	-5,2
Sähköjohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa	-0,5		-0,5
Rahoitusvelat yhteensä	-6,1	0,4	-5,7

## 31. Lähipiiritapahtumat

Konsernin lähipiiriin kuuluvat hallituksen ja johtoryhmän jäsenet sekä emoyritys, tytäryritykset ja yhteiset toiminnot.

Konsernin lähipiiriin kuuluivat tilikauden 2016 aikana seuraavat hallituksen ja johtoryhmän jäsenet:

- Jukka Hienonen, hallituksen puheenjohtaja 15.3.2016 alkaen
- Kaj-Gustaf Bergh, hallituksen puheenjohtaja 15.3.2016 asti, hallituksen jäsen
- Torborg Chetkovich, hallituksen jäsen
- Susanne Najafi, hallituksen jäsen 15.3.2016 alkaen
- Leena Niemistö, hallituksen varapuheenjohtaja ja jäsen 15.3.2016 alkaen
- Michael Rosenlew, hallituksen jäsen 15.3.2016 alkaen
- Per Sjärdell, hallituksen jäsen
- Dag Wallgren, hallituksen jäsen
- Per Thelin, toimitusjohtaja 4.4.2016 asti
- Lauri Veijalainen, talousjohtaja 4.4.2016 asti, vt. toimitusjohtaja 4.4.-12.9.2016, toimitusjohtaja 12.9.2016 alkaen
- Mikko Huttunen, henkilöstöjohtaja 15.8.2016 alkaen
- Ingvar Larsson, Lindexin toimitusjohtaja
- Nora Malin, viestintäjohtaja
- Jukka Naulapää, lakiasian johtaja
- Petteri Naulapää, tietohallintojohtaja
- Maiju Niskanen, johtaja, tavaratalotoiminnot 1.7.2016 alkaen
- Susanna Otila, johtaja, Herkku 13.6.2016 alkaen
- Jouko Pitkänen, Stockmann Retail -yksikön johtaja 13.6.2016 asti
- Anna Salmi, asiakkuusjohtaja 28.10.2016 alkaen
- Björn Teir, johtaja, Real Estate
- Tove Westermarck, johtaja, toimitusketju 13.6.2016 alkaen

Konsernin lähipiiriin kuuluivat tilikauden 2015 aikana seuraavat hallituksen ja johtoryhmän jäsenet:

- Kaj-Gustaf Bergh, hallituksen puheenjohtaja
- Kari Niemistö, hallituksen varapuheenjohtaja ja jäsen
- Kjell Sundström, hallituksen jäsen 19.3.2015 asti ja strategiajohtaja 25.5.2015 asti
- Per Sjärdell, hallituksen jäsen
- Charlotta Tallqvist-Cederberg, hallituksen jäsen
- Carola Teir-Lehtinen, hallituksen jäsen
- Dag Wallgren, hallituksen jäsen
- Jukka Hienonen, hallituksen jäsen 19.3.2015 alkaen
- Torborg Chetkovich, hallituksen jäsen 19.3.2015 alkaen
- Eva Liljeblom, hallituksen jäsen 19.3.2015 asti
- Per Thelin, toimitusjohtaja
- Ingvar Larsson, Lindexin toimitusjohtaja
- Nora Malin, viestintäjohtaja 2.4.2015 alkaen
- Jukka Naulapää, lakiasian johtaja
- Petteri Naulapää, tietohallintojohtaja 1.5.2015 alkaen
- Jouko Pitkänen, Stockmann Retail -yksikön johtaja
- Heini Pirttijärvi, henkilöstöjohtaja 2.4.2015 asti
- Björn Teir, johtaja, Real Estate
- Lauri Veijalainen, konsernin ulkomaantoimintojen kehitysjohtaja ja Real Estate -yksikön apulaisjohtaja 11.8.2015 asti ja talousjohtajana 12.8.2015 alkaen
- Pekka Vähähyyppä, varatoimitusjohtaja ja talousjohtaja 12.8.2015 asti
- Tove Westermarck, kehitysjohtaja

Konsernin emo- ja tytäryhtiösuhteet on esitetty emoyhtiön liitetietojen osakkeet ja osuudet -osiossa.

## Lähipiirin kanssa toteutuivat seuraavat liiketapahtumat:

### Johdon työsuhde-etuudet

#### Palkat ja palkkiot

Toimitusjohtajan ja johtoryhmän työsuhde-etuudet, euroa 2016	Toimitusjohtaja	Muut johtoryhmän jäsenet	Yhteensä
Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	815 590	2 205 297	3 020 887
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	420 000	0	420 000
Muut pitkäaikaiset etuudet	20 999	38 733	59 732
<b>Työsuhde-etuudet yhteensä</b>	<b>1 256 589</b>	<b>2 244 030</b>	<b>3 500 619</b>

Hallituksen palkkiot, euroa 2016	Kiinteät vuosipalkkiot *	Osallistumisen perusteella maksettavat palkkiot	Yhteensä
Hienonen Jukka	76 000	11 700	87 700
Bergh Kaj-Gustaf	38 000	7 500	45 500
Chetkovich Torborg	38 000	8 800	46 800
Najafi Susanne	38 000	5 500	43 500
Niemistö Kari **	0	1 500	1 500
Niemistö Leena	49 000	5 500	54 500
Rosenlew Michael	38 000	7 800	45 800
Sjödell Per	38 000	6 000	44 000
Tallqvist-Cederberg Charlotta **	0	1 500	1 500
Teir-Lehtinen Carola **	0	1 700	1 700
Wallgren Dag	38 000	11 500	49 500
<b>Hallituksen palkkiot yhteensä</b>	<b>353 000</b>	<b>69 000</b>	<b>422 000</b>

<b>Avainhenkilöiden palkat ja palkkiot yhteensä, euroa</b>			<b>3 922 619</b>
--	--	--	------------------

\* osakkeina maksettu 34 091 kpl

\*\* eronnut hallituksesta 15.3.2016

Toimitusjohtajan ja johtoryhmän työsuhde-etuudet, euroa 2015	Toimitusjohtaja	Muut johtoryhmän jäsenet	Yhteensä
Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	430 516	2 306 281	2 736 797
Muut pitkäaikaiset etuudet	27 988	83 670	111 658
<b>Työsuhde-etuudet yhteensä</b>	<b>458 504</b>	<b>2 389 951</b>	<b>2 848 455</b>



## Hallituksen palkkiot, euroa 2015

	Kiinteät vuosipalkkiot *	Osallistumisen perusteella maksettavat palkkiot	Yhteensä
Bergh Kaj-Gustaf	76 000	11 500	87 500
Chetkovich Torborg	38 000	4 500	42 500
Hienonen Jukka	38 000	8 700	46 700
Liljebloom Eva	0	1 000	1 000
Niemistö Kari	49 000	7 000	56 000
Sjödell Per	38 000	6 000	44 000
Sundström Kjell	0	0	0
Tallqvist-Cederberg Charlotta	38 000	7 000	45 000
Teir-Lehtinen Carola	38 000	10 200	48 200
Wallgren Dag	38 000	13 000	51 000
<b>Hallituksen palkkiot yhteensä</b>	<b>353 000</b>	<b>68 900</b>	<b>421 900</b>

**Avainhenkilöiden palkat ja palkkiot yhteensä, euroa**

3 270 355

\*osakkeina maksettu 30 411 kpl

**Avainhenkilöoptiot 2010**

Konsernin johtoryhmällä oli 31.12.2016 myönnettyjä ja toteutettavissa olevia optioita 34 600 kpl.

**Johdon eläkesitoumukset**

Toimitusjohtaja Per Thelinin eläkeikä määräytyi Suomen työeläkelainsäädännön mukaisesti. Eläke kertyi työntekijäin eläkelain ja yhtiön ottaman erillisen maksuperusteisen eläkevakuutuksen mukaisesti. Vuonna 2016 lisäeläkkeen vakuutusmaksu oli 20 999 euroa (2015: 27 988 euroa).

Toimitusjohtaja Lauri Veijalaisen eläkeikä määräytyy Suomen työeläkelainsäädännön mukaisesti. Eläke kertyy työntekijäin eläkelain mukaisesti.

Johtoryhmän jäsenten eläkeikä on kunkin johtajasopimuksesta riippuen 63 tai 65 vuotta. Kahdella johtoryhmän jäsenellä oli vuoden 2016 lopussa yhtiön ottama erillinen maksuperusteinen eläkevakuutus. Eläkevakuutusten kustannukset vuonna 2016 olivat 38 733 euroa (2015: 83 670 euroa).

**Muut lähipiiritapahtumat**

Hallituksen jäsenille on maksettu muita korvauksia yhteensä 61 253 euroa vuonna 2016 (257 352 euroa vuonna 2015).

## 32. Rahoitusriskien hallinta

Konsernin rahoitus ja rahoitusriskien hallinta on keskitetty Stockmann Oyj Abp:n rahoitustoimintoon hallituksen hyväksymän toimintapolitiikan mukaisesti.

Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on varmistaa konsernille kohtuuhintainen rahoitus kaikissa olosuhteissa sekä vähentää markkinariskien vaikutuksia konsernin tulokseen ja taseeseen. Stockmann Oyj:n talousjohtajan alaisuudessa toimiva rahoitusosasto huolehtii konsernin rahoitusriskien hallinnasta ja suojaustoimenpiteistä. Stockmannin rahoitustoiminto toimii myös konsernin sisäisenä pankkina. Rahoitustoiminnolle on määritetty yksityiskohtaiset toimintaohjeet, jotka sisältävät rahoitusriskien hallinnan periaatteet sekä likviditeetin ja rahoituksen hallinnan. Liiketoimintaryhmillä on erillinen ohje valuuttaposition suojauksesta.

Konsernin pääasialliset rahoitusriskit ovat valuuttariski, korkoriski, likviditeetti- ja maksuvalmiusriski sekä vastapuoliriski.

Konsernin taseessa olevat rahoitusriskit ja kaupallisiin rahavirtoihin liittyvät rahoitusriskit sekä valitut suojausstrategiat raportoidaan hallitukselle neljännesvuosittain ja konsernijohdolle kuukausittain.

### Valuuttariski

Konsernin valuuttariski muodostuu ulkomaan valuuttamääräisistä myynneistä ja ostoista sekä tase-eristä, kuten myös ulkomaan yksiköihin tehdyistä valuuttamääräisistä nettoinvestoinneista.

### Transaktioriski

Stockmannin transaktioriski muodostuu konsernin liiketoimintayksiköiden myyntiin ja ostoihin liittyvistä valuuttavirroista sekä ulkomaan valuuttamääräisistä veloista ja saamisista. Tärkeimmät myyntivaluutat vuonna

2016 olivat euro, Ruotsin kruunu ja Norjan kruunu. Tärkeimmät ostovaluutat olivat euro, Yhdysvaltain dollari, ja Ruotsin kruunu. Vuonna 2016 valuuttamääräisen myynnin osuus konsernin koko myynnistä oli 42 prosenttia ilman Venäjän tavarataloliiketoimintaa, joka myytiin helmikuussa 2016 (2015: 39 prosenttia ilman Venäjän tavarataloliiketoimintaa). Transaktioriskin sisältäviä valuuttamääräisiä ostoja oli 37 prosenttia konsernin ostoista ilman Venäjän tavarataloliiketoimintaa (2015: 36 prosenttia ilman Venäjän tavarataloliiketoimintaa). Lisäksi konsernilla on pääosin Ruotsissa paikallisia valuuttamääräisiä ostoja, joihin ei sisälly transaktioriskiä. Vuonna 2016 näiden ostojen osuus oli 3 prosenttia (2015: 3 prosenttia) konsernin ostoista.

Liiketoimintayksiköt vastaavat tulevien valuuttamääräisten nettokassavirtojen ennustamisesta ja niihin liittyvän valuuttariskin hallinnasta. Liiketoiminnan kassavirtoihin liittyvän valuuttariskin hallinta perustuu 6 kuukauden ennakoituihin kassavirtoihin. Suojausaika on yleensä enintään 6 kuukautta, ja yksittäisten valuuttojen suojausaste voi vaihdella välillä 0–100 %. Sopimuksiin perustuvia kassavirtoja voidaan suojata pidemmiksi ajoiksi.

Ennakoitujen kassavirtojen suojaamiseen käytetyt valuuttajohdannaiset luokitellaan IAS 39:ssä määritellyt suojauslaskennan ehdot täyttäviksi. Kaikki konsernin kassavirtojen suojausiksi luokiteltavat sopimukset erääntyvät elokuuhun 2017 mennessä. Näistä suojausinstrumenteista aiheutuva voitto tai tappio vaikuttaa konsernin liikevoittoon samalla jaksolla, jolla ennakoitujen suojatut erät vaikuttavat tuottoon, eli noin 4 kuukautena erääntymisen jälkeen. Tietoja näiden suojausten käyvistä arvosta on liitteessä 29. Alla olevassa taulukossa on esitetty kassavirtoja suojaavat johdannaiset valuutoittain. Valuuttajohdannaisista on huomioitu sekä osto- että myyntivaluutta.

### Kassavirtoja suojaavat valuuttajohdannaiset

milj. euroa	2016	2015
USD	56,9	65,2
SEK	-23,0	-26,7
NOK	-18,2	-19,9
EUR	-13,7	-17,6

### Herkkyysanalyysi, kassavirtoja suojaavat johdannaiset, vaikutus omaan pääomaan verojen jälkeen

2016 milj. euroa	USD	SEK	NOK
Muutos + 10 %	-4,0	-1,0	1,3
Muutos - 10 %	4,9	1,2	-1,6

2015 milj. euroa	USD	SEK	NOK
Muutos + 10 %	-4,6	-1,3	1,4
Muutos - 10 %	5,7	1,5	-1,7

Suurin osa kassavirtoja suojaavista johdannaisista on Lindexin nimissä. Lindexin toimintavaluutta on Ruotsin kruunu. Tilikauden lopussa Yhdysvaltain dollarimääräiset kassavirran suojaukset kattoivat noin 67 % konsernin tuleville 6 kuukaudelle ennakoituista dollarimääräisistä nettokassavirroista.

Ulkomaiset tytäryhtiöt rahoitetaan ensisijaisesti paikallisessa valuutassa, joten ulkomaisille tytäryhtiöille syntyy merkittävää transaktioriskiä ainoastaan valuuttamääräisistä ostoista sekä myynneistä.

Stockmannin taseessa oleviin valuuttamääräisiin saamisiin ja velkoihin liittyvän valuuttariskin hallinnasta vastaa konsernin rahoitustoiminto. Suojausaste voi vaihdella välillä 0-100 %.

Seuraavassa taulukossa on esitetty konsernin transaktiopoistio, joka koostuu valuuttamääräisistä saamisista ja veloista sekä näitä suojaavista johdannaisista. Tulevaisuuteen ennustettuja kassavirtoja sekä niitä suojaavia johdannaisia ei ole huomioitu taulukossa.

### Konsernin transaktiopoistiot

2016, milj. euroa	SEK	GBP	RUB	NOK	CZK	USD	PLN
Saamiset	869,7	12,7	29,8	13,6	36,0	4,8	10,3
Lainat rahoituslaitoksilta	-369,7	-0,1		-1,0		-0,3	
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	-92,2			-0,2	-0,1	-15,6	
Valuuttapositio taseessa	407,8	12,6	29,8	12,4	35,9	-11,1	10,3
Tase-eriä suojaavat val.johdannaiset	-337,3	-9,2		-13,1	-31,5	10,1	-8,7
Nettosijoitusta suojaavat valuuttalainat	2,4						
Nettopositio taseessa	72,9	3,4	29,8	-0,7	4,4	-1,0	1,6
2015, milj. euroa	SEK	GBP	RUB	NOK	CZK	USD	PLN
Saamiset	888,3	11,0	2,7	12,4	33,1	9,7	9,6
Lainat rahoituslaitoksilta	-384,3			-0,5			
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	-67,1	-0,5	-1,7	-0,2		-21,2	
Valuuttapositio taseessa	436,9	10,5	1,0	11,7	33,1	-11,5	9,6
Tase-eriä suojaavat val.johdannaiset	-404,7	-4,1		-10,1	-31,5	17,2	-7,6
Nettosijoitusta suojaavat valuuttalainat	15,1						
Nettopositio taseessa	47,3	6,4	1,0	1,6	1,6	5,7	2,0

Euron 10 % vahvistumisella tai heikentymisellä muita valuuttoja vastaan olisi seuraavan taulukon osoittama vaikutus tulokseen verojen jälkeen. Herkkyyksianalyysi perustuu yläpuolella olevan taulukon positioihin.

### Herkkyyksianalyysi, vaikutus tulokseen verojen jälkeen

2016 milj. euroa	SEK	GBP	RUB	NOK	CZK	USD	PLN
Muutos + 10 %	-5,3	-0,2	-2,2	0,0	-0,3	0,1	-0,1
Muutos - 10 %	6,4	0,3	2,6	-0,1	0,4	-0,1	0,1
2015 milj. euroa	SEK	GBP	RUB	NOK	CZK	USD	PLN
Muutos + 10 %	-3,4	-0,5	-0,1	-0,1	-0,1	-0,4	-0,1
Muutos - 10 %	4,2	0,6	0,1	0,1	0,1	0,5	0,2

## Translaatoriski

Stockmann-konsernille aiheutuu translaatoriskiä, kun ulkomaisten tytäryhtiöiden tilinpäätökset muunnetaan euromääräisiksi konsernitilinpäätöksessä.

Valuuttakurssimuutosten vaikutukset näkyvät valuuttamääräisten nettoinvestointien osalta konsernin oman pääoman muuntoeroina. Stockmann suojautuu oman pääoman translaatoriskiltä valikoidusti

valuuttamääräisillä lainoilla tai johdannaisilla.

Suojauspäätöksiä tehtäessä huomioidaan mahdollisen suojaustoimen vaikutus konsernin tulokseen, taseeseen ja kassavirtoihin sekä suojauskustannukset.

Seuraavassa taulukossa on esitetty millainen vaikutus omaan pääomaan on euron 10 % muutoksella suhteessa konsernin toimintavaluuttoihin. Herkkyyksianalyysissä on huomioitu valuuttamääräisten nettoinvestointien muutos euroiksi sekä näitä suojaavat lainat ja johdannaiset.

## Herkkyyksianalyysi, vaikutus omaan pääomaan

2016 milj. euroa	SEK	RUB
Muutos + 10 %	-14,9	-12,7
Muutos - 10 %	18,2	15,5

2015 milj. euroa	SEK	RUB*
Muutos + 10 %	-11,9	0,0
Muutos - 10 %	14,6	0,0

\*) Venäjällä toimivien tytäryritysten oma pääoma ei altistunut kurssiriskille, sillä niiden toimintavaluutaksi oli määritelty euro ja tilinpäätökset muunnettiin euroiksi IAS 21 -standardin mukaisesti.

## Korkoriski

Korkotason vaihtelut vaikuttavat konsernin korkokuluihin ja -tuottoihin. Konsernilla on Lindexin oston seurauksena merkittävät Ruotsin kruunumääräiset varat, jotka on rahoitettu Ruotsin kruunumääräisellä lainalla ja/tai lainalla, joka on vaihdettu Ruotsin kruunuksi. Näin ollen Stockmann pääasiassa altistuu Ruotsin korkotason vaihtelulle. Konsernin korkoriskin hallinnan tavoitteena on vähentää korkotason muutosten aiheuttamaa

epävarmuutta Stockmannin tulokseen. Korkoriskiä hallitaan hajauttamalla konsernin lainanottoa ja sijoituksia toisaalta eri maturiteetteihin ja toisaalta vaihtuva- ja kiinteäkorkoisii instrumentteihin. Laina- ja sijoitussalkun koronmääritysjakson keskimääräinen pituus on enintään viisi vuotta. Korkoriskin hallinnassa voidaan käyttää korkojohdannaisia. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2016 Stockmannin korollisten lainojen ja pankkisaamisten koronmääritysjakso oli 5,7 kuukautta. Korkojohdannaisia ei ollut käytössä.

## Seuraavassa taulukossa on yhteenveto konsernin korollisen velan ja pankkisaamisten koronmuutoksen ajankohdasta tilinpäätöshetkellä 31.12.2016:

Ajankohta, jona koronmuutos tapahtuu, milj. euroa	< 1 kuukausi	1-12 kuukautta	1-3 vuotta	3-5 vuotta	Yhteensä
Joukkovelkakirjalainat			149,7		149,7
Lainat rahoituslaitoksilta	5,0	368,7			373,7
Muut korolliset velat	54,4	183,9			238,3
<b>Yhteensä</b>	<b>59,4</b>	<b>552,6</b>	<b>149,7</b>		<b>761,8</b>
Rahat ja pankkisaamiset	-20,2				-20,2
<b>Yhteensä</b>	<b>39,2</b>	<b>552,6</b>	<b>149,7</b>		<b>741,5</b>

**Seuraavassa taulukossa on yhteenveto konsernin korollisen velan ja pankkisaamisten koronmuutoksen ajankohdasta tilinpäätöshetkellä 31.12.2015:**

Ajankohta, jona koronmuutos tapahtuu, milj. euroa	< 1 kuukausi	1-12 kuukautta	1-3 vuotta	3-5 vuotta	Yhteensä
Joukkovelkakirjalainat			149,5		149,5
Lainat rahoituslaitoksilta		382,5			382,5
Rahoitusleasingvelat		0,1			0,1
Muut korolliset velat	87,7	163,6			251,3
Yhteensä	87,7	546,2	149,5		783,4
Rahat ja pankkisaamiset	-19,1				-19,1
Yhteensä	68,6	546,2	149,5		764,3

Markkinakorkojen nousu yhdellä prosenttiyksiköllä vaikuttaisi laskennallisesti tilinpäätöshetkellä 31.12.2016 Stockmannin tulokseen verojen jälkeen enintään -3,3 miljoonaa euroa (2015: -3,5 miljoonaa euroa). Yhden prosenttiyksikön markkinakorkojen laskulla olisi erittäin vähäinen vaikutus Stockmannin tulokseen verojen jälkeen, sillä monet markkinakorot ovat jo nyt negatiivisia eikä Stockmann hyödy negatiivisista koroista. Konsernilla ei tilinpäätöshetkellä ollut suoraan omaan pääomaan kirjattavia eriä.

### Sähkön hintariski

Lindex käyttää sähköjohdannaisia pienentääkseen tuleviin sähköhankintoihinsa liittyvää hintariskiä. Lindexin rahoituspolitiikan mukaan tulevien sähköhankintojen suojausaste on enintään 100 % seuraavan kolmen vuoden aikana. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2016 sähkön markkinahinnan 10 prosenttiyksikön muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta Stockmannin tulokseen tai omaan pääomaan verojen jälkeen.

### Likviditeetti- ja maksuvalmiusriski

Maksuvalmiusriski tarkoittaa yrityksen riskiä joutua maksukyvyttömäksi likvidien varojen riittämättömyyden tai rahoituksen hankkimisvaikeuksien seurauksena. Rahoitusriskin minimoimiseksi konsernin lähivuosien rahoitustarpeet on katettu pitkäaikaisilla luottolimiiteillä. Lisäksi Stockmannilla on oltava riittävän suuri maksuvaranto. Stockmannin maksuvarannon tulee olla vähintään keskimääräisesti kuukauden liiketoiminnan kassastamaksuja vastaava määrä. Maksuvarantoon lasketaan kassavarat sekä käyttämättömät sitovat ja ei-sitovat rahoitusresurssit.

Vuoden lopussa Stockmannilla oli rahoituslimiittejä yhteensä 1 441 miljoonaa edestä, joista käytössä oli 762 miljoonaa euroa. Sitovia rahoituslimiittejä oli yhteensä 820 miljoonaa, joista 525 miljoonaa oli käytössä. Lisäksi konsernilla on mahdollisuus saada

työeläkevakuutusyhtiöltä vakuutta vastaan enintään 181 miljoonaa sitova rahoituslimiitti. Stockmannin pitkäaikaiset rahoituslimiitit koostuvat pääosin sitovista kahdenkeskisistä sopimuksista kuuden pankin kanssa. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2016 näiden limiittien yhteismäärä oli 670 miljoonaa euroa (summa muuttuu EUR/SEK-kurssikehityksen mukaan) ja ne erääntyvät helmikuussa 2019. Stockmannilla on myös Nasdaq Helsinkiin listattu 150 miljoonaa euron suuruinen joukkovelkakirjalaina, joka erääntyy vuonna 2018. Joulukuussa 2015 Stockmann laski liikkeelle 85 miljoonaa hybridilainan, jota käytettiin lyhytaikaisten velkojen maksuun. Hybridilainaa käsitellään IFRS-standardien mukaan laaditussa konsernitilinpäätöksessä yhtiön omana pääomana. Liitteestä 21 löytyy lisätietoja hybridilainasta. Lyhytaikainen rahoituslimiitti muodostuu 600 miljoonaa euron kotimaisesta yritystodistusohjelmasta sekä pankkien tililimiiteistä. Vuoden 2016 lopussa liikkeelle laskettujen yritystodistusten määrä oli 231 miljoonaa euroa.

Stockmannin lainat ovat vakuudettomia. Sitoviin kahdenkeskisiin rahoituslimiitteihin sisältyy omavaraisuusaste -kovenantti. Oman pääoman kovenanttiehtoa on vuoden 2015 aikana tarkennettu vastaamaan Venäjän tavarataloliiketoimintakaupan sekä kiinteistöjen käyvän arvon vaikutuksia. Lainasopimusten ehdot ovat tilikaudella täyttyneet.

**Rahat ja pankkisaamiset sekä käyttämättömät sitovat luottolimiittisopimukset**

milj. euroa	2016	2015
Rahat ja pankkisaamiset	20,2	19,1
Luottolimiitti, erääntyy 2017		
Luottolimiitti, erääntyy 2018		
Luottolimiitti, erääntyy 2019	295,0	300,0
Luottolimiitti, erääntyy 2020		
Luottolimiitti, erääntyy 2021 +		
Muut rahoituslimiitit	1,5	1,7
<b>Yhteensä</b>	<b>316,7</b>	<b>320,8</b>

**Rahoitusvelkojen sopimuksiin perustuvat kassavirrat, jotka sisältävät rahoituskulut, olivat 31.12.2016 seuraavat:**

milj. euroa	Tasearvo	2017	2018	2019	2020	2021+	Yhteensä
Joukkovelkakirjalainat	149,7	-5,1	-155,1				-160,1
Lainat rahoituslaitoksilta	373,7	-11,8	-10,7	-376,5			-399,0
Muut korolliset velat	238,3	-237,2	-0,2	-1,9			-239,3
Ostovelat ja muut velat	200,4	-200,4					-200,4
<b>Yhteensä</b>	<b>962,1</b>	<b>-454,4</b>	<b>-166,0</b>	<b>-378,4</b>			<b>-998,8</b>
Johdannaiset							
Valuuttajohdannaiset	2,8						
saamiset		177,3					177,3
velat		-179,9					-179,9
Sähköjohdannaiset	0,2						
nettokassavirta		-0,1	-0,1	0,0			-0,2
<b>Yhteensä</b>	<b>3,0</b>	<b>-2,7</b>	<b>-0,1</b>	<b>0,0</b>			<b>-2,8</b>

**Rahoitusvelkojen sopimuksiin perustuvat kassavirrat, jotka sisältävät rahoituskulut, olivat 31.12.2015 seuraavat:**

milj. euroa	Tasearvo	2016	2017	2018	2019	2020+	Yhteensä
Joukkovelkakirjalainat	149,5	-5,1	-5,0	-155,0			-165,2
Lainat rahoituslaitoksilta	382,5	-7,4	-6,4	-6,4	-385,3		-405,5
Rahoitusleasingvelat	0,1	-0,1					-0,1
Muut korolliset velat	251,3	-250,1	-3,0				-253,1
Ostovelat ja muut velat	201,6	-201,6					-201,6
<b>Yhteensä</b>	<b>985,0</b>	<b>-464,3</b>	<b>-14,4</b>	<b>-161,4</b>	<b>-385,3</b>		<b>-1 025,5</b>
Johdannaiset							
Valuuttajohdannaiset	5,6						
saamiset		365,1					365,1
velat		-370,6					-370,6
Sähköjohdannaiset	0,5						
nettokassavirta		-0,2	-0,2	-0,1			-0,5
<b>Yhteensä</b>	<b>6,1</b>	<b>-5,7</b>	<b>-0,2</b>	<b>-0,1</b>			<b>-6,0</b>

## Luotto- ja vastapuoliriski

Myyntisaamiset sekä sijoituksiin ja johdannaissopimuksiin perustuvat saamiset altistavat konsernin luottoriskille. Sijoituksiin ja johdannaissopimuksiin liittyvää vastapuoliriskiä hallitaan hallituksen hyväksymien vastapuolilimiittien avulla. Johdannaissopimuksia tehdään vain vakavaraisiksi ja luottokelpoisuudeltaan hyväksi arvioitujen vastapuolten kanssa. Kassavarojen sijoituksia

tehdään rahoitusinstrumentteihin, joiden arvioidaan olevan likvidejä ja joihin liittyvän riskin katsotaan olevan alhainen. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2016 konsernin likvidit varat koostuivat pääasiassa pankeissa olevista talletuksista, joiden maturiteetti on erittäin lyhyt. Konsernilla ei ole merkittävää kaupallisiin myyntisaataviin liittyvää luottoriskiä, koska saatavakannat koostuvat suuresta määrästä pieniä saatavia ja asiakkaat ovat pääosin yksityishenkilöitä, joiden luottokelpoisuus on tarkistettu.

## Myyntisaamisten ikäanalyysi

Milj. euroa	2016	2015
Erääntymättömät myyntisaamiset	14,3	14,9
1–30 päivää erääntyneet myyntisaamiset	0,8	1,7
31–60 päivää erääntyneet myyntisaamiset	0,1	0,6
61–90 päivää erääntyneet myyntisaamiset	0,1	0,2
91–120 päivää erääntyneet myyntisaamiset	0,0	0,4
Yli 120 päivää erääntyneet myyntisaamiset	0,6	0,4
<b>Yhteensä</b>	<b>15,9</b>	<b>18,3</b>

Myyntisaamisten kirjanpitoarvo vastaa niihin liittyvän luottoriskin enimmäismäärää. Myyntisaamisista on vuonna 2016 kirjattu arvonalentumista 0,2 milj. euroa (2015: 0,3 miljoonaa euroa), joka kohdistui pääosin yli 120 päivää erääntyneisiin myyntisaamisiin. Kokemuksen perusteella Stockmann arvioi, että erääntymättömiin myyntisaamisiin ei ole tarvetta tehdä arvonalentumista.

## Pääomarakenteen hallinta

Konsernin tavoitteena pääomarakenteen hallinnassa on tehokas pääomarakenne, joka varmistaa konsernin toimintaedellytykset pääomamarkkinoilla kaikissa olosuhteissa toimialan volatilisuudesta riippumatta. Vaikka konsernilla ei ole luottolaitoksen antamaa julkista luottoluokitusta, konsernin tavoitteena on ylläpitää samantapainen pääomarakenne kuin muilla hyvän luottoluokituksen omaavilla vähittäiskauppaa harjoittavilla yhtiöillä. Konserni seuraa pääomarakenteensa kehitystä oman pääoman osuudella kokonaispääomasta (equity ratio). Lindex-konsernin hankinnan jälkeen on Stockmann-konsernilla ollut merkittävästi Ruotsin kruunumääräisiä varoja, jotka konserni on suojannut kruunumääräisellä ulkoisella lainalla ja/tai termiineillä. Ruotsin kruunun arvon vaihtelut ovat siten vaikuttaneet sekä varojen että velkojen määrään yhtä paljon. Strategisena tavoitteena on vähintään 40 prosentin omavaraisuusaste. Oman pääoman osuus kokonaispääomasta 31.12.2016 oli 48,3 % (46,1 % 31.12.2015).

## 33. Tilinpäätöspäivän jälkeiset

### tapahtumat

Stockmannin tavaratalo Oulussa suljettiin tammikuun 2017 lopussa. Päätös sulkemisesta tehtiin keväällä 2015.

**Stockmann Oyj Abp**  
**Tuloslaskelma, FAS**

	Liitetieto	1.1.-31.12.2016 euroa	% Lv	1.1.-31.12.2015 euroa	% Lv
<b>LIKEVAIHTO</b>	2	<b>565 283 461,51</b>	100,0	663 795 931,55	100,0
Liiketoiminnan muut tuotot	3	<b>12 138 109,64</b>	2,1	26 529 359,39	4,0
<b>Materiaalit ja palvelut</b>					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:					
Ostot tilikauden aikana		<b>-311 690 416,00</b>		-365 838 601,19	
Varastojen muutos, lisäys (+), vähennys (-)		<b>-11 243 825,25</b>		-27 516 467,41	
<b>Materiaalit ja palvelut yhteensä</b>		<b>-322 934 241,25</b>	57,1	-393 355 068,60	59,3
Henkilöstökulut	4	<b>-127 499 064,51</b>	22,6	-151 984 368,34	22,9
Poistot ja arvonalentumiset	5	<b>-26 604 502,85</b>	4,7	-32 205 695,51	4,9
Liiketoiminnan muut kulut	6	<b>-138 566 762,42</b>	24,5	-232 654 789,61	35,0
		<b>-615 604 571,03</b>	108,9	-810 199 922,06	122,1
<b>LIKEVOITTO (-TAPPIO)</b>		<b>-38 182 999,88</b>	-6,8	-119 874 631,12	-18,1
Rahoitustuotot ja -kulut	7	<b>-11 664 854,17</b>	-2,1	9 071 172,50	1,4
<b>VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA</b>		<b>-49 847 854,05</b>	-8,8	-110 803 458,62	-16,7
Tilinpäätössiirrot	8	<b>46 295 442,79</b>	8,2	-1 652 178,35	-0,2
<b>Tuloverot</b>					
Edellisiltä tilikausilta				-10 166 574,75	
<b>Tuloverot yhteensä</b>				-10 166 574,75	-1,5
<b>TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)</b>		<b>-3 552 411,26</b>	-0,6	-122 622 211,72	-18,5



**Stockmann Oyj Abp**  
**Tase, FAS**

VASTAAVAA	Liitetieto	31.12.2016 euroa	31.12.2015 euroa
<b>PYSYVÄT VASTAAVAT</b>			
<b>Aineettomat hyödykkeet</b>	9		
Aineettomat oikeudet		36 164 460,04	40 689 785,77
Muut pitkävaikutteiset menot		499 114,06	573 533,82
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		3 674 281,49	1 814 860,05
<b>Aineettomat hyödykkeet yhteensä</b>		<b>40 337 855,59</b>	<b>43 078 179,64</b>
<b>Aineelliset hyödykkeet</b>	10		
Maa- ja vesialueet		13 435 033,59	13 435 033,59
Rakennukset ja rakennelmat		284 548 889,29	287 643 705,95
Koneet ja kalusto		39 323 077,80	16 328 920,19
Vuokratilojen muutos- ja perusparannusmenot		5 232 294,16	3 806 379,91
Muut aineelliset hyödykkeet		54 769,84	54 769,84
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		8 360 232,35	28 991 864,21
<b>Aineelliset hyödykkeet yhteensä</b>		<b>350 954 297,03</b>	<b>350 260 673,69</b>
<b>Sijoitukset</b>	11		
Osuudet saman konsernin yrityksissä		176 392 674,58	177 278 536,39
Muut osakkeet ja osuudet		8 028 858,74	10 458 905,98
<b>Sijoitukset yhteensä</b>		<b>184 421 533,32</b>	<b>187 737 442,37</b>
<b>PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ</b>		<b>575 713 685,94</b>	<b>581 076 295,70</b>
<b>VAIHTUVAT VASTAAVAT</b>			
<b>Vaihto-omaisuus</b>			
Aineet ja tarvikkeet		62 721 488,21	73 965 313,46
<b>Vaihto-omaisuus yhteensä</b>		<b>62 721 488,21</b>	<b>73 965 313,46</b>
<b>Pitkäaikaiset saamiset</b>			
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä		874 705 095,85	888 961 460,33
Lainasaamiset muilta		5 167 362,43	7 000 000,00
<b>Pitkäaikaiset saamiset yhteensä</b>		<b>879 872 458,28</b>	<b>895 961 460,33</b>
<b>Lyhytaikaiset saamiset</b>	12		
Myyntisaamiset		9 750 876,97	17 453 252,43
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		6 495 635,85	18 549 808,56
Muut saamiset		33 195,16	33 553,13
Siirtosaamiset		16 849 922,20	13 352 984,08
<b>Lyhytaikaiset saamiset yhteensä</b>		<b>33 129 630,18</b>	<b>49 389 598,20</b>
<b>Rahat ja pankkisaamiset</b>	13	<b>6 667 278,60</b>	<b>5 629 233,68</b>
<b>VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ</b>		<b>982 390 855,27</b>	<b>1 024 945 605,67</b>
<b>VASTAAVAA YHTEENSÄ</b>		<b>1 558 104 541,21</b>	<b>1 606 021 901,37</b>

**Stockmann Oyj Abp**  
**Tase, FAS**

VASTATTAVAA	Liitetieto	31.12.2016 euroa	31.12.2015 euroa
<b>OMA PÄÄOMA</b>	14-15		
Osakepääoma		144 097 366,00	144 097 366,00
Ylikurssirahasto		186 346 445,72	186 346 445,72
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		255 735 789,28	255 735 789,28
Muut rahastot		43 728 921,17	43 728 921,17
Edellisten tilikausien voitto (tappio)		-231 252 806,84	-108 630 595,12
Tilikauden voitto (tappio)		-3 552 411,26	-122 622 211,72
<b>OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ</b>		<b>395 103 304,07</b>	<b>398 655 715,33</b>
<b>TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ</b>	16	<b>94 914 135,56</b>	<b>130 669 578,35</b>
<b>PAKOLLISET VARAUKSET</b>	17	<b>7 133 732,04</b>	<b>22 034 325,18</b>
<b>VIERAS PÄÄOMA</b>			
<b>Pitkäaikainen vieras pääoma</b>			
Hybridilaina		85 000 000,00	85 000 000,00
Joukkovelkakirjalainat		150 000 000,00	150 000 000,00
Lainat rahoituslaitoksilta		374 696 414,56	384 300 016,40
Velat saman konsernin yrityksille		102 321 803,58	64 424 772,16
<b>Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä</b>		<b>712 018 218,14</b>	<b>683 724 788,56</b>
<b>Lyhytaikainen vieras pääoma</b>	18-19		
Lainat rahoituslaitoksilta		1 251 417,14	
Saadut ennakot		818 533,16	541 383,04
Ostovelat		33 548 030,44	35 299 522,11
Velat saman konsernin yrityksille		2 771 130,72	1 907 277,47
Muut velat		249 717 580,68	269 581 663,85
Siirtovelat		60 828 459,26	63 607 647,48
<b>Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä</b>		<b>348 935 151,40</b>	<b>370 937 493,95</b>
<b>VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ</b>		<b>1 060 953 369,54</b>	<b>1 054 662 282,51</b>
<b>VASTATTAVAA YHTEENSÄ</b>		<b>1 558 104 541,21</b>	<b>1 606 021 901,37</b>

Stockmann Oyj Abp  
Rahoituslaskelma

	2016 euroa	2015 euroa
<b>LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA</b>		
Tilikauden voitto (tappio)	-3 552 411,26	-122 622 211,72
<b>Oikaisut:</b>		
Suunnitelman mukaiset poistot	25 658 793,70	27 117 127,54
Pysyvien vastaavien arvonalentumiset	945 709,15	5 088 567,97
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-9 482 493,98	57 665 321,12
Rahoitustuotot ja -kulut	11 664 854,17	-9 071 172,50
Tilinpäätössiirrot	-46 295 442,79	1 652 178,35
Tuloverot		10 166 574,75
<b>Käyttöpääoman muutos:</b>		
Lyhytaikaisten liikesaamisten lisäys (-) / vähennys (+)	-589 110,84	-5 725 766,84
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) / vähennys (+)	4 941 645,15	27 516 467,41
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	-19 956 527,80	-13 813 306,74
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-16 335 736,24	-20 973 530,61
Saadut korot liiketoiminnasta	758 163,69	654 973,84
Maksetut välittömät verot		142 531,34
<b>LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA</b>	<b>-52 242 557,05</b>	<b>-42 202 246,09</b>
<b>INVESTOINTIEN RAHAVIRTA</b>		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-23 683 595,44	-29 599 172,10
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	2 780 971,15	403 000,00
Sijoitukset tytäryhtiöihin	2 500,00	-273 513,33
Myydyt tytäryhtiöosakkeet	788 860,83	
Luovutustulot muista sijoituksista	824 699,00	
Saadut osingot investoinneista	102 788,30	25 566 606,25
<b>INVESTOINTIEN RAHAVIRTA</b>	<b>-19 183 776,16</b>	<b>-3 903 079,18</b>
<b>RAHOITUKSEN RAHAVIRTA</b>		
Lainasaamisten lisäys (-)/vähennys (+)	18 133 006,70	3 312 968,05
Lyhytaikaisten lainojen nostot (+)/ takaisinmaksut (-)	-13 403 895,75	-48 414 506,24
Pitkäaikaisten lainojen nostot	230 337 180,12	262 839 809,96
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-162 601 912,94	-175 615 420,33
<b>RAHOITUKSEN RAHAVIRTA</b>	<b>72 464 378,13</b>	<b>42 122 851,44</b>
Rahavarojen muutos, lisäys (+) / vähennys (-)	1 038 044,92	-3 982 473,83
<b>Rahavarat tilikauden alussa</b>	<b>5 629 233,68</b>	<b>9 611 707,51</b>
<b>Rahavarat tilikauden lopussa</b>	<b>6 667 278,60</b>	<b>5 629 233,68</b>

# Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

## 1. Laatimisperiaatteet

### Ulkomaanrahan määräiset tapahtumat

Ulkomaanrahan määräiset tapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin.

Rahoituksen kurssivoitot ja kurssitappiot on kirjattu nettomääräisinä muihin rahoitustuottoihin tai muihin rahoituskuluihin.

### Liikevaihto

Liikevaihtoa laskettaessa myyntituotoista on vähennetty välilliset verot, myönnetyt alennukset ja valuuttakurssierot.

### Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muina tuottoina esitetään liiketoimintaan liittyvien pysyvien vastaavien myyntivoitot, liiketoimintojen myynnistä saadut korvaukset sekä palveluveloitukset tytäryhtiöiltä.

### Tuloverot

Tuloslaskelmaan on välittöminä veroina kirjattu tilikauden tulosta vastaavat verot sekä aikaisemmilta tilikausilta maksuunpannut tai palautetut verot. Laskennallisia veroja ei sisällytetä emoyhtiön tuloslaskelmaan ja taseeseen.

### Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet on arvostettu alkuperäiseen hankintamenuon, josta on vähennetty suunnitelman mukaiset poistot. Tasearvoihin sisältyy lisäksi maa-alueiden ja rakennusten arvonorotuksia. Arvonorotukset on tehty vuosien 1950 ja 1984 välisenä aikana, ja ne perustuvat kiinteistöarvioijien silloisiin arvioihin. Arvonorotuksista ei tehdä poistoja.

Suunnitelman mukaiset poistot perustuvat aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden alkuperäiseen hankintamenuon ja arvioituun taloudelliseen käyttöaikaan seuraavasti:

Aineettomat hyödykkeet	3-10 vuotta
Liikearvo	5 vuotta
Vuokratilojen muutos- ja peruseränmenot	5-10 vuotta
Rakennukset	20- 50 vuotta
Koneet ja kalusto	3-10 vuotta

### Pysyvien vastaavien sijoitukset

Yhtiön pysyvien vastaavien sijoitukset on arvostettu hankintahintaan tai, mikäli niiden käypä arvo on pysyvästi alentunut, tähän alempaan arvoon.

### Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenuon tai sitä alemman jälleenhankintahinnan tai todennäköisen luovutushinnan mukaiseen alimpaan arvoon. Vaihto-omaisuuden arvo on määritelty painotetun keskihankintahinnan menetelmää käyttäen ja se sisältää kaikki hankinnasta aiheutuneet muuttuvat menot.

### Johdannaisinstrumentit

Valuuttariskien suojaamiseksi tehdyt johdannaisinstrumentit on arvostettu käypään arvoon. Johdannaisinstrumentteihin liittyvät kurssi- ja korkoerot on jaksotettu suoriteperiaatteen mukaisesti rahoitustuotoiksi ja -kuluiksi.

### Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Edellisen tilikauden tuloslaskelman jaottelua on muutettu vastaamaan kuluneen tilikauden jaottelua koskien liiketoiminnan muiden tuottojen esittämistä. Edellisellä tilikaudella erään liiketoiminnan muut tuotot kuuluneet perintäpalkkiot sekä palveluveloitusten konsernin ulkopuolisilta tahoilta on siirretty vertailutuloslaskelmassa erään liikevaihtoon.

## 2. Liikevaihto toimialoitain

euroa	2016	2015
Retail	548 740 114,82	651 973 743,34
Real Estate	16 543 346,69	11 822 188,21
<b>Yhteensä</b>	<b>565 283 461,51</b>	<b>663 795 931,55</b>

## 3. Liiketoiminnan muut tuotot

euroa	2016	2015
Konserniyrityksiltä laskutetut palvelut	11 455 445,00	26 311 997,71
Muut luovutusvoitot	653 689,94	179 293,26
Liiketoiminnan muut tuotot	28 974,70	38 068,42
<b>Yhteensä</b>	<b>12 138 109,64</b>	<b>26 529 359,39</b>

## 4. Henkilöstökulut

euroa	2016	2015
Toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa palkat ja palkkiot	1 235 590,00	430 516,00
Hallituksen jäsenten palkat ja palkkiot	422 000,00	421 900,00
Muun henkilökunnan palkat	97 970 026,98	118 445 567,85
Sairasajan palkat	3 256 872,91	3 935 751,47
Eläkekulut	17 551 787,43	21 629 834,44
Muut henkilösivukulut	7 062 787,19	7 120 798,58
<b>Yhteensä</b>	<b>127 499 064,51</b>	<b>151 984 368,34</b>

Henkilöstö keskimäärin

3 314

4 497

## Johdon eläkesitoumukset

Toimitusjohtaja Lauri Veijalaisen eläkeikä määräytyy Suomen eläkelainsäädännön mukaisesti. Eläke kertyy työntekijäin eläkelain mukaisesti.

Johtoryhmän jäsenten eläkeikä on kunkin johtajasopimuksesta riippuen 63 tai 65 vuotta. Kahdella johtoryhmän jäsenellä oli vuoden 2016 lopussa yhtiön ottama erillinen maksuperusteinen eläkevakuutus. Eläkevakuutusten kustannukset vuonna 2016 olivat 59.732 euroa (2015: 83 670 euroa).

## 5. Poistot ja arvonalentumiset

euroa	2016	2015
Aineettomat oikeudet	9 000 839,49	14 923 654,18
Liikearvo		215 635,02
Vuokratilojen muutos- ja perusparannusmenot	1 221 003,26	1 467 921,38
Rakennukset ja rakennelmat	9 422 289,26	9 202 857,13
Koneet ja kalusto	6 960 370,84	6 395 627,80
<b>Yhteensä</b>	<b>26 604 502,85</b>	<b>32 205 695,51</b>

## 6. Liiketoiminnan muut kulut

euroa	2016	2015
Liikepaikkakulut	71 425 299,29	70 216 701,96
Markkinointikulut	24 752 120,49	28 169 710,03
IT- ja tietoliikennekulut	16 755 979,07	16 327 864,06
Tavarankäsittelykulut	13 843 553,73	15 415 902,02
Vapaaehtoiset henkilösivukulut	1 744 350,36	1 358 688,00
Luottotappiot	-2 386 984,12	51 351 912,94
Työvoiman vuokrauskulut	8 201 198,86	2 419 783,34
Muut kulut	4 231 244,74	47 394 227,26
<b>Yhteensä</b>	<b>138 566 762,42</b>	<b>232 654 789,61</b>

**Tilintarkastajien palkkiot**

euroa	2016	2015
Tilintarkastus	125 000,00	130 000,00
Veroneuvonta	144 305,10	338 000,00
Kirjalliset todistukset ja lausunnot		6 500,00
Muut neuvontapalvelut	58 900,00	264 500,00
<b>Yhteensä</b>	<b>328 205,10</b>	<b>739 000,00</b>

**7. Rahoitustuotot ja -kulut**

euroa	2016	2015
Osingot saman konsernin yrityksiltä		17 137 167,42
Muut osinkotuotot	102 788,30	89 598,10
Korkotuotot saman konsernin yrityksiltä	24 333 170,47	24 297 812,91
Korkotuotot konsernin ulkopuolisilta	518 385,36	521 155,26
Korkokulut saman konsernin yrityksille	-2 416 402,10	-637 200,62
Korko- ja muut rahoituskulut konsernin ulkopuolisille	-24 502 060,49	-21 891 897,68
Lainasaamisten ja sijoitusten arvonalentumiset	-7 241 944,22	-6 404 118,86
Kurssivoitot ja -tappiot (netto)	-2 458 791,49	-4 041 344,03
<b>Yhteensä</b>	<b>-11 664 854,17</b>	<b>9 071 172,50</b>

**8. Tilinpäätössiirrot**

euroa	2016	2015
Suunnitelman mukaisten ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus	35 755 442,79	-1 652 178,35
Saadut konserniavustukset	10 540 000,00	
<b>Yhteensä</b>	<b>46 295 442,79</b>	<b>-1 652 178,35</b>

**Pysyvät vastaavat****9. Aineettomat hyödykkeet****Aineettomat oikeudet**

euroa	2016	2015
Hankintameno 1.1.	63 395 460,06	66 825 018,47
Lisäykset	215 557,17	174 775,78
Siirrot erien välillä	4 262 024,47	4 572 096,36
Vähennykset	-11 464 768,59	-8 176 430,55
Hankintameno 31.12.	56 408 273,11	63 395 460,06
Kertyneet poistot 1.1.	22 705 674,29	15 652 281,77
Vähennysten poistot	-11 462 700,71	-7 870 261,66
Tilikauden poisto	9 000 839,49	14 923 654,18
Kertyneet poistot 31.12.	20 243 813,07	22 705 674,29
<b>Kirjanpitoarvo 31.12.</b>	<b>36 164 460,04</b>	<b>40 689 785,77</b>

**Liikearvo**

euroa	2016	2015
Hankintameno 1.1. ja 31.12.		2 156 350,22
Kertyneet poistot 1.1.		1 940 715,20
Tilikauden poisto		215 635,02
Kertyneet poistot 31.12.		2 156 350,22
<b>Kirjanpitoarvo 31.12.</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>

**Muut pitkävaikutteiset menot**

euroa	2016	2015
Hankintameno 1.1. ja 31.12.	716 422,36	716 422,36
Kertyneet poistot 1.1.	142 888,54	71 246,29
Tilikauden poisto	74 419,76	71 642,25
Kertyneet poistot 31.12.	217 308,30	142 888,54
Kirjanpitoarvo 31.12.	499 114,06	573 533,82

**Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat**

euroa	2016	2015
Hankintameno 1.1.	1 814 860,05	3 253 887,12
Lisäykset	6 227 041,91	3 133 069,29
Siirrot erien välillä	-4 262 024,47	-4 572 096,36
Vähennykset	-105 596,00	
Hankintameno 31.12.	3 674 281,49	1 814 860,05
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 674 281,49	1 814 860,05

<b>Aineettomat hyödykkeet yhteensä</b>	<b>40 337 855,59</b>	<b>43 078 179,64</b>
--	----------------------	----------------------

**10. Aineelliset hyödykkeet****Maa- ja vesialueet**

euroa	2016	2015
Hankintameno 1.1.	7 536 683,01	7 608 174,20
Vähennykset		-71 491,19
Hankintameno 31.12.	7 536 683,01	7 536 683,01
Arvonkorotukset 1.1. ja 31.12.	5 898 350,58	5 898 350,58
Kirjanpitoarvo 31.12.	13 435 033,59	13 435 033,59

**Rakennukset ja rakennelmat**

euroa	2016	2015
Hankintameno 1.1.	352 955 744,26	354 376 688,25
Lisäykset	-10 391,22	231 200,00
Siirrot erien välillä	7 751 883,97	1 343 341,42
Vähennykset	-3 218 331,90	-2 995 485,41
Hankintameno 31.12.	357 478 905,11	352 955 744,26
Kertyneet poistot 1.1.	91 842 747,91	85 483 160,74
Vähennysten kertyneet poistot	-1 804 311,75	-2 843 269,86
Tilikauden poisto	9 422 289,26	9 202 857,03
Kertyneet poistot 31.12.	99 460 725,42	91 842 747,91
Arvonkorotukset 1.1. ja 31.12.	26 530 709,60	26 530 709,60
Kirjanpitoarvo 31.12.	284 548 889,29	287 643 705,95

**Koneet ja kalusto**

euroa	2016	2015
Hankintameno 1.1.	31 003 186,16	27 609 946,59
Lisäykset	248 430,63	879 079,59
Siirrot erien välillä	29 935 116,59	6 471 383,10
Vähennykset	-7 078 913,62	-3 957 223,12
Hankintameno 31.12.	54 107 819,76	31 003 186,16
Kertyneet poistot 1.1.	14 674 265,97	12 235 861,29
Vähennysten kertyneet poistot	-6 849 894,85	-3 957 223,12
Tilikauden poisto	6 960 370,84	6 395 627,80
Kertyneet poistot 31.12.	14 784 741,96	14 674 265,97
Kirjanpitoarvo 31.12.	39 323 077,80	16 328 920,19

**Vuokratilojen muutos- ja perusparannusmenot**

euroa	2016	2015
Hankintameno 1.1.	6 952 930,38	10 231 253,78
Lisäykset	358 116,50	
Siirrot erien välillä	2 214 381,20	1 551 244,93
Vähennykset	-3 088 612,05	-4 829 568,33
Hankintameno 31.12.	6 436 816,03	6 952 930,38
Kertyneet poistot 1.1.	3 146 550,47	6 570 671,34
Vähennysten kertyneet poistot	-3 088 612,05	-4 820 400,01
Tilikauden poisto	1 146 583,45	1 396 279,14
Kertyneet poistot 31.12.	1 204 521,87	3 146 550,47
Kirjanpitoarvo 31.12.	5 232 294,16	3 806 379,91

**Muut aineelliset hyödykkeet**

euroa	2016	2015
Hankintameno 1.1.	54 769,84	55 055,76
Vähennykset		-285,92
Hankintameno 31.12.	54 769,84	54 769,84
Kirjanpitoarvo 31.12.	54 769,84	54 769,84

**Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat**

euroa	2016	2015
Hankintameno 1.1.	28 991 864,21	12 861 163,19
Lisäykset	19 657 830,86	25 497 834,97
Siirrot erien välillä	-39 901 381,76	-9 365 969,45
Vähennykset	-388 080,96	-1 164,50
Hankintameno 31.12.	8 360 232,35	28 991 864,21
Kirjanpitoarvo 31.12.	8 360 232,35	28 991 864,21

**Aineelliset hyödykkeet yhteensä** 350 954 297,03 350 260 673,69

**Tasearvoihin sisältyvät arvonorotukset**

euroa	2016	2015
Tontit ja maa-alueet	5 898 350,58	5 898 350,58
Rakennukset	26 530 709,60	26 530 709,60
Yhteensä	32 429 060,18	32 429 060,18

Kiinteistöjen arvonorotukset on tehty vuosien 1950 ja 1984 välisenä aikana ja ne perustuvat kiinteistöarvioijien silloisiin arvioihin.

**11. Sijoitukset****Osuudet saman konsernin yrityksissä**

euroa	2016	2015
Hankintameno 1.1.	177 278 536,39	177 005 023,06
Lisäykset		6 677 598,55
Vähennykset	-885 861,81	
Arvonalentumiset *		-6 404 085,22
Kirjanpitoarvo 31.12.	176 392 674,58	177 278 536,39

\* 2015: Venäjän ja Seppälän liiketoimintoihin tehdyt arvonalentumiset



**Muut osakkeet ja osuudet**

euroa	2016	2015
Hankintameno 1.1.	10 458 905,98	10 458 939,61
Vähennykset	-188 103,02	-33,63
Arvonalentumiset	-2 241 944,22	
Kirjanpitoarvo 31.12.	8 028 858,74	10 458 905,98
<b>Sijoitukset yhteensä</b>	<b>184 421 533,32</b>	<b>187 737 442,37</b>

**12. Lyhytaikaiset saamiset****Myyntisaamiset**

euroa	2016	2015
Korolliset myyntisaamiset	1 571 551,44	9 014 989,90
Korottomat myyntisaamiset	8 179 325,53	8 438 262,53
Yhteensä	9 750 876,97	17 453 252,43

**Lyhytaikaiset saamiset saman konsernin yrityksiltä**

euroa	2016	2015
Konserniavustussaamiset	3 980 000,00	
Myyntisaamiset	2 373 137,29	1 169 463,88
Osinkosaamiset		17 137 167,42
Siirtosaamiset	82 498,56	243 177,26
Muut lyhytaikaiset saamiset	60 000,00	
Yhteensä	6 495 635,85	18 549 808,56

**Lyhytaikaiset siirtosaamiset**

euroa	2016	2015
Johdannaissaamiset	4 636 099,71	55 019,25
Jaksotetut henkilösivukulut	3 798 405,63	2 641 806,50
Saaminen luottokorttiyhteistyöstä	1 960 448,71	2 004 093,99
Jaksotetut lainanjärjestelykulut	1 782 585,64	3 087 512,96
Jaksotetut ICT-kulut	1 769 591,12	1 914 261,63
Saamiset tavarantoimittajilta	1 065 035,98	902 182,19
Jaksotetut vuokra- ja leasingkulut	819 774,70	1 647 958,93
Vero- ja tullisaamiset	412 826,75	319 343,99
Muut siirtosaamiset	605 153,96	780 804,64
Yhteensä	16 849 922,20	13 352 984,08

**13. Rahat ja pankkisaamiset**

Rahat ja pankkisaamiset sisältävät pankkitalletuksia ja käteisvaroja.

## 14. Oman pääoman muutokset

## Osakepääoma

euroa	2016	2015
A-osakkeet 1.1.	61 106 432,00	61 191 530,00
Muunto B-osakkeiksi	-44 696,00	-85 098,00
A-osakkeet 31.12.	61 061 736,00	61 106 432,00
B-osakkeet 1.1.	82 990 934,00	82 905 836,00
Muunto A-osakkeista	44 696,00	85 098,00
B-osakkeet 31.12.	83 035 630,00	82 990 934,00
Osakepääoma yhteensä	144 097 366,00	144 097 366,00
Ylikurssirahasto 1.1. ja 31.12.	186 346 445,72	186 346 445,72
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1. ja 31.12.	255 735 789,28	255 735 789,28
Muut rahastot 1.1. ja 31.12.	43 728 921,17	43 728 921,17
Edellisten tilikausien voitto/tappio 1.1. ja 31.12.	-231 252 806,84	-108 630 595,12
Tilikauden voitto/tappio	-3 552 411,26	-122 622 211,72
Oma pääoma yhteensä	395 103 304,07	398 655 715,33

## Laskelma voitonjakokelpoisista varoista 31.12.

euroa	2016	2015
Rahastot	299 464 710,45	299 464 710,45
Voitto/tappio edellisiltä tilikausilta	-231 252 806,84	-108 630 595,12
Tilikauden voitto/tappio	-3 552 411,26	-122 622 211,72
Yhteensä	64 659 492,35	68 211 903,61

## 15. Emoyhtiön osakkeet

	kpl	kpl
Nimellisarvo 2,00 euroa		
A-osakkeita (à 10 ääntä)	30 530 868	30 553 216
B-osakkeita (à 1 ääni)	41 517 815	41 495 467
Yhteensä	72 048 683	72 048 683

## 16. Tilinpäätössiirtojen kertymä

Tilinpäätössiirtojen kertymä yhtiössä muodostuu kertyneestä poistoerosta.

## 17. Pakolliset varaukset

## Muut pakolliset varaukset

euroa	2016	2015
Suljettavien myymälöiden vuokravastuut ja lopetuskustannukset	4 472 616,04	6 416 256,78
Liiketoiminnan uudelleenjärjestelyjen kustannukset	2 661 116,00	15 450 000,00
Henkilöstökulut		168 068,40
Yhteensä	7 133 732,04	22 034 325,18

## 18. Lyhytaikainen vieras pääoma

euroa	2016	2015
Korolliset velat	232 592 075,12	245 995 970,87
Korottomat velat	116 343 076,28	124 941 523,08
Yhteensä	348 935 151,40	370 937 493,95

## Lyhytaikaiset velat saman konsernin yrityksille

euroa	2016	2015
Ostovelat	269 834,18	568 128,50
Muut velat, korolliset	624 285,53	893 421,54
Muut velat, korottomat	339 776,56	445 727,43
Siirtovelat	1 537 234,45	
<b>Yhteensä</b>	<b>2 771 130,72</b>	<b>1 907 277,47</b>

## 19. Siirtovelkojen olennaiset erät

euroa	2016	2015
Jaksotetut henkilöstökulut	22 125 199,72	25 098 327,59
Jaksotetut korko- ja rahoituskulut	12 338 075,54	7 272 415,81
Tuloverovelka	10 850 991,78	10 326 326,25
Velat vaihto-omaisuusostoista	4 730 708,26	9 090 201,04
Johdannaisvelat	2 659 943,13	5 345 280,42
Velat investoinneista	2 151 280,00	
Jaksotetut liikepaikkakulut	1 887 389,00	3 224 674,00
Palautusvaraus	1 034 015,58	741 713,29
Muut siirtovelat	3 050 856,25	2 508 709,08
<b>Yhteensä</b>	<b>60 828 459,26</b>	<b>63 607 647,48</b>

## 20. Annetut vakuudet

## Omasta puolesta annetut vakuudet

euroa	2016	2015
	Vakuuden arvo	Vakuuden arvo
Kiinnitykset	1 681 800,00	1 681 800,00
Takaukset	300 000,00	550 000,00
<b>Omasta puolesta annetut vakuudet yhteensä</b>	<b>1 981 800,00</b>	<b>2 231 800,00</b>

## Muiden puolesta annetut vakuudet

euroa	2016	2015
Takaukset	6 164 419,01	481 825,00
<b>Yhteensä</b>	<b>6 164 419,01</b>	<b>481 825,00</b>

## Samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta annetut vakuudet

euroa	2016	2015
Vuokratakaukset	6 000 595,97	17 635 216,28
Muut takaukset	2 200 000,00	6 974 805,06
<b>Yhteensä</b>	<b>8 200 595,97</b>	<b>24 610 021,34</b>

## Annetut vakuudet yhteensä

euroa	2016	2015
Kiinnitykset	1 681 800,00	1 681 800,00
Takaukset	14 665 014,99	25 641 846,34
<b>Yhteensä</b>	<b>16 346 814,99</b>	<b>27 323 646,34</b>

## 21. Muut vastuut

## Leasingvastuut

euroa	2016	2015
<b>Yhteensä</b>	<b>1 236 091,65</b>	<b>1 377 720,09</b>

**Kiinteistöinvestoinnit**

Yhtiö on velvollinen tarkistamaan vuosia 2008-2016 valmistuneista kiinteistöinvestoinneista tekemiään vähennyksiä, jos kiinteistön arvonlisäverovelvollinen käyttö vähenee tarkistuskauden aikana. Viimeinen tarkistusvuosi on 2026. Vastuun enimmäismäärä on 15,350.797 euroa. Vuonna 2015 vastuun enimmäismäärä oli 17,648,489 euroa.

**Eläkevastuut**

Yhtiön eläkevastuut on vakuutettu ulkopuolisissa eläkevakuutusyhtiössä. Eläkevastuut on kokonaan katettu.

## 22. Osakkeet ja osuudet

## Konserniyritykset

	Osuus osakkeista %	Osuus äänivallasta %
<b>Emoyhtiön omistamat</b>		
Stockmann AS, Tallinna	100	100
SIA Stockmann, Riika	100	100
SIA Stockmann Centrs, Riika	63	63
Stockmann Security Services Oy Ab, Helsinki	100	100
Oy Suomen Pääomarahoitus - Finlands Kapitalfinans Ab, Helsinki	100	100
Stockmann Sverige AB, Tukholma	100	100
Oy Hullut Päivät-Galna Dagar Ab, Helsinki	100	100
SIA Seppala Latvia, Riika	100	100
UAB Seppala Lithuania, Vilna	100	100
	Osuus osakkeista %	Osuus äänivallasta %
<b>Tytäryhtiöiden omistamat</b>		
Oy Stockmann Russia Finance Ab, Helsinki	100	100
OOO Stockmann Stp Centre, Pietari	100	100
TOV Stockmann, Kiova	100	100
AB Lindex, Göteborg	100	100
<b>AB Lindexin omistamat tytäryhtiöt</b>		
Lindex Sverige AB, Göteborg	100	100
Lindex AS, Oslo	100	100
Lindex Oy, Helsinki	100	100
Lindex Oü Eesti, Tallinna	100	100
SIA Lindex Latvia, Riika	100	100
UAB Lindex Lithuania, Vilna	100	100
Lindex s.r.o, Praha	100	100
AB Espevik, Alingsås	100	100
Lindex H.K. Ltd, Hong Kong	99	99
Shanghai Lindex Consulting Company Ltd, Shanghai	100	100
Lindex Financial Services AB, Göteborg	100	100
Lindex India Private Ltd, New Delhi	100	100
It will fit AB, Göteborg	100	100
Lindex GmbH, Düsseldorf	100	100
Lindex Slovakia s.r.o., Bratislava	100	100
Lindex PL Sp.z.o.o., Varsova	100	100
Lindex UK Fashion Ltd, Lontoo	100	100
	Osuus osakkeista %	
<b>Yhteiset toiminnot</b>		
Kiinteistö Oy Tapiolan Säästötammi Fastighets Ab, Espoo	37,8	

Yhteisten toimintojen osakkeet esitetään konsernissa siten, että osakkeiden sijaan konsernin omistussuutta vastaava osuus yhteisten toimintojen varoista ja veloista yhdistellään konsernitaseeseen.

## Muut yritykset

	Osuus osakkeista %
<b>Emoyhtiön omistamat</b>	
Kiinteistö Oy Tapiolan Säästötammi Fastighets Ab, Espoo	37,8
Tuko Logistics Osuuskunta, Kerava	10,0
Muut osakkeet	n/a

# Hallituksen ehdotus jakokelpoisten varojen ja tilikauden tuloksen käytöstä

Emoyhtiön taseen 31.12.2016 mukaiset jakokelpoiset varat olivat 64,7 miljoonaa euroa.

Emoyhtiön taseen 31.12.2016 mukaan yhtiökokouksen käytettävissä olevat jakokelpoiset varat koostuvat:

sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	255 735 789,28
käyttörahassto	43 728 921,17
edellisten tilikausien voitto/tappio	-231 252 806,84
tilikauden tappio	<u>-3 552 411,26</u>
	<u>64 659 492,35</u>

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikauden 2016 tulos jätetään edellisten tilikausien voitto/tappio -tilille.

Helsingissä helmikuun 14. päivänä 2017

Hallituksen ja toimitusjohtajan toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset:

HALLITUS

Jukka Hienonen

Kaj-Gustaf Bergh

Torborg Chetkovich

Susanne Najafi

Leena Niemistö

Michael Rosenlew

Per Sjödel

Dag Wallgren

TOIMITUSJOHTAJA

Lauri Veijalainen

Suoritetusta tilinpäätöksen tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 20. helmikuuta 2017

Henrik Holmbom  
KHT

Marcus Tötterman  
KHT

# TILINTARKASTUS- KERTOMUS

Stockmann Oyj Abp:n yhtiökokoukselle

## TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUS

### Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Stockmann Oyj Abp:n (y-tunnus 0114162-2) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2016. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

### Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

### Olennaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

### Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessamme sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontroleja. Tähän on sisällynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

## TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

KUINKA KYSEISIÄ SEIKKOJA KÄSITELTIIN  
TILINTARKASTUKSESSA

## Liikearvon ja tavaramerkin arvostaminen (konsernitilinpäätöksen liitetiedot 1 ja 13)

- Vuoden 2016 lopussa liikearvon ja tavaramerkin kirjanpitoarvo konsernitaseessa oli yhteensä 831 milj. euroa. Tästä Fashion Chains -segmentille (Lindex) kohdistetun liikearvon sekä Lindex-tavaramerkin osuus oli yhteensä 806 milj. euroa, ja Retail-segmentille kohdistetun liikearvon osuus 25 milj. euroa.
- Johdon laatimat arvonalentumistestaukset rahavirtaa tuottavien yksiköiden osalta (Lindex ja Retail) perustuvat arvioihin käyttöarvosta.
- Arvonalentumistestausten taustalla olevien rahavirtaennusteiden keskeisten oletusten määrittäminen edellyttää johdon harkintaa muun muassa liikevaihdon kasvun, kannattavuuden kehityksen ja diskonttauskoron osalta. Testauksissa käytettäviin ennusteisiin liittyvästä arvionvaraisuudesta ja tasearvojen merkittävydestä johtuen liikearvon ja tavaramerkin arvostus on tarkastuksessa ollut keskeinen seikka.
- On olemassa riski, että rahavirtaa tuottavien yksiköiden suorituskyky ei ole linjassa alkuperäisten odotusten ja ennusteiden kanssa, minkä vuoksi liikearvon ja tavaramerkin kirjanpitoarvot voivat ylittää niiden kerrytettävissä olevan rahamäärän. Vuoden 2016 lopussa emoyhtiön osakekannan markkina-arvo alitti emoyhtiön omistajille kuuluvan konsernin oman pääoman kirjanpitoarvon.
- Arvioimme kohdistuiko liikearvoon ja tavaramerkkiin alaskirjaustarvetta KPMG:n arvonmäärittämysasiantuntijoiden avustuksella. Tarkastustoimenpiteemme ovat sisältäneet muun muassa:
  - arvonalentumistestauslaskelmien keskeisten oletusten asianmukaisuuden kyseenalaistaminen
  - arvonalentumistestauslaskelmien keskeisten oletusten kuten rahavirtaennusteiden, diskonttaus-korkojen ja kasvuennusteiden vertailu emoyhtiön hallituksen hyväksymiin viimeisimpiin budjetteihin, ulkopuolisista tietolähteistä saatuun markkina-informaatioon sekä Stockmannin omiin aiempien tilikausien toteumatietoihin
  - arvonalentumistestauslaskelmien aritmeettisen oikeellisuuden testaaminen
  - liikearvon ja tavaramerkin arvonalentumistestaukseen liittyvän liitetietoinformaation arviointi, mukaan lukien käytettyjen oletusten ja herkkyyksianalyyysien asianmukaisuuden ja riittävyyden arviointi



---

**Kiinteistöjen arvostaminen (konsernitilinpäätöksen liitetiedot 1, 14 ja 15)**


---

- Konsernitilinpäätöksessä Stockmann arvostaa sekä omassa käytössä olevat kiinteistöt että omistamansa sijoituskiinteistöt käypään arvoon. Käyvät arvot perustuvat ulkopuolisten auktorisoitujen kiinteistöarvioijien antamiin arvioihin. Vuoden 2016 lopussa kiinteistöjen kirjanpitoarvo konsermitaseessa oli yhteensä 950 milj. euroa.
- Konsernin omassa käytössä olevien kiinteistöjen uudelleenarvostamiseen ja sijoituskiinteistöjen käypien arvojen määrittämiseen liittyy rahavirtojen ennustamisesta ja diskonttaamisesta johtuvia epävarmuustekijöitä ja johdon subjektiivisia arvioita.
- Kiinteistöjen arvostamiseen vaikuttavat arvostuslaskelmissa käytetyt oletukset, joihin liittyy merkittävä määrä johdon harkintaa. Keskeiset oletukset koskevat muun muassa:
  - arvioita vuokrien nettotuotoista,
  - kiinteistöjen tulevia investointeja.
- Olemme arvioineet käypien arvojen määrittämiseen sovellettuja periaatteita ja menetelmiä. Laskelmien luonteen vuoksi olemme myös käyttäneet KPMG:n arvonmääritysasiantuntijoita arvioidaksemme Stockmannin määrittämien kiinteistöjen käypien arvojen asianmukaisuutta. Tarkastustoimenpiteemme ovat sisältäneet muun muassa:
  - arvostusmallien ja niissä käytettyjen keskeisten oletusten asianmukaisuuden arviointi muun muassa vertaamalla niitä ulkopuolisista lähteistä saatuun markkinainformaatioon
  - kiinteistöjen käypään arvoon arvostamisesta annetun liitetietoinformaation asianmukaisuuden ja riittävyyden arviointi

---

**Vaihto-omaisuuden valvonta ja arvostaminen (konsernitilinpäätöksen liitetiedot 1 ja 18)**


---

- Stockmann harjoittaa liiketoimintaa laajan tavaratalo- ja muotimyymäläverkon kautta sekä kotimaassa että ulkomailla. Tästä johtuen tietojärjestelmien ja sisäisten kontrollien toimivuus sekä johdon valvonnan merkitys vaihto-omaisuuden saldohallinnan oikeellisuuden ja asianmukaisen arvostamisen varmistamiseksi korostuvat.
- Konserni myy muotituotteita ja muita tuotteita joiden kysyntään vaikuttavat muun muassa kuluttaja- ja muotitrendien muutokset.
- Uusi keskusvarasto otettiin Suomessa käyttöön toukokuussa 2016. Käyttöönotto on vaikuttanut tavaravirran jakeluprosesseihin sekä vaihto-omaisuuden seurantaprosesseihin.
- Vaihto-omaisuuden arvostamiseen liittyy johdon harkinnanvaraisuutta, muun muassa varastonimikkeiden tulevaan menekkiin liittyen, minkä vuoksi vaihto-omaisuuteen tehtävät arvonalentumiskirjaukset eivät enää myöhemmin välttämättä osoittaudu riittäviksi.
- Tarkastustoimenpiteemme ovat sisältäneet muun muassa:
  - vaihto-omaisuuden valvontaan liittyvän prosessin sekä johdon käyttämien seurantaraporttien sopivuuden arviointi
  - konsernin vaihto-omaisuutta käsittelevien tietojärjestelmien sekä näihin liittyvän käyttäjäoikeuksien hallinnan ja tietoturvan osalta kontrolliympäristön ja järjestelmäperäisten kontrollien toimivuuden arviointi
  - uuden keskusvaraston tavarankäsittely- ja seurantaprosessien arviointi
  - inventaareihin osallistuminen valituissa toimipisteissä ja konsernin keskusvarastojen inventointiprosessien asianmukaisuuden arviointi
  - data-analyyseihin suorittaminen vaihto-omaisuuden hinnoittelun oikeellisuuden sekä vaihto-omaisuuden arvostamiseen liittyvien laskelmien luotettavuuden testaamiseksi
  - vaihto-omaisuuden arvostamiseen liittyvien periaatteiden sekä tehtyjen arvonalentumiskirjausten riittävyyden arviointi

## Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

## Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnitella ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidemme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoidemme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

## MUUT RAPORTOINTIVELVOITTEET

### Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen ja vuosikertomukseen sisältyvän muun informaation kuin tilinpäätöksen ja sitä koskevan tilintarkastuskertomuksen. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttöömme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttöömme kyseisen päivän jälkeen.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastuksessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme toimintakertomukseen sisältyvään informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatioissa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä, 20. helmikuuta 2017

Henrik Holmbom  
KHT

Marcus Tötterman  
KHT